Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super secunda parte Digesti veteris

Albericus <de Rosate>

[Pavia], 18. März 1499

Incipit [liber] .xviij. de contrahenda emptione etc

urn:nbn:de:bsz:31-298570

Visual Library

rum pertinẽtes habetis dicto.§.ſequitur in ſpeculo de arbitro.
¶ Item quero ille qui petiſt reduci ad arbitrium boni viri i par-te obtinuit ⁊ in parte ſuccubuit qꝛ cũ eſſet cõdemnatus in quinqua-ginta reducta fuit cõdẽnatio ad.xxv.nũquid incidit in penã ex eo qꝛ nõ ſoluit ipſa.xxv.in quib⁹ erat iuſtũ arbitriũ.vr qꝛ ſic.ar.ꝭ.ſ. bo. liber.l.patronus teſtõ.§.fi.⁊.ſ.ſa.her.l.ex parte.cõtrarium puto qꝛ habuit iuſtam cãm litigandi.⁊ neſciebatur pars in qua eſſet iuſte arbitratum.de quo dic vt in ſumma feu.de pace tenẽda.§.ſꝫ quid quinta cauſata.⁊ ad hoc facit qꝛ in pte obtinuit.l.generaliter.cum gl.ſua.C.de re.cre.⁊ iureiur.Si aũt ſuccubuit in totũ an incidat in penã.dic vt dixi.C.de arbi.ſup rubica.¶ Quid ſi dictũ fuit qꝛ arbiter pnunciet ſicut ſibi viſum fuerit dic qꝛ tenet̃ iudicare ſm iu-ra in auct.iuſiurã.qð preſtat̃ ab his qui admi.ſuſti.prima col. Ibi equus ero ⁊ ſm qꝛ viſuꝫ fuerit ⁊c.⁊ de defen.ciuitatũ.§.iuſiuran.
¶ Et faciũt pdicta ad qõem quã aliquãdo vidi.ſi ꝯpromiſſum ẽ in aliquẽ illiteratũ vt pnũciet ð iure ⁊ ipſe pnũciet ſicut ſibi equũ vr.nõ tamẽ de iure.an valeat qꝛ vr qꝛ non.⁊ ad hoc facit qð no. p Gof.in ſumma de arbi.§.item agi põt.⁊ in vſib⁹ feu.de conſue. recti feu.c.ſacramentum.⁊ quod notatur per Ber.⁊ Inno.extra ð conſti.c.primo.

i **Mproposita.** ¶ Hec l.ſ.declarata ẽ ſed vſqꝫ ad quod temp⁹ expectabit̃ iſte arbitrator vt arbitret̃ dic qꝛ ſi deter-minatum eſt tunc p partes.j. qꝛ arbitrari debeat illi ſtabitur.Si vero videtur qꝛ vſqꝫ ad annum poſſit arbitrari.C.cõ-munia de le.l.fi.§.ſed ⁊ ſiquis.⁊ infra ad mu.l.filij mater in fi. Et hoc quãdo cõmiſſum eſt arbitrio tertij.Si autem arbitrio alicu-ius contrahẽtium dic vt infra ti.pxi.l.hec venditio. Et nota.ex glo.quod bonus vir qui habet reducere iniquitatem ad equitateꝫ eſt iudex vt infra de verbo.obliga.l.continuus.§.cum ita.ſ.fami-liarum hercis.l.cetere.§.primo.⁊ eſt expreſſum infra de vſuris.l.cuꝫ quidam.§.reſpondeo.⁊ facit iudi.ſol.l.vir bonus.⁊ in alphabeto in glo.i.iudic.vbi loquitur hec glo.⁊ adde quod notat̃ de regulis iur.l.in perſonam.ibi.l.qui per ſalutem.prima vera.⁊ ad.l.iiij.quo-modo ⁊ quãdo iudex dic qꝛ loquunt̃ in ordinario.cuius ſentẽtia erat nulla ad.l.quid tamẽ dic qꝛ ibi non erat ſeruata forma com-promiſſi vt ibi patet in littera.⁊ ad.l.hec conditio.⁊.l.qui p ſalute. dic qꝛ ibi nec de facto fuit ꝯpleta ꝯditio.an.

q **Aid enim.** ¶ Ibi ſecus eſſet ſubaudi in-iquum eſt ⁊ corrigitur niſi alter plus conferat in ſocietatem vt ſequitur ibi collatu-rus eſt quo caſu maior pars lucri ſibi poteſt aſſi-gnari.

o **I ſociũs.** ¶ Dos de ſocietate ſoluta ma-trimonio ſoluto per mortem ad ſocietatem reddit ſecus ſi promiſſa tantum hoc di-cit.ibi que poſtea ſeparata a viro.ibi p ſocio ageret contra ſocium patris generaliter.⁊ iudex ſocietatis portiones cõ-ſtitueret vt ſupra.e.l.p ſocio arbiter.ibi liberata eſt p maritũ a pro-miſſione patris ſui cui ipſa ſucceſſit.ibi pcipere dꝫ ⁊ dic qꝛ nõ vt i fi.ibi dixi pactũ dotale filie.ibi nõ intereſſe.nota qꝛ pactũ in ſui cõ-ceptione equum ex cauſa ſuperuenienti non dꝫ iudicari iniquum vt.C.de pac.l.⁊ de vſuris.l.ſi caſ.ſecus eſt in reſcripto principis. vt.j.de vulga.⁊ pupi.ſubſti.l.ex facto.ibi ceterum pro cerie.ibi de-beſſet pare ⁊ ſimpliciter.ibi vero in ppoſito vbi ſola filia heres ſupereſt tempore matrimonij.ibi heres extitit per cuius mortem ſocietas fuit finita in fi.ratio eſt quia pater in ipſa ſibi deberent im-putare cur ſocietate durante non petierunt ſolui dotem de cõmu-ni.⁊ facit hec.l.quod ſi frater dotet filiam de communi quod ſibi poſſit computari per alium fratrem tempore diuiſionis niſi aliud pactum eſſet inter eos vt hic dicitur.⁊ ad hoc vide quod dixi ſu-pra.e.l.cum duobus.§.ſi fratres.

i **Are ſocietatis.** Ibi in eo ponẽt ſic obligat̃ ſocio nõ aũt creditori directo.ſꝫ ille ſolus qui debitũ ꝯtrit vt.ſ.e.l. omne es alienũ.⁊.l.ſe.in fi.ſecus ſi in ꝓpriã vtilitatẽ illius qui accep.

i **Liud.** ¶ Ibi in conſinio fundorũ duorũ do-minorum.ibi pro ea quoqꝫ.hec eſt ſecũ-da queſtio.ibi cõis eſt pro indiuiſo lꝫ prius dũ cohe-rebat terre eſſet cõis p indiuiſo in glo.vi.in fi.⁊.j.ð acqui.re.do.l.p regione.

q **Aotiens.** ¶ Duas hꝫ lecturas ſcða cõ-munior.Ibi agi actõe p ſocio.

Explicit liber.xvij.Incipit.xviij.de ꝯtrah.emp.⁊c.

¶ Super rubrica vide Azo.in ſumma Gofre.⁊ Hoſti.⁊ ſpe-culatorem.e.ti.⁊ Gofre.in libello.¶ In gl.rubrice.Ibi pcipuus vt no.j.p ep.l.ij.vel cõtinua ad pxi.vt Azo in ſumma ⁊ vide pul-cre de iſta materia in ſuiſ ꝯfeſſionib⁹.le.ij.ti.viij.rubricella de emp.⁊ ven.⁊ ſcðo alphabeto dictõe emptio.Albe.de ro.

o **Rigo.** ¶ Ibi nũmis regij in ſcriptura anctẽ-tica qꝛ prima moneta que fuit fabricata in mundo fuit facta per thares patrem Abrae q erat optimus artifex.⁊ eam fabricauit ad petitionẽ regis Nini qui regnabat in niniue.⁊ fuerũt primi.xx.quos fabricauit illi idem dati fuerunt vide per iudeos p pditione Chriſti.⁊ vide in alphabeto dictione moneta.ibi permutabat.⁊ hec fuit tertia lex li-garij de cuius legibus dixi.C.ð legibus ſuper rubrica ⁊ in alpha-beto dictione lex.Ibi notat̃.⁊ ſic emptio ⁊ venditio hodie ꝯtrahi-tur in ver.ſed an.ibi hominib⁹.ſ.ſeruis.ibi vt.i.ſicut.ibi preciũ in nũ-mis ex parte emptoris.ibi mere ex parte venditoris.ibi emptor ſit ⁊ vide.C.de rerũ permu.l.i.allegatur pein.huius.l.qꝛ ſi ſtatuto ca-ueatur qꝛ bãniti non poſſunt contrahere in fauorem eorum qꝛ ſi-cut non poſſunt emere ita nec vendere.p hoc.j.de ac.⁊ obl.⁊ actio-num genera.§.actionũ.⁊ de verbo.ſig.l.labeo.Item per illa ver-ba forma publica pcuſſa tenẽt quidã qꝛ quelibet ciuitas poſſit fa-cere fieri monetam.vnde an ſit ibi publica forma.alij ⁊ forte meli⁹ qꝛ non ſine licentia principis.⁊ hoc dixi.C.de fal.mo.l.i.⁊.ij.⁊ ad hoc in vſibus feu.que ſint regalia.⁊.C.de iure rei pub.ſuper rubri-ca.⁊ de veteris nũmiſmatis pãte in rubrica.¶ Quid de ꝯtracti-bus qui pergami frequentant̃ talis vendidit centũ flo.p ducen-tis libris.nũquid eſt vera venditio.vr qꝛ ſic quia florenus ſuccedit loco mercis ſeu rei vendite ⁊ ducente libre loco precij.Alij dicunt qꝛ eſt permutatio.ar.j.locati.l.inſulam.Ja.bu.¶ Item allegatur hec.l.qꝛ dicto vni⁹ teſtis quãdoqꝫ credit̃.nam hic ſolus omerus in teſtem inducit̃ ⁊ ei credit̃.ibi homero teſte.Sed non ppter in-ducitur in teſtem.ſed eius actoritas allegatur ſicut ⁊ hipocratis ⁊ de iſta ho.l.ſeptimo mẽſe.Sed de hoc vni teſti credat̃ plene dixi.C.de teſtib⁹.l.iureiur.circa fi.

Eſt autem. ¶ Cõtractus emptõis ẽ iurigẽtiũ.⁊ iõ cõ-ſenſu inter abſentes perficit̃ eſt bona conſe-quentia ꝯtrahitur cõſenſu.ergo eſt iurigentium.⁊ no.qꝛ vbicũqꝫ reg-ritur aliens non refert vtrum preſens illud perficit̃ an per nũcium vel litteras vt hic.⁊ no.lxiiij.di.c.i.⁊.lxv.c.non debet in glo.⁊ per Arch.¶ Pro declaratõe huius.§.nota.qꝛ notaui.ſ.de conſti.pe.l.ſi timus.in glo.vt.j.de act.ibi qꝛ non puto verum.⁊ idem no. C.de ſacroſan.eccle.l.illud.⁊ de act.⁊ oblig.l.cõſenſu.in fi.gl.hec opi.falſa eſt ſm Ray.qꝛ nũcius non ꝯtrahit ſed dominus vt ſupra qꝛ iuſſu.l.vlti.⁊.C.ſi quis alteri vel ſibi.l.multuꝫ intereſt.vt ibi no. Cum ergo deficiat conſenſus domini ꝯtractus nullus eſt.vt infra de act.⁊ obl.l.in omnibus.⁊.l.in quibuſcũqꝫ.vt no.per Ja.de bel. dicto.§.ſi ego.⁊ pe.C.man.l.de hoc.⁊.ſi cer.pe.l.eius qui in pxi-cia.⁊ plenius.ſ.de offi.pcur.ceſaris.l.i.ver.quinto querit̃.Ja.bu. dicit aut queſitum eſt ius aduerſario ⁊ non poſſum voluntat̃ mu-tare.j.de le.ij.l.ſtatu liberũ.§.ſtichum.⁊.ſ.ti.pxi.l.ſed ⁊ ſocius.§. i.aut non eſt ius aduerſario queſitum.tunc aut ex mutatione pri-e voluntatis alius dãnum pateret̃ ⁊ non poſſum mutare vt.ſ.de inſtito.l.ſed ⁊ ſi quis.§.proſcribere cum ſi.aut nullus eſt paſſurus damnũ.⁊ tunc poſſum mutare vt.j.de ma.vin.l.ſi pater.⁊ iõ pri-ma opi.glo.verior qꝛ ꝯtractus non teneat cum aduerſari⁹ damnum nõ patiat̃.In mrĩmonio dic vt extra de pcur.c.fi.in fi.li.vi.⁊ vide e.ti.c.mandato.in ꝯpilatõe antiqua.

i **Nter patrem.** ¶ Inter patrem ⁊ filium familias non tenet venditio extra cauſam caſtrenſem vel quaſi.hoc dicit.

f **Si res** ¶ Ubi conditio emptionem non reſpicit ſed reſolutionem eius non eſt cōditionalis emptio ſed pura.hoc dicit. ibi diſplicuiſſet emptori.ibi emptionē predictam pure cōtractam nec ob.C.de edilicijs act.l.penul.vt ibi no.⁊ ꝓdeſt ſcire an ēptio ſit pura vel cōditionalis ꝙ ſi eſt pura emptor lucratur fructus ⁊ ꝓſcribit ſi cōditionalis non.vt.j.de in diem adiectio.l.ij.⁊.iij.⁊ dic vt ibi melius ꝗꝫ hic.⁊ vide in alphabeto dictione niſi. ¶ Sed vſqꝫ ad qđ tempus pōt emptor declarare an ſibi diſpliceat dic ꝙ ſi determinatum eſt ꝑ cōtrahentes ei ſtatur.Si nō tūc videtur dari.lx. dies ad declarādum.j.de edil.edic.l.qđ ſi nolit.§.ſi quid ita venerit.Old.

f **Si liberi hominis.** ¶ Uel alterius rei cuius non eſt cōmercium non tenet contractus quo ad dieni.ſed quo ad obligationē empti ⁊ venditi tenet reſpectu ignorantis non ſcientis.hoc dicit vſqꝫ ad.l.ſed celſus.§.ſi fundus. ibi intelligitur quo ad obligationē empti ⁊ venditi non quo ad reꝫ vt dixi in ſummario.non ob.C.de ſepul.vio.l.ij.⁊ de legibus.l.nō dubium vt ibi eis no.

q **Ita difficile.** ¶ Sepe allegant.l.iſtā ad excuſationē criminuꝫ ⁊ ſingularium qui dicebantur recepiſſe bānitos allegando ꝙ eos ignorabant eſſe bannitos ⁊ difficile ē cognoſcere bānitos a nō bānitis.ſicut liberos a ſeruis.

f **Sed celſus.** ¶ Ibi cōmertium.declara vt ſupra.e.l.⁊ ibi.⁊ dicitur commercium cōmutatio mercium ſm vgutionē in libro deriuationum.⁊ ad id quod dicit glo.non diſti.de publico.dic vt nequid in loco publico per totum.⁊ de verbo.ſig. l.inter publica.

f **Si fundus.** ¶ Contractus emptiōis poteſt claudicare ⁊ ab altero tantum parte reſcindi.ſi ſubeſt cauſa ab ea tamen parte reſcindendi.hoc dicit. Ibi annua bina trina die expone vt.ā.de pi.ac.l.ſi neceſſarias.§.ſi annua. Ibi vt ſim diem.Iſtud eſt primū pactum.ibi ⁊ vt interim.Iſtud eſt ſecundum pactum.ibi ⁊ vt quantum.ecce tertium pactum.ibi actio nem eſſe ad conſequendū ꝙ deuenit in pactis predictis que fuerunt diuerſa.⁊ ſuper diuerſis rebus.⁊ ſic vnum non ſuccedit loco alterius nec altero debet eſſe cōtentus vt.j.de doli excep.l.apud celſum.§.labeo.Mar.ſil.Et intellige ꝙ omnia predicta pacta intra venditionem fuerunt appoſita ⁊ ſic veſtita coherentia cōtractus.⁊ ideo reſoluta venditione adhuc agitur ex vendito que fuerat informata ad ea ſeruāda que in illis pactis deuenerant ⁊ ſic bene facit ꝓ opi.Azo.notata.C.de pactis.l.petens in vltima qōne.⁊ vide ibi Cy.⁊ facit de act.empt.l.ij.ibi quam ad quod dictum.nec enim dictum fuit ꝙre facta empta ageretur ex vendito.l.ꝫ hoc actuꝫ fuerit ex mente cōtrahentiū pacta enim generalia fuerunt. ibi ſolueretur.i.diſſolueret quia tunc nullus ageret emptor vel venditor In gl.ꝙ in pactis in fi.vel dic.l.ꝙ precio non ſoluto res ſit in empta vt ſi dicat non mirum ſi reſoluta venditione agitur ex vendito ꝙ non eſt ex vtraqꝫ parte reſoluta ſed ex altera tantum ſciꝫ ne vēditor teneatur emptori non ꝙ emptor non teneatur venditori ad ea que deuenerant in pactis.Mar.ſil.

Conditio. ¶ Qui pōt a toto recedere poteſt a parte ⁊ qui a ſubſtantia ⁊ a qualitate.hoc dicit. Ibi īmutari poteſt ipſo iure per contrarium conſenſum.

b **Sec venditio** ¶ Serui venditio ſi rediderit rōnes cōditionales ē ⁊ refertur ad arbitrium boni viri.hoc dicit. Ibi cū impleta ⁊ ſic in facto non in fieri vt.ā.de ſta.ho.l.aretruſa.ibi collatū videri non ob.j.de ſtatu.l.labeo.vt ibi no.ibi nec accepit non ob.ā.tim.primo.l.ſi copia.⁊ inſti.e.§.preciū.vt ibi no. ⁊ infra de regul.iur.l.in perſonam.§.primo. Ratio differentie inter caſus glo.⁊ hanc.l.eſt quia in hac.l.fuit accidentale contractus commiſſum arbitrio alterius.⁊ ideo valet et reducitur ad arbitrium boni viri ſi autem ſubſtantiale contractus cōmittitur arbitrio alicuius ꝯtrahentium tunc bene valet ⁊ tenet.aut precium ⁊ non tenet vt.C.e.l.ſi.aut ꝯmertium ⁊ tunc aut per ſi. vt ſi volueris ⁊ non tenet aut per cum.⁊ tunc aut dicto cum volam. ⁊c.vt in glo.⁊ plene dic vt.C.e.l.in emendis alias in vendentis.et vide etiam quod notaui ⁊ dixi de verbo.ob.l.centeſimus.⁊ ſupra de condi.inde.l.qui ꝓmiſit. ¶ Ultimo allegatur hec.l.ꝙ ſi ſtatuto caueatur ꝙ banniti ad inſtantiam creditorum non poſſint exire de bāno niſi voluntate creditorum vel niſi ſe concordēt cū eis ⁊ debitor bannitus offerat creditori debitum vel dicat ſe exceptōne munitum ⁊ offerat ſe paratum facere quod debet de iure quod exire debeat de banno quia voluntas ⁊ arbitrium creditoris referri dꝫ ad arbitrium boni viri vt hic.⁊.ā.ti.primo.l.ſocietatem.de fideicō.liber.l.gaius.§.ſoror.⁊ de ſtatu lib.l.labeo.⁊ de oper.liber. l.ſi libertus iurauerit.facit etiam ad arbitrium poteſtati conceſſū ꝙ reſtringitur ad arbitrium boni viri de quo dixi ſupra mā.l.creditor.§.lucius.

huiuſmodi ¶ Duo dubia format circa id quod dictū eſt ſupra.e.l.ij.§.i.venditioneꝫ non eſſe ſine precio.videbatur enim precium hic incertum ſed non eſt.⁊ attēde quia quando dicitur ꝓ precio ꝙ in archa habeo valet. Si autem dicerem pro eo quod in archa habeo ⁊ non haberem pecuniam. ſed aliam rem tunc non ē venditio vt dicta.l.ij.§.i. Et ideo male dicit glo.cum enim dicit precio intelligitur benedictio.C.de predijs curial.l.ſi.libro.x.ſecus ſi diceret ꝓ eo quod in archa habeo. ⁊ dixi. Ri.⁊ Iaco.bu.ibi ignoratur a ꝯtrahentibus.ibi incertum eſt.nam in rerum natura ⁊ rei veritate certum eſt argu.ā.ſi certū pe.l.cum ad preſens.⁊.l.ſe.⁊ vide.j.de pigno.l.ſi fundus.§.ſi.⁊ allegabam hanc.§.ad qōnem. ¶ Quidam macellator hēbat centum caſtrones.venit alius ⁊ dixit.ſint iſti caſtrones mihi venditi quanti valent.dicit alius placet mihi.an valeat talis venditio. iſte §.facit ꝙ valeat dum dicit magis enim ignoratur ⁊c.⁊ bene facit dicta.l.ſi fundum.§.ſi.⁊ precium taxabitur arbitrio boni viri. vt ā.pri.facit ēt ad hanc.§.el vi.qđ pōſt que incipit cūquidā mercator duas pecias panni ⁊c.

n **Sec pretio.** ¶ Hec.l.forte dubia circa rē ſupra.l.pri.§.penul.in fi.formauit circa precium.⁊ dicit aut emo rem futuram ⁊ tenet emptio ſi res euenit alias non.aut emo dubium euentum.⁊ tunc valet ſiue eueniat ſiue non.ibi ſiue re preſenti vel futura vt ſequitur.ibi cum captus piſcium futurus.In glo.⁊ obligātur.ibi.§.ea.⁊.j.de leg.i.l.quod in rerum.in glo.olim.iam dudum grāmatici dicunt ꝙ importam tria tempora.vnde dantur verſus olim iam dudum ꝯdam tria tempora portant preſens preteritum ſimul dicas atqꝫ futurum.⁊ de ſignificato horum verborum vide in alphabeto.

i **In venditionibus.** ¶ Quicunqꝫ viciant conſenſum cōtractus emptionis viciant emptionē.alij hoc dicit vſqꝫ ad.l.ſne rei.vel dic errorem ineſſe mō cōtractu corpore vel ſexu vel precio ſi ſit emptio facta rerum error i nomine in qualitate in bonitate in virginitate non impediunt contractum venditionis.⁊ de iſtis erroribus qui impediunt contractum ⁊ dominij tranſlationem ſatis dixi ſupra de officio ꝓcuratoris ceſaris.l.i.de condi.cauſa data.l.iij.§.ſubtilius.⁊.j.de acqui. re.do.l.cum in corpus.⁊ de iſtis erroribus.⁊ qui error impediat matrimonium vide pulchre.xxix.q.i.in ſumma rei in tex.glo.⁊ per Archi.⁊ vide Azo.in ſumma huius ti.§.item nulla eſt.⁊ in ſumma de ſponſalibus.§.error.ibi conſenſum emptoris ⁊ venditoris. ibi palam eſt.nec ob.j.e.l.ſi in emptore vt ibi no. ibi diſſenſimus. quod patet quia eſt diuerſitas.ibi plane.l.in nomine ꝓprio vt.j.de leg.i.l.ſiquis in fundi vocabulo.ibi de corpore conſtet quia eſt rerum idemptitas.vt no.in.§.ſeq.in fi.non ob.j.de verbo.ob.l.ſi id quod aurum vt ibi notatur. ¶ In glo.quid ſi preſens in fi. vel forte fiat interpretatio contra eum.vt.j.e.l.labeo. Ul. In glo.i.qualitas ſubſtantialis alibi exponitur vſiu.l.in diuiſa ſubſtātia.C.de ſumma tri.l.ij.in glo.ita ꝙ nūquam fuit.ibi in.l.§.ſiquis.Sed ibi mutata fuit forma hic non ibi ſcia in fi.ſo.ibi de actu reuocabili hic aūt irreuocabili.vt.C.de act.⁊ ob.l.ſicut.vel dic ſm Iaco.de bel.ꝙ

quo ad materiam ꝛ ſubſtātiam ozigo rei cōſideratur vt hic.ꝛ.§. ſi ex lana.ſed quantum ad eſſe rei ꝛ formam ſpectatur accidens vt ibi.vel dic ꝙ quo ad ↄtractum ꝛ vicium rei ſpectat ozigo vt hic.ꝛ §.ſi ex lana. Sed quantum ad actionem detur vel non ſpectatur accidens vt ibi.ibi ſed quidam ꝛ male.ꝛ ideo dic vt in pn̄.gl. Jacobu.p hac tamē opinione facit textus in fi. dum dicit. vt emebam.

c **N huiuſmodi.** ¶ Hic erat ſeruꝰ domino ignorante ſcōm quoſdam.ſed textus dicit eo preſēte.ꝛ dic ꝙ contra dicere non potuit vt dicit glo.ibi vendentium vt filiorum ꝛ ſeruorum.ibi non eorum dominorum ꝛ parentū in fi.nō ob.j.de acquiren.poſſ.l.ſi me in vacuam.ꝛ de iur.ꝛ fac. igno.l.iniquiſſimum vt ibi no.

c **Ed ſi ſeruo.** ¶ Ibi vendas noīe meo. ꝛ ſic non ob.l.ꝑcedens.

q **Uid tamen.** ¶ Si erratur in materia non tenet contractus reſpectu materie in qua erratur.ſed reſpectu tantūdem in genere in quo conſenſum eſt.ꝛ hoc ſi eſt ibi aliquid de materia in qua conſentitur. Sed ſi erat tota alia materia.tunc venditio nulla eſt reſpectu demonſtrati ſed tantūdem in genere. ꝛ ſic tenet in eo quod ↄſentitur. ibi eſſe conſtat fauore emptoris. vt ſeruetur videmus non quo ad rem.ꝛ hoc tollit contrarium lꝫ gl. aliter ſoluat.ibi valet reſpectu demonſtrati in quo non eſt erratum in alio non ſed tātūdem in genere. Ibi non valet in aliquo reſpectu demonſtrati. Ja.bu.

c **Et ſi conſenſum** Hic fuit erratum i eſſentia rei. Sī rē hic fuit error in dominio ſeu trāſlatione dominij a te abdicere nō meā.ibi tuū dominium.ſ.a te habitum qđ tamē nō habui a te ſꝫ ab alio.ibi donaturus mihi ignorans i fi. q᷑ nō habui a te dominiū ſꝫ cūm dominij. ꝛ hoc tollit ↄtū lꝫ glo. aliter ſoluat. ¶ Op.de l.eius qui in puinciā. ver. quas aūt. ꝛ ſo. vt glo.vel clarius vt in contrario notaui ꝛ dixi.ꝛ co.ti.l. cum fundus.§.ſeruum tuum.

c **Ne rei** Ibi nō valet nō ob.j.de publicanis l.cotej.§.pe.vt ibi no. ꝛ vide qđ no. C.e.l.cū res in fi.ibi repetere poterō ꝑ ↄdictione idebiti.vt.ſ.de ↄdi.inde.l.ſeruo. ¶ Quid ſi ignorabat ſiue q᷑ ſciebat rē ſuā eſſe.ſꝫ credebat emptionē valere nūquid repetet dic ꝙ ſic q᷑ cōtractus nō ēꝫ q᷑ improbatus a iure.ꝛ nulla obligatio nata fuit.ꝛ ſic ſoluit indebitū omni iure.ꝛ ideo quocūqꝫ errore ſolutum repetitur vt.ſ.de cōdi.inde.l.ſꝫ ꝛ ſi me putem. Jac.bu.in gl.nō ē ignorās in fi.hoc nō placet ꝑ.l.ſꝫ ſi cōſ.j.e.nō ob.l. ſi vno.§.fi.quia illud cōtingit ꝑ pactū adiectū in dic qđ inde eſt reſolutiōe cōtractus.vnde ibi non tenet ratione partis ſed ſociorum niſi quando deſinit eſſe mea. Ad.l.qui negocia.§.fi. dic quod ibi non eſt ſpeciale quia nō videris emere rem tuam ꝑ parte tua.ſed ego videor emere partem tuam a te.quia hic emit ſibi. ibi emebat alij vt ibi patet. Jaco.bu.ꝛ vide.j.e.l.ſi in emptione.§. rei ſuę.

a **Ed ſi** cōmunis.§.ſi ſerruns error in confinibꝰ emptionem non viciat.ibi accipi oportet quo ad obligationem contrahendam. Itēꝫ quo ad poſſeſſionis tranſlationem vt ſequitur in fi.de menſoribus confinibus.ꝛ de iſtis ↄfinibus vide.j.de act.empt.l.tnꝰ.ij. ꝛ de cēſibus.l.forma.vbi de hoc dixi.

q **Uod uendidi** ¶ Dominiū rei vendite nō tranſit niſi ſatiſfactio de precio vel fide habita de eo.h.d. ꝛ dic vendidi ꝛ tradidi.ibi accipientis non ob.C.e.l.ſi donationis vt ibi no. Itē nō ob.C.de act.empt.l.ij.ꝛ.ſ.de publiciana.l.ſi ꝑcio.vt in eis ꝑꝫ.ꝛ no.gl.que ē hic.ꝛ vide qđ no.ꝛ dixi.ſ.de tribu.l. ꝓcur.§.fi.de rei v.ē.l.in ciuile.ꝛ inſti.de re.diui.§. vendite.

c **Abinus** In locatōe nō agit̄ de trāsferēdo aliquid de tuo a me. in venditione ſecus.hoc dicit.ibi edificares. conſtituta tibi mercede in pecuniam numerata vt.j.locati.l.ij. ꝛ.ſ. depoſiti.l.i.§. ſiquis ſeruum.

l **Abeo** ¶ Obſcurū pactum interpretat̄ ↄtra ꝑferentē.hoc dicit.ꝛ ſubaudi vel habitū ꝑ ꝑferente. Nam lꝫ vnus ꝑferat ſicut cedit in fauorem alterius ille habet ꝑ ꝑferente vt notat̄. j.e.l.cū manuſeta.ꝛ qui po.in pi.ha.l.inſulam.ꝛ de hoc vide quod plene dixi.ſ.de pactis.l.veteribus.ꝛ ꝑ Dy.de reg.iur.c.ↄ cū. li.vi. ꝛ per Azo.in ſumma pādectarū.de rebus dubijs vltra principiū.

b **Anc legem** ¶ Ibi non eſſe nec quo ad venditionē nec exceptionem etiam ibi modica loca fundi venditi in fi.ꝛ per cōſequens nullaꝫ exceptionem. Et dic aut omne ꝙ venditur eſt ſacrum ꝛ non tꝫ venditio.aut vendo rem in qua eſt aliquid ſacrum.ꝛ tunc aut vendo illud ſpecialiter quod eſt ſacrum. ꝛ non tenet aut dico ſi quid eſt ſacrū excipio ꝛ tunc illud non eſt venditumꝫ nec quo ad ꝓprietatē nec quo ad ius ſepulchri ſiue vendat̄ in ſpecie ſiue ad menſuraꝫ.aut dico ſi quid eſt religioſi nolo teneri ꝛ tūc in cōſequentiā alterius tranſit locus religioſus ſi vendit̄ locus vt ſpecies idē puto ſi ad menſuram. ¶ Et ſi dicas que eſt differentia.an ſpāliter cum neutro caſu tranſeat ſepulchrum iure dominij. ꝛ vtroqꝫ caſu ius ſepelidi poſſet alienari ꝛ ſpecialiter ꝛ in conſequentiam. ¶ Reſpondeo ſm Hugol. ꝙ quando ſepulchrum nūquam tranſit iure dominij ſiue ſpecialiter ſiue in cōſequentiam. Sed ſi vendo ius ſepeliendi.ſi quidē expreſſe tranſit in emptorem viſſe ius inferendi ꝛ penes me directū remaneat ſed quādo venit in cōſequentiam ſeu in acceſſione totū ius inferendi tranſit in emptorem. Item quia ſi dico vendo ſepulchrum non tenet in aliquo. ꝛ ſi dico nolo ſepulchrum accedere tenet quo ad ius inferendi. Et ad cōtraria glo.dic ꝙ nō tranſit ſpecialiter vt ibi ſed in cōſequentiam ſic vt hic. Ja.bu.ꝛ predicta colligi poſſunt ex hac.l.ꝛ duabus legibus ſequentibus.

i **N modicis** ¶ Uide id quod dixi.ſ.e. l.hanc.l.ꝛ dic in modicis locis ſacris vel religioſis venditis ꝛ nō exceptis.imo fuerunt excepta.ꝛ tranſeūt cum vniuerſitate ꝛ dic ꝙ agit̄ ex empto ꝛ vendito vt empto reddat illud religioſum qđ tranſiuit ad eū cū vniuerſitate ſm Hug.ꝛ Jac.bu. Sꝫ opi.glo. magis placet ꝙ non fuerunt excepta.ibi eſſe actionē contra venditorem q᷑ non excepit venditione remanēte valida.ibi acceſſit ꝛ ſic nihil in ea remanet venditorē.ſed iſte locus tranſit ad emptorē.nō tamen dominiū loci ad eum tranſit.qualiter aūt precium ſtatuatur dic vt.ſ.de ſacroſan.eccle.auct.preterea. In glo.ibi venditiōe. ibi ſi potiores in pn̄. Sed hoc regulare illud ſpeciale vt plene notaui in dicta.l. ꝙ ꝓinde.§.i.ꝛ hec fuit ſo.pi.in libello diſputatorio. ꝛ approbat̄ dicta.l.quedam.j.de acquir.re.do.vbi de hoc notaui ꝛ dixi.ꝛ fac.C.de legatis.l.monumenta. ſed contra hanc ſo.eſt ꝑallegata.l.quedam.de acquir.re.do.de hoc ſatis dixi vel dic ſm Ja.de bel.qui dicit fuiſſe opi.Azo. ꝙ que ſimpliciter tranſeūt ꝛ cū vniuerſitate ꝛ ecōtra. In quibuſdam tamen caſibus quedam trāſeunt cum vniuerſitate que ſingulariter non tranſeūt in quibꝰ ē ſpeciale vt hic.vel dic aut conſiſtit ius in ꝓmiſſione. ꝛ tunc qđ trāſit ſingulariter ꝛ cū vniuerſitate ꝛ ecōtra.aut conſiſtit in ꝓhibitiōe. ꝛ tunc ſiquidem ꝓhibitio eſt a paſtore.tunc ꝙ nō trāſit ſingulariter non cum vniuerſitate ſm Jo. j.de leg.ij.l.pero.§.fratre.vbi de hoc aut eſt ꝓhibitio ex pactis ↄhentium.ꝛ tunc lꝫ ſingulariter ꝛ cū vniuerſitate cōtrafacere quo ad dominiū vt tranſeat. Sed non quin ↄfaciens teneatur ad penam ꝛ intereſſe.C.de cōdi.ob cā.l.ea lege vbi plene de iſto membro notaui ꝛ dixi.ꝛ de verbo.ob.l.ſi ita ge. §.ea.l.aut ꝓhibitio eſt a lege.ꝛ tunc aut ius illud cui ineſt prohibitio eſt perſonale aut reale.primo caſu ꝙ non lꝫ per ſe nec ex vniuerſitate niſi ex neceſſitate.vt.ſ.de offi.eius cui man.eſt iur.l.i.in pn̄. ꝛ.§.huius rei.ꝛ.§.fi.ꝛ dicta.l.qua ꝓinde.ꝛ.l.ſi patronus.infra ad trebel. Secundo caſu quando eſt reale aut facta alienatione vel tranſlatione vniuerſitatis non actum tacite vel expreſſe de eo qđ ſingulariter non licet.tunc non tranſit cum vniuerſitate.j.de pig.l. obligatione.vbi de hoc. ¶ Si vero quantum ad actum tacite vel expreſſe tunc regulariter tranſit cum vniuerſitate ꝙ ſingulariter.ꝛ per ſe non tranſiret vt hic ꝛ dicta.l.quedam.ꝛ de hoc etiam no.per dictum Jaco.in vſibus feu.de.l.conradi.c.ij.§.primo. Ja.

de bel.vel dic ſm Jaco.bu.q̄ res ſacra ⁊ religioſa tranſit ſi com-
petebat ratione poſſeſſionis nō alias vt iſtę.de auro ⁊ ar.lega.l.⁊
ſi non ſunt.§.perueniamus.⁊ ſic ceſſat ꝯtrarium de.l.q̄ proinde vel
ad.l.quia perinde.dic q̄ ibi.hoc non agebatur vnde dic q̄ iura q̄
non tranſeūt ſingulariter tranſeunt cū vniuerſitate ſi cohęrent rei
⁊ ſunt contēplatione rerum.⁊ ſic loquitur in prima parte glo.alle-
gate.argu.dicti.§.perueniamus.alias non.Jaco.butriga. ¶ Et
de iſta materia q̄ aliqua tranſeant cum vniuerſitate que per ſe nō
tranſirent.vide extra de re iudi.c.cum bertholdus.§.famil.hercī.
l.ea que.in nominibus.C.de teſta.ma.l.iiij.in viij.glo.ſ.de offi.p̄
fec.vrbis.l.i.§.initio.que hic tangit glo.in fi.de iure patro.dic q̄
glo.voluit dicere q̄ ius patronatus licet ſit ſpeciale tamen tranſit
cum vniuerſitate.⁊ ad hoc extra de iure patronatus.c.cum ſeculū.
⁊.c.quia clerici.⁊ ibi de hoc.⁊.c.ex litteris.⁊ vide ibi Jnn.⁊ quod
notat.xvi.q.i.c.pie mentis.⁊.i.q.i.c.i.⁊ in q̄ōnibus Bar.dix.xcij.
queſtione que incipit quidam laicus.⁊ de hoc dixi.C.ſ ſacroſan.
eccle.auct.hoc ius porrectum.ver.adhuc quero.⁊ ver.adhuc que
rit ipſe Bar.⁊ dixi etiam in dicta.l.quedam de acquir.re.do.⁊.ſ.
de offi.eius cui man.eſt iur.l.i.in ſcdo contrario.⁊ bene in glo.j.de
oper.liber.l.ſi operarū iudi.⁊ ibi ēt dixi. ¶ Et facit p̄dicta ſi mi
les habet caſtrum in quo eſt eccleſia cuius eſt patronꝰ an vendito
caſtro tranſeat ius patronatus eccleſie.de quo vide in predictis re
miſſionibus.⁊ maxime in dicto.c.quia clerici.⁊ dicto.c.ex litteris
⁊ eodem modo ſi dominus vendat curiam an videatur vendere
vaſallos quos ibi habet.de quo vide in vſibus feudorum de ca-
pi.qui curiam vendidit.c.i.cum ibi notatis.⁊ in ſumma qui.mo.
feu.amit.§.cum caſa.⁊.§.equitibus. ¶ Et ſi epiſcopꝰ vendat vil
lam ⁊ omnia que ibi habet.an decime veniant in venditiōe ſ quo
per Jnno.dicto.c.ex litteris.⁊ vide etiam.xvi.q.pi.que incipit epi
ſcopus mutinenſis ⁊ quinquageſimā.que incipit.queritur vtrū ſic
cui ius p̄cipiendarū poſſeſſionū alias penſionū.

r **Si ita diſtrahatur.** ¶ In alternati-
ua eſt electio de-
bentis.hoc dicit.⁊ dic vēditor p̄ſūcq̄ debitor.In gl.
in fi.Sed non eſt contra quia lex iſta verba interpre
tatur q̄ electio ſit debitoꝛ.j.de iure do.l.pleriq̄z.⁊ per Dy.in.c.in
alternatiuis.de reg.iur.li.vi.

r **Si ſciens.** ¶ Ibi interdictū ſit a iudice vel
a lege. Ibi vel cui ſcilicet heredi.
Ibi de hereditate nondum adita. ibi ita datum ſit.
ſubaudi maxime vt patet infra de iure del.de.l.ait p̄-
toꝛ.⁊.l.ariſto.in fi.⁊ eſt ratio quia hic alienatio facta fuit in fraudē
dominis.ſecus ſi in fraudem legis vt infra de iure patronatus.l.ſi
libertus minoꝛ.⁊.c ob.de priuile.credi.l.ait pretoꝛ.vt ibi no.in glo.
in fi.⁊ eſt ratio quia iſta poteſt reuocari illa non vt eodem titu.§.
ſemel.

q **Uel a quolibet.** ¶ Rem alienam ibi
emere.⁊ ſic non poteſt
vſucapere. ¶ Item alienam vide in ſpeculo.c.ter-
tia carta.verſi.non ergo.non ob.C de donat.ante
nup.l.ſi ante.⁊ de pactis.l.fi.vt ibi no. ¶ In fi.per dominium ab
emptore iur.act.non propria auctoritate vt.C.vnde vi.l.ſi quis in
tantam.Item.l.iſta locum habet in rebus mobilibus ac dicit gl.
⁊ no.etiam.C.q̄ cum eo.l.ſi liberam.in fi. ¶ Que eſt ratio di-
uerſitatis inter oblig.⁊ pignus dic vt in glo.licet quidam eā re-
darguāt per.l.mutoꝛ.§.contraria.ſupra de pig.act.Sed dic q̄ glo.
bene dicit.⁊ idem no.infra de actio.emp.l.ex empto.§.primo.⁊.C.
ad velleia.l.ſi fine.⁊ ſi aliena res pig.data ſit.l.ij.⁊ dic vt ibi. Ra-
tio patet quia venditor non obligatur emptori niſi euictione ſecuta.
vt.C.de euict.l.qui rem.⁊ obligat.ſtatim obligatur creditori vt di
cto.§.contraria.vel dic q̄ ypotheca ſeu pignus eſt ne mē iuſ que
ſit ita q̄ importat officium in is.nam obligatio eſt iur vinculum
vt.vt inſti.de obligat.in princi. Nam incontinenti cum dico ob-
ligo eſt ius obligatōis queſitū quod cadere non poteſt in re alie-
na vt.C.que res pigno.obliga.poſſ.l.qui filios.ſecus in vendi-
tione que non requirit effectum.nam cum dico vendo non ideo
transfertur dominium niſi traditione ſequuta,vt.C.de pactis.
l.traditionibus.⁊ talis modus vel actus bene poteſt cadere in re
aliena vt hic.in hoc tamē differunt quia ſicut vēditor tenetur de
euictione vt dicta.l.ex empto.§.i.⁊ ibi no.ita ⁊ ille qui pignori de-

dit rem alienam tenetur cōtraria pignoratitia vt dixi.⁊ ad hoc vi
cta.l.ij.ſi aliena res pignori data ſit.⁊.ſ.de pigno.act.l.cū debitor.
⁊ vide quod no.⁊ dixi.j.e.l.ſi emptione.§.item ſi ⁊ emptoꝛ. Item
l.ȝ aliena res.dicatur in qua quis non habet dominium vt.ſ.de re
lig.l.ij.hic tamen intellige de aliena in qua venditor nullū ius h̄z
nam ſiquidem ius haberet p̄ illo teneret venditio. vt.j.e.l.qui ta-
bernas. ¶ Item ſiquis vendat rem eccleſie poteſt eccleſia ab eo
petere precium.xij.q.ij.c.monemus.⁊ vide Azo.in ſumma de re-
bus alienis non alie. ¶ Item qui vendidit rem alienam p̄ ſue
ſcienter ex delicto tenetur vt in libello Roffre.Si aliquis vēdit lo
cum tuum religioſum.§.ſed vnde oritur.Item licet aliena res poſ
ſit vendi.permutari tamē nō.j.de rerū permu.l.i.§.circa.⁊ ibi in
glo.⁊ extra de excep.c.cum venerabilis circa medium. ¶ Item
vendens ⁊ emens ſcienter rem alienam mobilem cōmittit furtū
C.de furtis.l.alienum.⁊ p̄ emptoꝛ.l.i.⁊.l.ſciēs q̄ cum eo ſi liberā
⁊ no.C.de pecu.l.ſi precium.idem in creditore vendente pignus
cōtra pactum.ſ.de pigno.act.l.ſi conuenerit.§.fi.⁊.l.ſeq. ¶ Itē
rem alienam non poteſt quis donare.j.de dona.l.in edibus.§.fi.
Item vide quod no.C.de furtis.l.ſi ſeruum.j.de pigno.l.fideiuſ-
ſoꝛ.§.fi.in glo.quomodo poſſit alienari res cōis vide.C.de cō-
munium rerum.alias per totum.

q **Sotiens.** ¶ Ubi venditur ſeruus nō vi
detur vendi peculium niſi exp̄ſ-
ſe dicat.h.d.ibi p̄dici pōt ab emptoꝛe.

r **Sed ad exhibendum.** ¶ In glo.
ſic ergo i fi.
Ci.tenet ſm Pe.q̄ in actione ex vendito non ve
nit aliquid quod ſit extra cōtractum vt.e.ti.l.venditi
ſed officio iudicis mercenario deſeruiente actioni ex vendito.
Ci.

q **Si tabernas** ¶ Uenditoꝛ vendere
videtur ſolum ius q̄d
habet in re.hoc dicit ad quod bene concoꝛ.extra de
dona.c.paſtoralis.⁊ de iure patro.c.quodiautem.⁊
quod ibi no.de lega.i.l.ſerui electione.§.p̄mo.⁊.l.ſeq.⁊ de lega.
ij.l.alias incipit teſtatoꝛem.ibi ſed ius venditōis.⁊ vide.C.de op.
pub.l.pe.⁊ quod ibi no.⁊ de legatis.l.cum rem alienam.⁊ de le.ij.
l.mœuia.§.fundo.⁊ de pig.l.cū tabernam.

r **Nam** in lege. ¶ Uerbum obſcurum interpre
tatur contra p̄ferentem.hoc dicit cū pn.
l.ſ.⁊ vide.ſ.e.l.labeo.ibi benedictionis alicuius do
mus.ibi nec addiſcitur expreſſe ſed tacite.ibi actum
ſit expreſſe vel tacite.

r **Si emptione.** ¶ Oppo.extra glo.de.l.
inter ſup.§.⁊ ſo.vt ibi. Jtē
non ob.ſ.de rei vendi.l.quinta.§.fi.vt ibi no.Itē nō
ob.j.e.l.cum manuſata.in prin.vt ibi no.⁊ licet gl.hic
ſoluēdo ꝯtrarium.de.l.labeo.ſ.e.dic vt ibi dixi q̄ non eſt curandum
a quo p̄feratur ſed in cuius fauorem.dicit autem fieri in fauore
quādo aliquid addiſcitur quod ē in naturam ꝯtractus adiectū ſic
ſtibum debere accedere qui ex natura venditōis nō acceſſiſ.ap
paret hoc eſſe fauore emptoris.⁊ ideo habet p̄ p̄ferente ⁊ contra
eum ſit interpretatio vt predixi. ¶ Omniū rerum ⁊ mixtio res qua
rum habet ꝯmertium poſſunt vēdi alie nō.ibi mores qui conſti-
tuūt ius ciuile vt.ſ.de legibus.l.de quibus. ¶ Liberum homi-
nem liberi hominis inter ſciētes nō eſt venditio nec attēdunt ad-
uerſa fortuna in eius preiudicium.hoc dicit.⁊ hoc tollit contra-
rium.

Item ſi emptoꝛ. ¶ In fi.ratio diuerſitatis inter hunc cāuꝫ
⁊ precedētem p̄z per.l.quiquis.de relein.vendi. In
glo.ſiue alias.ibi ſm Alb.q̄ ſequitur eſt additio ſm Marti.ſiſt.
in fi.dic hoc verum dūtamē nō cadat in vicium furti vt hic.⁊ ibi
no.⁊ de vſuca.l.ſi is qui.§.fi.non tamē agit emptoꝛ ſciēs de euict.
vt.C.de euic.l.ſi fundum.⁊.l.ſi ibi. ¶ Sed nunquid eſt idem in
vi poſſeſſis.iſta queſtio formatur hic in apparatu.Azo.Bul.diſ.q̄
nō efficit per vēditōem.⁊ q̄ iſte.§.locum habet ſolum quādo res
efficitur vicioſa per venditōem.ſed etiam ſi fur ⁊ poſtea adhuc eſ
ficitur per ꝯtractionem.ſecus ſi iam eſſet conuētum de re ⁊ precio
⁊ ita erat perfecta vēditio.Sed nōdum res tradita.tunc enim res
vicioſa non efficitur per cōtractum vēditōis.Ri.⁊ id quod di-

cte glo. idem in depoſito ꝛ cõmodato dic vendito a cõmodatario vel depoſitario. ſic non ob. ff. depoſiti. l. i. §. ſi predo. ꝛ cõmoda. l. ita vt ſi fur.

Rei ſue. ¶ Vide ſupra. e. l. rei. non ob. ff. de pigno. act. l. debitor in prin. vt ibi dixi. Item non valet mandatum in re ſua. ff. mãdati. l. ſi mandauero tibi. §. ul. nec legatum pare vt in ſumma de legatis. §. item nec poſſunt. quandoqȝ tamen quis poteſt emere rem ſuam cum venditur per iudicem admittitur ad licitationẽm. C. ſi in cãm iudicati pignus captum ſit. l. i. ꝛ ij. ꝛ ibi glo. ꝛ ff. de publicanis. l. cotem. §. ſi cum rem. ꝛ vide. ff. de acquiren. poſſ. l. re pignoris. ꝛ. ſi al. cõã.

Alia cauſa. ¶ Guſtus ad venditionẽ nos alicit vel retrahit nõ mẽſura. ibi veneat. l. pluris vel minoris precij vidatur facta venditio.

Si emptio. ¶ In alternatiuis electio eſt debentioniſi emptori cõmittaſ electio vtrãqȝ cum in obligatione verſatur ꝛ vno pereunte alter remanet obligatus. ſecundo vero pereunte vel vtroqȝ ſimul pertinet periculum ad emptorẽ hoc dicit. nõ ob. ff. de verbo. ob. l. ſtipulatus vt ibi colligitur. ꝛ vide Ja. de are. ff. de fideicõ. liber. l. ſi legatario. §. fi. ubi reſpicit ꝛ precium venditori debetur. Ibi vixit. nõ ob. ff. locati. l. ſi vno. §. item cum quidam. vt ibi no.

Tutor ¶ Rem pupilli tutor emere ꝓhibetur. idem in aliis adminiſtratoribus. hoc dicit. ¶ Ad cõtraria ſignata in glo. dic vt in glo. ꝛ eadem glo. eſt. C. e. l. cum ꝓſe. ꝛ iunge ſimul ſolutões ſcilȝ qꝫ tutor poteſt emere ſcilȝ ſi palam ꝛ bona fide emat vel cum auctoritate ꝓtutoris. ꝛ ſi quod predictorum deficiat nõ tenet emptio ſm Pe. ꝛ allegatur. §. iſte quod licitum ſit arguere de tutore ad ꝓcuratorem ꝛ nego. geſtorem. vt ꝛ. ff. de edi. edic. l. quod ſi nolit. §. mancipium. l. qõ. ꝛ. l. ij. c. ſoluatur. circa medium. verſi. in nomine vero ꝓcuratoris. ꝛ ij. q. i. c. vlti. in glo. ꝛ per Archi. extra de dona. c. ij. ꝛ de hoc tengi. C. de epiſco. ꝛ cleri. auct. licentia. de tranſac. l. perſca. ff. quod quiſqȝ iur. l. iij. §. ſi ꝓcurator. et bene in auct. de trien. ꝛ ſe. §. ſi nolis. ꝛ ꝓcurator quãdoqȝ appellatur tutor vt ibi no. in glo. de act. §. in perſonam quoqȝ. ꝛ ibi in glo. infra de excu. tuto. l. ſcire. oportet in prin. ꝛ in auct. de eccleſiaſt. tit. §. ſi.

Qvod ſepe ¶ Arra non eſt de ſubſtantia emptionis. hoc dicit. nec ꝓpter arras deſinit res eſſe integra. vt. C. quãdo liceat ab emptione diſcedere. l. ſecũda. vbi de iſtis arris notaui ꝛ dixi ꝛ plenius. C. de fide inſtrumentorũ. l. contractus. §. fi. ꝛ vide Azo. in ſumma. eodem ti. ꝛ in additione Odofre. ibi poſita. ꝛ inſtitu. e. §. ij. Ad queſtionem quam glo. querit an agi poſſit ad intereſſe. Di. ſequitur opi. Jo. ꝛ Bulg. per. l. ſi quis a ſocio ſupra pro ſocio. ꝛ infra de act. emptio. l. pedia. ꝛ ita tenent infra de publicanis. l. prima. §. item queritur. Jaco. de are. tenet opinionẽ Azo. quia petens contraria repellitur. C. de furtis. l. prima. ſed petendo arras ꝛ agendo ad intereſſe eſt ſibi cõtrarius. nam petẽdo arras dicit contractum receſſum agẽdo intereſſe dicit eum perfectum pe. tamẽ quod petat inſolidum intereſſe ꝛ ſolidas arras qꝫ pena legalis ꝓuentionalem non tollit ſupra de conditione furtiua. l. ſi ꝓ fure. ſed lex iſta hoc non dicit. ſed quod pena legalis nõ tollat rei perſequutiõem. ſed hic videtur eſſe due pene cõuẽtionales vna arrarum ꝛ alia intereſſe que veniunt ex cõtractu ꝛ ꝓuẽtione. ꝛ ideo ſufficit vna. ꝛ ideo tene opi. Jo. ꝛ Di. que actio detur ad arras petẽdas hic dicitur in glo. ꝛ melius dicta. l. contractus. §. fi. ¶ Qualis ſit cõtractus arrarum quidam qꝫ innominatus alij quod eſt contractus pigno. C. ſi creditor ꝓuin. l. prima. ꝛ improprie dicitur pignus. ff. de act. emp. l. ul. §. officium. de edil. edic. l. quod ſi nolit. §. idem marcellus. ꝛ de re iud. l. a diuo pio. §. ſed ſi emptor.

Illud ¶ Ad euidentiam recita glo. ꝛ id qõ notat. e. l. in vẽdentis. Extra glo. oppo. quod valeat cum dic mi qꝫ ti eſtimaueris nõ videatur cõmiſſum arbitrio boni viri. Nam tale legatum valet de lega. iij. l. fideicõmiſſa. §. quãquã. ꝛ. §. ſi ſic. ſed dic qꝫ hic interuenire debet certum precium ꝛ in pecunia numerata. vt inſti. e. §. precium. ꝛ. §. pe. qꝫ hic nõ fuit. ꝛ vide. ff. e. l. hec venditio. §. i. ꝛ quod dixi. d. §. ſi ſic. in. l. fideicõmiſſa. de lega. iij.

Veneni. ¶ Rei que ſolum nocere poteſt ꝛ non ꝓficere nõ eſt venditio vel aliu ꝯtractus. hoc dicit. ꝛ no. ex diſtinctione huius. §. poſſe iuuari teſtes qui aliquãdo aliquid ꝓferunt indiſtincte. vel videntur ſibi ꝯtrarij qꝫ ſi poſſunt per diſtinctiões iuuari qꝫ iuuandi ꝛ cõcordandi ſunt. ar. ff. de pen. he. l. illud. de leg. iij. l. ligna. ꝛ. C. de nouo. C. cõpo. §. quibus. ibi niſi aliqua iuſta diuiſione adiuuetur ꝛ qꝫ ibi tetigit. ꝛ ad hoc extra de teſti. c. cum tu filij. ꝛ. ff. de teſtibus. l. curent. ꝛ non eſt multum qꝫ allegabam ad defenſionem cuiuſdã qui accuſatus erat de falſo teſtimonio reſpondẽdo accuſatori negauit oĩa cõtenta in accuſatiõe vera eſſe ex hac negatiõe dicebatur qꝫ videbatur negaſſe ſe teſtificatum eſſe qꝫ falſum erat qꝫ certificatus erat vnde cum modo negauerit verum per conſequens preſumebatur etiam falſum teſtificaſſe. ar. C. de adulte. l. qui ſi ꝛ qui ſemel malus ꝛc. ¶ Ego ad defenſionẽ eius dicebam qꝫ hoc non erat verum. accuſatio enim cõtinebat ipſum teſtificatũ fuiſſe falſum. ꝛ hoc totum bene vr̃ negaſſe ſed non ſimpliciter teſtificatum. quia quod diſponit de aliquo totali non diſponit ſingulariter de omnibus cõtentis in eo ſeparatim. ff. de re. diui. l. in tantum. §. vniuerſitatis qꝫ cuiuſqȝ vniuerſitatis. l. ſicut. ꝛ. l. ſeq. ꝛ quia qui negat qualitatem nõ negat ſubſtãtiam. C. de arbi. l. decernimus. ꝛ quia cum propoſitio ſumitur ex vniuerſo licitum eſt eam totam negare. ſi in ea eſt aliquid falſum de reb. dubijs. l. ſi is qui ducenta. §. vltimum. ꝛ ita obtinui. ¶ Et de vẽdẽtibus venenum taxicos ꝛ arma an peccẽt vẽdendo. vide Ray. in ſumma de negocijs ſecularibus.

Siquis amico. ¶ Ibi nõ vẽdidit abſentem ſed preſentem vẽdidiſſe vr̃ ex quo per alium vẽdidit. nec ob. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. deieciſſe. ꝛ de admi. tu. l. ita autem. §. geſſiſſe. vt ibi colligitur. Et que ſit ratio qꝫ ſeruus in fuga ꝯſtitutus nõ poteſt vẽdi. notatur in. l. in fuga hic in glo. allegata ꝛ ſecunda reſponſio que ibi redditur melior eſt. nam prima. ſ. qꝫ ſit i poſſeſſione libertatis non eſt vera. Immo dominus cum poſſidet vt ff. de viuc. l. ſi is. §. iaiiſi diu ſteteſſet in libertate vt. ff. de acqui. po. l. iij. §. ſi ſeruus.

Si res vendita. ſ. mobilis quia imobilis non ſit furtiua. vt inſti. de viuca. §. quod aut. ibi inter eos. l. emptorẽ ꝛ venditorẽ. ibi rem ꝑdiderit per furtum vt predictum eſt. ibi eẽ ꝯtra non ob. de periculo ꝛ cõmo. rei ven. l. qõ ſi neqȝ. ꝛ de here. vel act. ven. l. vẽditor ex hereditate. vt ibi colligitur ꝛ vide Pe. C. de ꝯtrahen. ꝛ cõ. ſtip. l. non mortuorũ. ibi cõdẽnandũ. eſt ad verum intereſſe ꝑſtandum emptori in glo. vlti. in fi. ſo. vt in ꝯtrario no. in vltima ſo. ꝛ de hoc per Dy. de aqua plu. ar. l. ſi tertius. §. ſi quis pnue. ꝛ de dã. inſec. l. damni. §. emptor. Item op. qꝫ non liberetur act. cedendo. ſed dic qꝫ hic non fuit in culpa alias liberaretur minime vt no. ꝛ dixi. ff. de peculio. l. quod debetur.

In his. ¶ Vtilis eſt iſte. §. ꝛ ſatis clarus ex glo. Ibi perfecta venditio quia eſt pura abſqȝ cõditione expreſſa vel tacita. ibi vno precio emerit ꝛ ſic in ſpecie. ibi in certus rebus vt ſic ſtatim eſſe periculum emptoris etiam ante deguſtationẽ ſm veritatem. ibi certum precium diceretur. Idem ſi vnum precium ꝓ omnibus numeris ponderibus vel menſuris vt in fi. §. Ibi fuerit ſtatutum. ꝛ ſic ad pondus numerum ꝛ menſuram. Ibi adnumeratione. ꝛ ideo ante omne periculum eſt venditoris ſm veritatem. ¶ Gui. tamen de ſuȝ. hic approbat opi. Bul. ꝛ dicit qꝫ eam non mutauit lȝ glo. dicat ꝛ male per dictam. l. qꝫ ſi pendente ꝛ qꝫ non debet plus eſſe in tacita conditiõne qꝫ in expreſſa vt. C. ſi pen. ap. mors interue. l. ſi is. ꝛ de ſeruitu. ruſti. predio. l. item ſic in fi. Ray. ſequitur glo. ibi tractauimus non ꝓxi. ver. ſed ſuperiorẽ. vt non ſit ꝑfecta emptio niſi quãdo corpora fuerint numerata. Et no. ex hoc §. qꝫ hec dictio quis vel adiũcta verbo futuri tꝑis facit cõditionẽ vt. ff. de lega. i. l. ſtichus qui meus erit ꝛ in alphabeto.

Siquis in vendendo. ¶ Notabilis eſt iſte. §. ꝛ eum glo. ꝛ confines proprie dicũtur in predio ruſtico in vrbanis dicuntur collaterales. ff. fi. regũ. l. ſed ꝛ ſi loci. ꝛ. §. penulti. ꝛ ꝓpter cõfines quãdoqȝ emitur res vltra iuſtum precium vt. ff. de leg. i. l. ſi cui fundus.

Qvm in venditione. ¶ Animus ab initio vtriuſqȝ ꝯtrahentium precij remittendi vẽditionẽ impedit

nō do natōrem.hoc dicit tex.ꝛ glo.cum qua cōcordat glo.ī.pro ſocio.l.quinta que incipit ſocietas.§.fi.ꝛ eas reprobat Jac.ð are. vt ibi dixi.ꝛ vide.ī.ſi cer.pe.l.ſi ego.

Sꝑquis fundum. ¶ Falſa cā adiecta in ꝯctu ipſm viciat. ſecus in legatis.hoc dicit tex.ꝛ glo.nō ob.de verb. ob.l.ſi diuortio.vt ibi colligit ꝛ ratio diuerſitatis in ter ꝯctus ꝛ legata q: hic deficit precium quod eſt de ſubſtātia cō tractus.ibi nō vt hic pꝫ in lra.ꝛ idem eēt in legato ſi deficeret ſub ſtantialia vt.j.de leg.ij.l.ticia cum teſtō.ſecus ſi nō eſſet ſubſtātia le vt.j.e.l.cum pater.

f **Sꝑquis donationis.** ¶ Remiſſio ptis precij non impedit venditionē ſed inter cōiuges totum reſcin ditur ſi ad donatiōnē pricipaliter intēdebant alias ꝑ pte donata tātum.hoc.dicit tex.ꝛ glo.Jbi minoꝛ precij. ibi facta eſt animo donādi totum preciū.ibi diſtrahiꝰ ꝛ ſic animo donādi ptem precij.ibi valere.nō ob.infra locati.l.ſi quis cōduxerit vno nūmo vt ibi no.

f **Sꝑ debitor.** ¶ Rei ſue emptio nō tꝫ ꝛ ius paſtinū non imutat.hoc dicit ꝛ itellige niſi pignus ſubaſtareꝰ auctoritate iudicis q: tūc poſſit ad licitatiōeꝫ accedere vt.C.ſi i cauſam iudicati pig. captuꝫ ſit.l.ij.Albericus.

Veriſimile ¶ Qui in vēditiōe fructuum futurorum certam exprimit quātitatem nō vꝫ plures vēdere ꝙ naſcātur ꝛ ꝑ eis tantum ꝓciū cōſequiꝰ.hoc dicit tex.ꝛ glo.Et nota q: illa verba q: natum eſſet faciūt cōditionē vt.j.de de leg.ij.l.ſticum qui meus erit.ꝛ dixi.ī.e.l.q8 ſepe.§.in his.ꝛ in ducunt exactionē vt infra de vitri.ꝛ oleo le.l.cū certꝰ numerꝰ.ſecꝰ eēt ſi cū demōſtratiōe.vt.j.de le.ij.l.quidā.ꝛ vide q8 plene dixi.j. de ver.ob.l.inter ſtip.§.ſacrā.ver.xi.op.

g **Si fundum.** ¶ Que limitato tpe ꝯce duntur terminū non exce dunt q: nō eſt tpe limitatum quādocūqꝫ fieri poteſt hoc dicit ſm veram lecturam.habet enim tres lectu ras in glo.ꝛ tertiam extra glo.ibi vēdebat ad menſuram ignorās quantitatem ag. Jbi eam diem.ſtrigeſimam.ibi reſpon.intereſſe. alias ſcilꝫ quādo nō eēt expſſum q: fides vēditoris eēt ſoluta ſm Ja.de ra.lꝫ glo.aliter dicat.ibi lex.i.pactum in vendiōe appoſituꝫ vt.ī.depoſiti.l.i.§.ſi cōueniat.Jbi ꝛ domino renunciet eodē tem pore.ꝛ ſic vtrūqꝫ faciat copulatiue infra dictum tempus ſm glo. vel fuit dictum ſimpliciter ſm Ja.de ra.ibi minoꝛ ſit non ſimplici ter modū ag.vt fuit in caſu ſequenti.ꝛ in hoc differt ab illo ſꝫ Ja. de ra.lꝫ glo.alias ſentiat.ibi nihil ꝓfuturum quia videtur verba ꝑ dicta dixiſſe ad cōmodum ſuum.ꝛ ſic recepiſſe q: emptoꝛ ſibi re nunciet etiam infra dictum tempus ſm eūdem Jaco.ibi de mo do ag.ſimpliciter maioꝛ vel minoꝛ non de minoꝛi tantum vt in caſu precedenti.ꝛ ſic hoc caſu pactum reſpicit cōmodum vtriuſ qꝫ ſm dictum Jaco.ibi ꝛ ſi pro quātis.ibi ag.fuiſſet q: primo re nunciaſſet.ibi repetere precium pro eo quod deeſt. ac vbi eſt foꝛ ma conuentionis apparet non eſt dubium vt ſupra poſuit in the mate queſtionis ſm Jaco.licet glo.aliter ſentiat. ¶ Tu dic ſm Rizar.q: iuriſcōſultus hoc modo procedit.primo enim ponit caſum nullo modo dubitablem.ꝛ ideo non ſoluerit ꝛ caſus eſt quando conuenit vt infra.xxx.dies deberet emptoꝛ menſurare ꝛ de menſura renunciare.ꝛ ſi hoc non faceret infra.xx.dies q: vē ditoris fides eſſet ſoluta.i.eſſet liberatus. ꝛ iſte caſus indubita bilis eſt quia ſm formam pacti ſeruari debet. ¶ Secundus ca ſus eſt aliqualiter dubitabilis quando conuenit vt infra.xxx.dies debeat menſurare ꝛ de menſura renunciare ſi non fuit adiectum q: niſi hoc fieret infra triginta dies q: emptoꝛ non teneretur.ꝛ ta men adhuc idem eſt iſto caſu q: poſt triginta dies non tenetur. ¶ Tertius caſus eſt magis dubitabilis quando conuenit q: infra ꝓxi.dies non adiecto de triginta emptoꝛ deberet menſura re ꝛ demū renūciare.ꝛ ſic non fuit adiectum certum tempus tunc ꝑinde etiam ac ſi nullus terminus fuiſſet appoſitus.nam cum nō ſit certum tempus adiectum perinde eſt ac ſi nihil de tempoꝛe fo ret dictum argu.j.de vſuris.l.quod in ſuꝑe.l.iulio.§.fi.ī.de in terroga.act.l.de etate.§.nihil.ꝛ infra de diuque ꝓ non ſcrip.ha.l. ij.maxime cum hic venditoꝛ dix.ꝛ in ſuum ſꝰ modum ,ꝛ ideo in terpretatum fieri debet contra eum.vt.ī.e.l.labeo.vnde cum per inde ſit ac ſi nullus terminus foret appoſitus quādocūqꝫ pōt mē ſurare ꝛ de menſura renūciare. Sed cōtra hoc videꝰ quātum di xit in diebus ꝓximis videtur hoc debere referri ad paucos qui magis intellectu percipiunꝰ ꝛc.vt.j.de ſolu.ratum.e.l.quod dici mus. ¶ Sed dic quod dato q: hoc eſſet verum hoc tamen eēꝫ ſolum quo ad menſuratōem.ſ.q: menſurare deberet infra paucos dies ꝓximos cū cōmode poterit ſm interꝑtationem dictaruꝫ.ll. argu.j.de lega.ij.l.i.non autem hoc poſſet referri ad renūciaꝰ.mē ſure.quia ibi nō poteſt ſuper vno ꝛ eodem negocio inducere du as interpretatōes vt no.in ſimili.C.de do.ꝓmiſſ.l.i. Ri. ¶ In glo.que incipit quāquam.ibi colligiꝰ.hoc non placet Rai.q: ver balis eſt cōtra.l.omne verbum.C.cōmunia de le. ¶ Jbi hoc ta men capite.Sꝫ aliud regulare hoc ſpeciale.ꝛ eſt ratio quia ven ditoꝛ certat de lucro emptoꝛ de damno alias ſecus.vt ſupra de pa ctis.l.item queritur.§.fi.ꝛ.j.de ver.ob.l.ticia.§.idem reſpondit. vnde quia repetitio induceret vicium ꝛ damnum emptoꝛi.ꝛ ideo ceſſat repetitio vt dix.d.§.idem reſpondit.ꝛ no.j.de condi.inſtit. l.cum ſeruus.vel ſm Jaco.de ra.dic q: hoc operatur natura pa cti attinēs vtilitatem vtriuſqꝫ.

In lege ¶ Qui concedit antecedēs ꝯcedit cōſequens ſine quo antecedēs eſſe non poteſt.hoc dicit.Jbi aquam.ꝰhauriēdam vt ſupra de ſeruitu.ruſti.pred.l.[illegible] ceſſiſſet per aliū fundū a venditore retentum.

Si agrum Vendebat ad menſuraꝫ in fi. Si vero mi noꝛ eſſet dic vt in ꝑin.l.ꝛ.j.de eui.l.qui ſi bertat.§.fi.nec obſtat infra de act.empt.l.ſi venditor in principio vt ibi no.

Fundi venditor ¶ Pulcher.§.ꝛ clarus.ibi cete rum.ī.in caſu dubio.ꝛ vide infra e.l.cū manuſata.in ꝑin.ꝛ quod ibi no.

Cuꝫ fonduꝫ ¶ Jbi ꝛ arūdinem.i.canetum.ꝛ hic ſi. non ob.ī.de vſufruc.l.itēꝫ ſi fundi.§.fi. vt ibi colligitur.

Dolia ¶ Jbi dixit ꝓcurator domini vendēs in fine quia ꝛ illa ſunt domini.ibi de iſta rota vide.ī.cōmunia ꝑ dio.l.ij.ibi edificij vendiui.ibi ſitula que per rotam artificij gene ſe ducitur ꝛ ſic debeꝰ emptori.

c **Cum ab eo** ¶ Ablatiui abſoluti reſoluū tur in conditionem vt infra de vulga.ꝛ pupil.ſubſtitu.l.impuberuꝫ de vſuris cquis ꝛ de condi.ꝛ demon.l.a teſtatore.ꝛ ibi notaui ꝛ dixi ꝛ in alphabeto dictione ablatiui. ¶ Et nota q: in themate dicit ante calendas quod tātum valet quantum intra calendas ꝛ con tra.vt.l.ſi ita quis.§.ſcia.de verbo.oblig.ꝛ in alphabeto ibi adeo ſcilꝫ a debitore.ibi a ticio redimas ꝛ ſic ſub modo ibi impleatur.vt de Guil.ſupra de pactis.l.ſi intra.ꝛ Pe.de condi.inſertis.C.l.ſi plures. In gl.ibi.l.falſa.§.fi.vnde verſus ſticho quod vt modus eſt ſi conditio quia cauſa.de hoc vide extra de condi.appoſitis in ſumma Goffre.ꝛ Hoſti.ꝛ.c.de illis infra de condi.ꝛ demō. ſuper rubrica de his que ſub modo.l.i.ꝛ in alphabeto dictiōe ꝯdi tio.ibi a teſtatore in fine ſo.ibi quo ad tranſmiſſionem impediēdā. ibi quo ad actionem mouēdam vt codē ti.l.qui here.§.fi.ꝛ.l.qui bus diebus.§.fi.vel dic ibi in vltima volūtate hic in cōtractibus qui fiunt conſenſu duorum. ¶ Menſa.ibi ꝑ ſolida ſcilꝫ argen tea.ibi data nomine precij in glo.in fi.vel dic q: hic non erat argē tum ſeparabili quia erat ſolum argento coopertum vt dicit litera ſecunda facit infra ea.l.domum.

d **Domini** ¶ Turpis conditio ſiue modus vēditiōi non addijcitur.hoc dicit.

Si que Cōmendatio ſcientem non decipit nō obligat cō mendantem hoc dicit. ¶ Jbi dicitur ſpecialiꝰ a vē ditoribus ꝛ falſo. ¶ Querit glo.quid ſi expreſſe ſtipulatus ē ſer

uum videre qui habebat oculos effoſos ⁊ tȝ ꝙ venditor tenetur dominus Ric.tȝ ꝙ nihil valeat ſtipulatio cum ſit impoſſibilis vt .C.de contrahẽ.⁊ cõmit.ſtipu.l.nõ mortuum.⁊ de regu.iur.l.im poſſibilium.Alij dicũt ꝙ valet ⁊ videtur venditor ꝓmittere inter eſſe emptori ar.ff.de doli excep.l.apud celſum.§.idem labeo.vn de non per reſpectũ ad id quod eſt impoſſibile cõmittitur ſtipula tio.Sed reſpectu intereſſe quod videtur ꝓmiſſum ſi ſeruus non videret.⁊ vide per Pe.C.de edic.ac.l.i.

Dolum. ¶ Hic ponitur dolus generaliter vt compre hẽdat machinationem que eſt in arte loquendi.⁊ fallatiam que ẽ in mentiẽdo ⁊ caliditatem que eſt in tacendo.et quomõcũq; iſtorum modorum venditor emptorem decipiat tene tur eidem.⁊ vide.ff.de dolo.l.i.§.dolum.⁊ quod ibi no. ¶ Exẽ plum quod dat glo.ꝙ vẽditor equi dixit ꝙ nõ aſcendebat arbo res cum nõ aſcẽderet pontes non placet Ric.quia appellatiõe ar boris nõ ꝯtinetur arbor inciſa.ff.de lega.iij.l.ligni appellatiõe.⁊ da to ꝙ arbor inciſa ꝯtineretur vt ſupra de vſufru.l.arboribus tamen materiariũ.i.pons non ꝯtinetur vt.ff.de pigno.act.l.ſi cõuenit.§.ſi quis cauit.Sed lȝ hoc ſit de ꝓprio ſignificato.tamẽ quo ad hũc §.exemplum eſt tollerabile quia venditor doloſe protulit illa ver ba.

f **I duobus.** ¶ In fi.⁊ eſt ratio quia vna fuit emptio vt infra vt.ff.de edi.edic.l.cum cuiuſdam.nec ob.de verbo.obliga. l.ſcire debemus vt ibi colligi poteſt. ¶ Oppo.glo. de.l.domum infra.e.⁊ ſupra ea.l.quid tamen.vbi ꝓpter defectum partis nõ viciatur venditio in alia parte vt.l.domus ⁊ error i vno non viciat in alio vt.l.quid tamẽ.Sed ſo.vt dixi quia hic erat em ptio vnica duorum ſeruorum quorũ vnũ ſine alio emptor nõ fuiſſ; empturus.in ꝯtrarijs ſecus.

f **I veſtimenta.** Alias incipit labeo.ibi in terpola.i.vetera vt infra de edi.edic.l.precipiunt.⁊ quod ibi no.ibi auricalchi quid ſit.⁊ quare ſic dicatur.vide in alphabeto ⁊ per Archi.xxviij.q.i.c.i.ſuper verbo auricalchum. ¶ Et ſi queris an emptor agat diſtingue ſcientiam vel ignorantiam eius q: ſciẽs non agit ignorans ſic. ¶ Si q̃ris ad quid agat eo caſu quo agit diſtingue ſcientiam vel ignorantiam venditoris quia ſciẽs tenetur ad omne damnum ⁊ intereſſe etiam extra rem ignorans tenet̃ q̃ to minoris eſſet empturus.ff.de act.empt.l.iul.in principio. ¶ Si q̃ris que actio detur hoc non aperitur in littera.Sed dic dari in p̃ mo caſu huius.l.act.ex empto.quia venditio tenuit in ſecũdo ſeȝ in ver.quẽadmodum.quia venditio nõ tenuit ar.ff.e.l.in venditio nibus.⁊.l.ſeq.agitur de dolo vt ſupra de dolo.l.⁊ eleganter in pri cipio.vel dici poteſt ꝙ vtroq; caſu agatur ex empto quaſi tan tum in genere videatur venditum vt dixi ſupra.ea.l.quid tamen. Iaco.butrig.⁊.l.cum ab eo.§.fi.

o **On licet** ¶ Ex officio quod gero nec p me nec alium aliquid emo niſi mihi ſit ſpecialiter conceſſum hoc dicit.Et vide quod plene notaui ⁊ dixi ſupra ſi certum petatur.l. principalibus.plenius.C.de cõtractibus iudi.l.vna.⁊.C.de ſacro ſanc.eccle.auct.qui rem huiuſmodi.⁊ auct.quibuſcũque.⁊ ſi cer tum peta.l.penultima. ¶ Sed quis eſt caſus ſpecialis in quo ex officio quis poteſt emere dic vt glo.⁊ prima opinio verior eſt vt loquatur de conceſſione facta a lege non de conceſſione facta a principe quia lex improbat reſcriptum ſuper hoc concedi vt dicta l.vna de cõtractibus iudi.niſi in reſcripto diceretur non obſt.illa.l. vel aliqua.l.vt dixi infra de le.iij.l.ſiquis in princi.teſtamenti alia contraria ſig.⁊ ſolui vt glo.in glo.quod forte in fine.Uel dic vt ibi.

f **I aqueductus.** ¶ Seruitus fundo debita ipſum ſequit̃.⁊ ſi nihil agatur hoc dicit non obſt.infra.e.l.in ven dendo in principio.vt ibi nota.in.l.licet extra edes.ſ. venditas in.l.⁊ q̃z.ibi quod pro quia.ibi amiſſum eſt tacite vel ex preſſe.

a **B eo.** ¶ Si ꝯditio apponat̃ venditori ⁊ ſtet per emptorem quo minus impleat̃ agi tur duplici reſpectu.vel ab eo ꝙ nõ eſt impleta pre ſcriptis verbis vel ex eo ꝙ habetur pro impleta ac tione ex empto.hoc dicit ⁊ ad fi.cõtra.de ꝯdi.⁊ de.l.iuſ ciuilis.i.ff de reg.iur.l.iuſ ciuili.⁊ per Dy.e.ti.c.cõſtat.per eum li.vi. ¶ Ergo ſit bibliothecarius vide per Archi.lxiij.di.adrian.⁊ in alphabeto ⁊ vide.C.de cõditis in orreis publicis.l.fi. ¶ Op.ꝙ aut eſt con tractus inominatus ⁊ non agitur ex empto.aut nominatus ⁊ non agitur preſcriptis ver.dic aut cõſideratur veritas quia vere non eſt impleta conditio nec venditio perfecta ⁊ eo reſpectu agit̃ non ex vendito ſed p̃ſcriptis verbis vt perficiat̃ ꝯtrus ⁊ hic pre.ver. non naſcitur ex ꝯtu venditionis quia eſt nominatus ſed ex pacto appoſito iuxta ꝯtrum ſm Gul.vel dic ꝙ reſultat ex pacto vt.hic ꝯditionis tacite p̃ſumpto per hãc.l.ſ.vt emeres locum ſi decurio nes ⁊c.appoſito incõtinenti iuxta iſtum contractum venditionis de hoc vide quod dixi ſupra de pactis.l.ab eo ſi mera de iureiur. l.ſi quis cum debitore.⁊.C.de pactis.l.in bone fidei. ¶ Oppo.ff l.cum ab eo.ff.e.vbi defectus cõditionis adiecte in ꝯtu venditio nis viciat ⁊ non habet̃ pro impleta licet dependeat a poteſtate con trahentis.So.ibi erat collata cõditio in perſonam ꝯhentis tãtũ. hic ꝯhentes ⁊ alterius vtin ꝯrio no. ¶ Et hanc ſequit̃ Ric.⁊ ẽ rõ quia ibi in libero arbitrio cõſtituit̃ ⁊ ideo eius voluntas expe ctatur ſicut quando eſt caſualis expectat̃ caſus.ſed hic non erat in ſuo libero arbitrio erat cõmiſſum.ideo non expectatur eius li berum arbitrium ſed ſm cõditionis euentum vt ſi ſtet per eum ha beatur pro impleta.ſim.le.C.de inſti.⁊ ſubſti.l.ij.⁊ de ꝯdi.⁊ de.l.in teſtã.⁊ hec ẽ vera ſo.⁊ hanc ſequit̃ Ia.bu.

l **Ittora** ¶ In venditione fundi non men ſurant̃ littora.hoc dicit.⁊ hic vendi tio ad menſuram.Ibi computant̃ niſi aliud cõuenit ⁊ vide.ff.de re.diui.l.riparum.⁊ de acquir.re.do.l.qd in littore.⁊.l.ſi epiſtolam.§.l.ibi ſolet per pactum expreſſum.

f **Enatus** ¶ Non lȝ domum vel villam de ſtruere cã negociatiõis vel de vna in aliam transferre.Si cõtrahat emptor ⁊ venditor puniuntur.hoc dicit ꝯcordat.C.de edifi.pri.l.ij.Ibi co geretur emptor qui habȝ rem ⁊ precium non ſoluit ⁊ hoc tollit cõ trarium.ibi fiat vẽditio ⁊ ſic perdat precium ⁊ rem in fi.predicto modo. ¶ Op.ff.de leg.iij.l.fideicõmiſſa.§.ſi quis illicite.So.cũ queritur an edictus iniuncta poſſunt alienari vel legari dic aut eſt iniunctum vel hedificatum illicite.⁊ tunc legari vel alienari põt vt in ꝯrio.aut licite ⁊ tunc aut legatur ciuitati romane vel alij ⁊ põt.ff. de le.i.l.cetera.§.ſed ⁊ ſi quis ⁊.§.hoc ſenatus.aut legatur priua to.⁊ tunc aut poſſunt auferri ſine leſione domus.⁊ tunc aut erat affixa tempore legati ⁊ debet̃ ſaltim eſtimatio ſm veram opino tatam in dicta.l.cetera.in prin.⁊ de hoc ibi vide quaſi per totam.l. lȝ glo.notet ꝯtrum ⁊ male.ff.ſo.ma.l.qui dotem.nec ob.l.ſi quis in quilinos in prin.de leg.i.quia ibi non poterat teſtator ignorare ꝙ cenſita nõ poſſunt alienari ſine dolo quia eſſet ignorantia iuris ⁊ ſup pina que nõ excuſat.infra de iur.⁊ fac.igno.l.nec ſuppina. ¶ Itẽ in ꝯd.l.ſi quis inquilinos debet̃ eſtimatio expreſſa voluntate te ſtatoris vt ibi patet.aut non erat affixa tempore legati.ſed poſtea tunc aut in vita teſtatoris ⁊ legatum extinguit̃ adeo ꝙ ẽt eſtimatiõ non debet̃ vt dicta.l.cetera.§.fi.ver.ſed ſi ita.lȝ de eſtimatiõe.ibi non exprimat aut heres iniunxit ⁊ debet̃ eſtimatio vt.e.§.in fi.⁊ le gibus ſequẽtibus predicta vera niſi auferri poſſint ſine leſione do mus quia tunc tȝ legatum vt de leg.iij.l.num.§.fi.⁊ de iſto ſena tus cõſulto.de quo loquit̃ hec.l.vide per Roſre.in materia ſena tuſconſulto.ti.de ſenatuſcõſulto empt. ¶ Et q̃ꝯ puniat̃ ẽptor ⁊ venditor ꝯfaciens dic aut emptor habet rem ⁊ precium ⁊ punit̃ in duplum fiſco vnum de ſuo aliud eſt precium venditori debitũ cui ſoluere nõ tenet̃ cui venditio nõ tenuit.aut venditor habȝ vtrũq;. ⁊ ſimiliter preſtat duplum vt.ff.aut vnus habȝ rem ⁊ alter preciũ ⁊ quilibet ſoluit ſimplum. ¶ Item oppo.ꝙ non cã negociatio nis ꝓhibeatur vt.l.marcellus.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.dic ꝙ ẽ ibi ẽ quedam ſpecies negociandis vel dic vt ibi. ¶ Ultimo al legatur hec.l.ꝙ domus non debeatur deſtrui propter delictum.ff quo dixi ſupra cõmuni di.l.ſi is cum quo ⁊ in qᷓbus ſtatutum;.

v **T res** ¶ Ut res fiat emptoris oportet pre cium eſſe ſolutum vel aliter ſatiſfactũ hoc dicit ⁊ allegat̃ hec.l.q ſi ſtatuto mercatorũ caueatur q nullus det merces in credentia ⁊ vn⁹ acce pit fideiuſſorem vel pignora q non incidat in ſtatutum.p hoc.ſ. de pig.act.l.ſi rem.§.oẽs.vbi de hoc.

r **Es.** ¶ Duas habet lecturas.ſecũda vera ibi cauſam idest deceptionem dimidium.iuſti precij.

n **Ada.** ¶ Cõcor.j.de reg.iur.l.imaginaria.⁊ expone imaginaria vt exponit.C.ẽ te ſtamẽtis.l.quoniã idignũ.¶ Sz qño pbat̃ imagi naria quidã q ex pñcturis ar.j.ſo.ma.l.ſi.c mec vbi de cõiecturis dixi in ẽnũ vr q pbari debeat p legitimas pbacões C.de diſtrac.pig.l.⁊ qui ſub imagine.vbi de hoc dixi ⁊ qui ⁊ a q bus.l.ſed ſi maritus.in fi.⁊ de dolo.l.dolum.in fi.⁊ vide.j.quibus mo.pig.vel ipo.ſol.ſicut re.con.§.ſuperuacuũ.⁊.C.plus valere q agitur.l.emptione.⁊.l.j.⁊ in ſumma.c.ĩ.inter cõiunctas perſonas ẽ facili preſumitur talis ſimulatio. C.de donat̃.l.datam.⁊.j.de do nat̃.inter vi.⁊ vxo.l.ſi non verum ẽtum.⁊.l.creditor.⁊ de repudi js.l.dubium in fi. ¶ Sed nunquid ille qui fecit ẽtum ſimulatũz poteſt petere q declaret̃ ſimulatus.vr q non.quia allegat turpi tudinem ſuam.ſed dic cõtra vt in queſtionibus Roffre.xi.q.ẽ.ẽ adop.l.ſi poſt mortem.vbi de hoc.¶ Et no.q venditor ſimu late ſuppoſitus dr falſus.j.de in diem adiec.l.vbi autem.§.cum igitur ⁊ cõtractus ſimulatus nullus eſt ipſo iure.vt dicto ti.plus valere q ag.j.de ritu nup.l.ſimulate.⁊ de dona.inter virum ⁊ vx.l.vir mulieri ⁊ de aqua plu.ar.l.emptio.⁊ de ac.⁊ ob.l.contractus alienatio autez facta in fraudem non tz ſed reuocat̃.j.que in frau. cre.per totum.¶ Et de ſimulatõe licita ⁊ illicita vide in alpha beto.⁊.C.de iur.⁊ fac.igno.l.cõſtitutiões.

f **J quis ſub hoc.** ¶ Pactuz ẽ ma nus iniectione ſi per ſtituat̃ reintegrat dominiũ venditori ſi proſtituat̃ de mum poſt manus iniectionẽ.hoc dicit.Et ratõ quare ſolum primo venditori cõcedit ⁊ quia ſequentes venditores vi detur prouidere primo magis q ſibi.¶ Et facit hec.l.ad que ſtionem quando debitor facit pactum q liceat creditori ꝓpria au ctoritate eius bona q hoc pactum etiam afficiat ſingularem ſuc ceſſorem de quo dic vt notaui ⁊ dixi.C.de pi.l.ij.⁊ hic eſt ſpecia le odio proſtituentis.Jaco.butriga.Guid.de ſu.⁊ eprobat glo.⁊ dicit q ſtatim tranſit dominium ſine apprehenſione odio proſti tuentis.

d **Omnum.** ¶ Diuide in quattuor partes.pri mo vterqz ignorauit vſqz ibi.ſin autem.ibi venditor tantum ſciuit ⁊ ideo plus graua tur qz primo caſu.nam eius odio tenet venditio quo tacitqz pars extet.⁊ hoc vſqz ibi.ſimili quoqz modo.ibi loquitur quando ſolus emptor ſciuit.ibi q ſi vterqz.ibi vterqz ſciuit vſqz in fi.¶ Sed quare non durat venditio reſpectu aree que eſt ma xima pars domus licet ſit combuſta vt infra de ſolu.l.qui res.§. aream.Reſpondeo quia hic non erat contemplatõe domus nec reſpectu ſoli ſed reſpectu hedificij tantum.⁊ ideo cum nil ſuperſit de eo cuius cõtẽplatõe celebrat̃ nõ tz vẽditio ſic ⁊ in.l.ſequẽti.cõ tẽplatione arborum ⁊ non ſoli fuit facta venditio.Jac bu.

a **Rboribus.** ¶ Uide.ẽ.l.pri.nec ob.j. de peri.⁊ cõmo.rei ven.l.ſi poſt.vt ibi notat̃.

c **Am venderes.** ¶ Habet duas le cturas.ſcda vera ⁊ dic fundum reſtitutum licet idem in vrbanis vt i fi. l.Et cõſtrue textum ſic.cum venderes fundum dixi ſti non ita vt optimus eẽ.non autem dicas q caueris quia tunc te neris liberum preſtare.⁊ dic q quedam ſunt ſubſtantialia vendi tionis vt res ⁊ precium.⁊ de his non loquitur hec.l.quedam natu ralia que veniunt ſine cõuentione.vt euictio niſi contrarium aga tur quedam accidentalia vt ſeruitutes.⁊ de his loquitur hec lex.

aut enim debetur ex fundo vendito ⁊ exprimi debetur alias ven ditor tenetur aut ipſi fundo vendito debetur.⁊ iſte ſine aliquo pa cto tranſeũt ad emptorem ⁊ ne eas non vtendo amittat debz cer tiorari.⁊ hic eſt effectus huius legis.⁊.j.e.l.in vendendo.Jaco.bu trig.⁊ ſic patet q ſi vendo tibi fundum quez habeo cõmune cum alio.⁊ de hoc te nõ certifico q videor totum vendidiſſe non ſolũ partem meam.p hoc infra de acquir.re.do.l.tredito.ver ſiquis igitur.⁊ hoc verum quo ad preiudicium meum nõ ſocij.vt ſupra p ſocio.l.nemo.ſecus ſi darem ex cauſa lucratiua puta legato vel donatione quia tunc ſolum ius quod habeo videor dediſſe vt in fra de lega.i.l.ſi domus.§.fi.vbi de hoc ⁊.e.ii.l.legatum. Quid ſi vendo rem que eſt cõmunis emptoris ⁊ alterius dic q tunc vi detur vendidiſſe ſolum partem alterius vt dixi.j.de lega.ij.l.me uius.quia ſue rei non eſt emptio vt ſupra eadem.l.ſue rei.

c **onſenſum** Sicut in obligationibus ſic i plu ribus.rebus venditis electio ẽ de bentis.hoc dicit.Ibi acceſſura in genere ibi centum forte in fundo non ob.ẽ.e.l.labeo.⁊.l.cum in lege. vt no.Di.extra de reg.iur.c.in obſcuris.libro.vi.Item non obſt. ẽ.e.l.in prin.vt ibi no.⁊ vide quod no.ſupra de condi.indebi.l.cuz his.⁊ facit hec.l.ad qõnem cuiuſdam donatõnis in qua erat hec clauſula.Item donaui ſequentem inſulam que eſt iuxta dicta loca donata a meridie parte.⁊ comprehenditur inter vias publicas.⁊ habet quinquaginta brachia in longum nũquid per dictam clau ſulam ⁊ coherẽtias appoſitas.infra vias publicas tota inſula q eſt.l.x.brachia videatur donata.iſta lex videt̃ facere q ſolum quin quaginta brachia ſpecificata veniant in donatiõe vt infra de act. emp.l.pe.§.fi.Oldra.tz cõtrariũ per.l.i.de le.i.l.ſi fundum ſub cõ ditiõe.§.ſi libertus ſecũdo reſpõſo.⁊ de le.ij.l.cũ pater qui filio.Et dicit multum referre vtrum donans incipiat explicare mẽtis cõ ceptum a nominibus deſignantibus numerum vel menſuram vt de le.i.l.ſiquis teſtamento in prin.an a nominibus deſignantibus certam ſpẽm vel corpus determinatũ cuius menſuram poſtea ad dit quia tunc adiectio menſure eſt loco falſe demõſtrationis que non viciat nec minuit illud cui addijcitur infra de le.i.l.ſi ſeruus legatus.§.qui quinqz.de le.ij.his verbis.§.pater.de condi.⁊ de mon.l.demõſtratio.⁊.C.de falſa cauſa ãdiec.l.i.⁊.l.refert.⁊ ſic eſt in ꝓpoſito.⁊ videtur hoc terminari per.l.i.de act.emp.l.ſi vendi tor hominis.⁊ ita tenet gl.i.d.l.pe.§.fi.⁊.ii.de act.emp.in ſecũda ſo lu.Ol.in libro magno queſtionũ diſputatarum queſtiõe.cclxviij. que incipit in conceſſione.

c **Xiſtimo.** Rem ſuam ſub conditione emere poteſt hoc dicit in fi.⁊ tunc valebit emptio alias non.dic vt dixi.ẽ.e.l.non tz.ibi patria i quibus habet̃ affectio ſingular̃.ẽ.de m.non.l.ſi i em ptione.ibi a fiſco vel ab alio diſtrahẽre propter tributa vel alia de bita non ſoluta.

qui neſciens. ¶ Cuius rei non eſt cõmercium tenet venditio non quo ad rem ſed preiudiciũ vendentis ſi emptor ignorat.hoc dicit cum.l.liberi hominis.j.ca. Ibi exemplo ⁊ dominus ſepulchri actione in factum.⁊ hoc tol lit contrarium.¶ Reo.ibi factuz circa interitũ vel deterioratõẽ.

c **Am ſeruo.** ¶ Nec liber nec ſeruus de bet excedere fines mandati. hoc dicit.ibi libera perſona eſt procurato.vel nun cio vendijoris ad ſic vendendum.

f **Andus ille.** ¶ Copula ſui natura cui lib.t partem attribu t.ſi ex hoc ſequatur abſurdum hoc dicit in fine.⁊ pro par te ticij videtur non decreſcendi non accreſcendi.ẽ. cõmunia predio.l.pprium.nec ob.ſupra de verbo.ſig.l.penul. in fi.vt ibi no.Item non ob.de liberali cauſa.l.libertos.§.ſi duo.q hic venus principaliter contrahẽo.ibi duo de iure accreſcendi.di xi quãdo non petentium partes.l.vnica.Item intellige legẽ iſtam quando ticius erat abſens.ſi enim fuiſſet preſens eſſet ambobus p.d.l.pe.in fi.C.de ver.ſig.ſm Bartolomeum de comazano.

c **ontinenit** ¶ De natura venditionis ẽ vt do minium tranſeat de natura locatio nis non.⁊ ea que ſunt de natura contractus ipſum declarant.hoc dicit.

f **N vendendo** ¶ Ibi veluti hic de naturalibus ꝯtractus loquitur, ibi uſufruc. ⁊ ſi nollo hoc tollere neceſſe eſt fieri pactum in oppoſitum. ibi quidam ita hic loquiť ⁊ de accidentalibus cõtractus. ibi preſtitum rei. ſ. feudo vẽdito de nouo preſtari. ⁊ hoc tollit contrariũ. nec ob. ſ. de leg. vi. pre. l. ſi arborem. §. ſi. vt ibi colligitur in glo. niſi in caſibus in fi. ⁊ in alio. C. credito᷑ euic. pig. non debere per totum. In glo. idem ſi euincatur in fi. vel ibi ideo q᷑ legatarius habet ex cauſa lucratiua. Sed emptor ex cauſa onerosa. Tho.

Si cum ſeruitus. ſ. predium venditum debeat ſeruitutem hic ſibi debetur. ⁊ vide quod no. ſupra de ſeruitu. vrba. predio. l. binas edes. ¶ Quintus ruta ⁊ ceſa in venditiõe nõ veniũt hoc dicit.

a **Lienatio** ¶ Res tranſit cum onere ſuo. hoc dicit. ⁊ ad hoc ſepe allegať. ⁊ concor. ſ. de diſtra. pig. l. ſi debitor de pac. l. ſi inter debito. ⁊ de fundo do. l. i. extra de pig. c. ex litteris. de deci. c. paſtoralis. ⁊ rõ ẽ q᷑ nemo põt plus iuř in aliũ transferre q̃ ipſe hꝫ de acquir. re. do. l. traditio. ⁊ extra de deci. c. nõ ſit ab homine. ⁊ dic alienatio alicuius rei cuius ſit ꝯmertiũ alias nõ tranſiret. ſ. e. l. liberi. ⁊ ll. ſequẽtibus. ibi apud nos alienãtes. ibi ita ſoliũ facit q᷑ no. C. ſi cõis res pig. data ſit. l. ij. ⁊ vide quod nota. C. de acqui. poſſ. l. viti. ⁊ infra de reg. iuris. l. quod ipſis.

e **I cum fundum.** ¶ Cura ⁊ ſolicitudo venditionis tacite includitur etiam ſi expreſſe non dicatur. hoc dicit. Et dic ſi cum fundum. ſ. a te aliſ locatũ. ibi culpa q᷑ dic vt infra de ac. emp. l. iul. §. ſi fructibus. ⁊ §. in his. ⁊ qđ ibi no. **Fere.** ¶ Exponit glo. i. vbiq;. Sed de natura eius habet remouere actum verbi. vnde verſus vult remouere ſere rem verbi vel retinere. ⁊ vide in alphabeto dictione fere. Et hec uiter dicit qui ꝓmiſit dolum malum abeſſe tenetur de dolo qui precedit cõtractum qui cõmittitur in cõtractu ⁊ quod requirit contractũ. ibi poſſideat. i. ab initio poſſidere incipiat ⁊ ſic teneť actiõe exempto. ¶ Oppo. q᷑ tradere debeat vacuam. ſ. de actionibus empt. l. ſiquis alienam. nec liberať ꝓpter difficultatem vt. ſ. de verbo. ob. l. cõtinuus. §. illud. So. hic venditor iam tradiderat poſtea redijt ad eum ⁊ non poteſt tradere vacuam. vnde actiõe ex empto nõ tenetur ſed rei vendicatione vt hic. ſecus ſi nõ tradidiſſet. quia tunc teneretť actiõe ex empto tradere vacuam vt in cõtrario ⁊ c. ſi. l. ij. §. vacuam. nec ꝓpter difficultatẽ excuſať vt dixi. Alij dicunt aut queriť quid ꝯueniat ex natura cõtractus ⁊ dꝫ tradere vacuã vel intereſſe vt in ꝯtrarijs. aut cõueniť ex clauſula doli ⁊ non põt videri in dolo cũ tradere nõ põt vt hic. ⁊. ſ. de here. ven. l. ij. §. nũc tantũ. ⁊ hoc placet Iaco. bu. lꝫ prima glo. videať ſequi aliam opi. lꝫ cõtrariũ no. in. l. fundi in prin. ſ. de acquir. poſ. ¶ Itẽ facit hec. l. q᷑ ſi vẽditornõ põt tradere q᷑ liberať pſtãdo itereſſe de quo plene no. ⁊ dicã. ſ. de act. emp. l. i. facit ẽt cũ vltima glo. ad q̃ones quas notaui. ſ. de arbi. l. inter caſtellanũ. In glo. cũ iã foret in apparatu antiquo Azo. non eſt hec dictio fore.

r **Etilia** ¶ Res conſideratur ſm q᷑ ẽ ⁊ apparet tpe ꝯtius. h. d. cũ. l. in lege. ſ. e. ibi ab aqua. hec ꝓpoſitio ab ſeparationẽ notat. vt. ſ. de act. emp. l. rõ. §. ſi ꝑ vẽditoꝝ. in fi. facit hec. l. ad q. eutiſe que pullulauit. de quo no. ſ. de dã. infec. l. dãni. ſ. §. ſi is ⁊ de act. ⁊ ob. l. obligationum fere. §. placet. ¶ Et induciť hec. l. ad multas q̃ones. primo q᷑ ſi moneta ſit mutata ſic q᷑ ſolui debeat illaque currebat tempore ꝯtius de quo plene dixi. ſ. ſi cer. pe. l. cuꝫ quid. ¶ Itẽ ad q̃nẽ que fuit parme quodã monaſteriũ locauerat granciã ſuã in qua erãt quattuor rote molendinoꝝ ⁊ cõductor ꝯuenit preſtare modios. x. ꝑ qualibet rota molendini. iſte ꝯductor extruxit ibi vnã aliã rotã ꝑ qua monaſteriũ petebat decem modios. determinatũ fuit q᷑ nõ teneretť. ⁊ ꝑ hoc. C. de ſui. ⁊ aqua. l. nõ modus. hugo de la fontana. ¶ Itẽ ad aliã. quidam epiſcopꝰ habebat epatum iuxta ſarracenos ⁊ limitatũ. Rex caſtelle iuxta dictũ epiſcopatũ occupauit terrã ſarracenoꝝ dicebat eps q᷑ accreſcere debebat epiſcopatum. hec. l. allegabať cõtra cuꝫ. Mar. ſili.

¶ Item ad aliam quidam habebat ex priuilegio q᷑ in regno frãcie non ſolueret pedagium. poſt hoc regno accreuit quidam cõitatus ille tranſiens per illum cõitatum ſe excuſabat a pedagio hec l. cõtra eum allegabať. ſed ꝑ eo allegabať ⁊ bene facit. ſ. de le. ij. l. peculium. de li. le. l. vlti. §. ſi. ⁊ quoꝝ le. l. ij. ¶ Ultimo allegabatur ad q̃onem quidam habebat ſeruitutem hauriẽdi aquam in predio vicini. poſtea ille vicinus ſumptibus ⁊ cura ſua in eodem fundo inuenit aliam aquaꝫ que non erat tempore cõſtitute ſeruitutis querebatur an iſta aqua accreſceret habenti ſeruitutem ⁊ videť expreſſum q᷑ ſic. ſ. de aqua quoti. ⁊ eſti. l. hoc iure. §. aquam. ¶ In ꝯtius no. e. ti. l. i. §. item queriť. ⁊ hoc eſt verum ſi aqua inuenta erat facto hominis. ſecus ſi naturaliter vt dicto. §. aqua. ⁊ ita reducit ad cõcor. dictos. §§. domiň Azo. ¶ In glo. vlti. in fi. ⁊ de acquirẽ. re. do. l. locus.

l **Iberi hominis** ¶ Liberi hominis ẽ venditio inter ignorantes veletiaꝫ ſi emptor tantũ ignorat. hoc dicit. Et cõcor. ſ. e. l. ⁊ liberi hominis. ⁊ intellige q᷑ tenet venditio non quo ad ipſm liberum hominem nec eius preiudiciũ. ſed quo ad obligandum ꝯhentes. ⁊ idem in re ſacra ⁊ religioſa in auctẽ. de non alie. §. q᷑ vero. ⁊ ibi in glo. in caſu tamen lꝫ venditio liberi hominis. vt. C. de patribus qui filios diſtraxerũt per totum. ¶ Sed quare ẽ ſecus in ſtip. dic vtia glo. ⁊ inſti. de inutilibus ſtip. §. i. eſt ⁊ alia ratio quia iſte bonefidei cõtractus in quo vitiũ purgatur per act. ex eo cõtractu in ſtricti iuř per act. de dolo. ſ. de dolo. l. ⁊ eleganter. §. non ſolum. Ia. de ra.

i **Mperatores** ¶ Pro declaratiõe huius. l. vide quod no. ⁊ dixi. ſ. de dolo. l. arbitrio. §. de eo. ⁊ de reg. iur. l. ſemper in ſtipulatõibꝰ. ¶ Et an licitum ſit cuilibet tenere huiuſmodi menſuras ad vtilitatem ſuam dic q᷑ cõtrahentes quãdo emunt ⁊ emunt poſſunt cõcordare de menſura ad eorum voluntatem vt hic. ſi aũt loquaris de menſuris quibus publice omnes vtunť. tunc illas non lꝫ tenere niſi ſint approbate auctoritate publica. argu. C. ad. l. cor. de fal. l. penulti. ⁊ expreſſus de frumento alexandrino. l. ſcđa. li. xi. Et vide dicta. l. arbitrio. §. de eo. ſupra de dolo.

p **Acta** ¶ Lex iſta reputata eſt difficilis. ⁊ per multos repetita ⁊ glo. eam bene declarat. ⁊ iõ ex ſcriptis antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ declarabo quo ad potero. Et primo hoc dicit ſummaria. ſup accidentalibꝰ ⁊ naturalibus ꝯtus pacta appoſita valent ex interuallo ad excipiendũ quãdoq; tamen ſi apponanť ſup ſubſtantialibus valent etiam ad agẽdum. ¶ Uel ſic ⁊ idem eſt effectus pacta nuda ex interuallo in emptiõe ⁊ venditiõe partium exceptiõꝫ nõ act. i. his q̃ ſunt nãlia vel accidẽtalia ꝯtꝰ ſec9 in ſubſtãtialibꝰ. pactũ aũt cõtra naturã ꝯtus nõ valet. ⁊. q. i. c. ſic quidam. ⁊ ibi in gl. ⁊. xvi. q. i. c. ſi laicꝰ ⁊ ibi i gl. ⁊ de cõditiõibus appoſitis. c. i. in fi. ¶ Et hec lex diuerſimode diuidiť. quidam eniꝫ principaliter diuidunt in duas partes. in prima ponit duas regulas. in ſecũda declarationem earum. ſcđa ibi. q᷑ locum. Scđa ſubdiuidiť in duas in prima loquiť in pactis naturalibus. in ſecũda de ſubſtãtialibus ſcđa ibi. an idem. ¶ Alij diuidunt principaliter in duas. in prima loquiť de naturalibus ⁊ accidẽtalibus ꝯtus vſq; ibi. an idem. ibi loquiť in ſubſtãtialibus vſq; in fi. prima ſubdiuidiť in tres. quia primo ponũtur duo dicta vſq; ibi veluti. ibi ponit exempla vſq; ibi. Sed quo quidem caſu. ibi ponit determinationẽ vtriuſq; dicti vſq; ad ver. an idem. Alij diuidunt in quattuor ptes. primo ponit regulam habẽtem duas partes. ſcđo eam determinat. tertio eã declarat. quarto querit an locum habeat regula in ſubſtantialibꝰ cõtractus quelibet diuiſio bona. ¶ Ponit ergo regulas quarum prima eſt q᷑ pacta cõuenta ex interuallo iuxta ꝯtum appoſita ad detrahendum ineſſe videnť ſed ad adendum non videnť ineſſe. deinde dat exempla vtriuſq; regule. ibi q᷑ locum habet. ⁊c. Tertio verificat ſm regulam. ibi ſed quo quidem caſu quarto modo queſtionẽ. ibi an idem poſſit dici. ¶ Caſum in terminis ex predictis collige. nam exemplum prime regule ẽ. ſi vendo tibi fundum de adminiculis ꝯtꝰ eſt q᷑ caueas de euictiõe ⁊ de dupla in rebꝰ ꝑcioſis ex interuallo cõuenio q᷑ de euictione non caueas vnde valet pactum quia eſt ad diminuendũ. ¶ Exemplum ſecũde re

gule venditor cauere tenet̃ de euictione ſine fideiuſſore ex interuallo cõuenit q̃ cũ fideiuſſore caueret valet pactum ad excipiẽdũ non ad agẽdum quia ẽ ad adijciendũ. vnde ex eo pacto nõ poteſt emptor agere. Sed ſi venditor petat preciũ ab eo excipiet q̃ non tenet̃ ſoluere niſi caueat̃ cum fideiuſſore ſicut cõuenit. deinde facit q̃ſtionem niſiquid idem ſit ſuper pactis appoſitis ſuper ſubſtãtialib⁹ ↄ̃tractus vt ſuper precio augendo vel minuendo dicit q̃ non totaliter vĩ receſſum a prima venditione ꝛ noua cõtracta. hoc dicit.

¶ Iam expone pacta nuda. ibi videnť. i. dicẽ opant̃ q̃ operarent̃ ſi in cõtinẽti apponerent̃ q̃ pariunt exceptionem non actionẽ. ibi que vero adijciunt. i. appoſita ex interuallo. ibi nõ ineſſe. i. nõ idem operantur q̃d operarent̃ ſi ineſſent. i. ſi eſſent appoſita incõtinenti quia parerent tũc actionem ſed quãdo ex interuallo tunc ſolam exceptionem ꝛ dic adijciũt ſuper his que non ſunt de ſubſtãtialib⁹ cõtractus. ſed ſup̃ naturalibus vel accidẽtalib⁹. ibi veluti hic eſt exẽplum prime regule quãdo fiunt ad addendũ ꝛ ſic ad agendum. ibi preſtet̃ emptori a venditore. ibi non valet pactum predictum factum ad addendum ꝛ per cõſequens ad agẽdum q̃ eſt nudum. ibi agente venditore vt ſibi preſtetur cautio de euictione cũ fideiuſſore ſicut cõuenit. ibi vires habebit iure exceptiõe agente venditore ad precium. ibi aut idem. i. q̃ dictum eſt. ff̃. de pactis appoſitis ſuper naturalibus ꝛ accidẽtalibus cõtractus. ibi poſtea. i. ex interuallo. ibi paulus notat. i. approbat quod ſequit̃. ibi manẽtibus. i. nõ tradita nec precio ſoluto. ibi cõuenit per pactum habile ad inducẽdum nouũ ↄ̃tractum vt. ff̃. de pactis. l. iuriſgẽ. §. adeo. ꝛ. l. ſi vnus. §. pactus. ibi vt ex qua naſcit̃ actio non ex prima. ꝛ ẽ ratio quare hoc caſu valet ad agendũ ꝛ in precedentibus ſolum ad excipiendum quia ſubſtãtialia emptiõis cõſenſu perficiũtur vt. ff̃. e. l. i. §. fi. Sed quando ſuper naturalibus vel accidentalibus ſolo cõſenſu nõ veſtiuntur omnino. ꝛ iõ niſi alio mõ veſtiantur cũ ſicut nuda nõ ꝓducit act̃. ſed ſolam except̃. vt. ff̃. de pactis. l. iuriſgentiũ. §. ſigit̃ nuda pactio. ¶ Expoſita littera ꝓ eius declaratiõe p̃mitto vnã q̃õ cum vtrũq; pactum. ſ. ſiue ad detrahẽdũ ſiue ad augendũ appoſitum ſuper naturalibus vel accidentalib⁹ pariat ſolam exceptionẽ vt p; in lr̃a quare vnum dĩ ineſſe actui ꝛ aliud non. Reſpondeo q̃ ſi ad detrahẽdũ etiã ſi incõtinẽti apponeret̃ ſolam exceptionẽ induceret vnde interpoſitum ex interuallo idem facit. ꝛ ideo dicit̃ ineſſe ↄ̃tui. ꝛ idem operat̃ ac ſi ineſſet quod ſi ad augendũ. In cõtinenti appoſitum parit actionem ꝛ exceptionẽ ex interuallo nõ ſolam exceptiõem. ꝛ ideo non videt̃ ineſſe. i. non operat̃ idem ac ſi eſſet. i. ac ſi incõtinẽti apponeret̃. ¶ Alij dicũt q̃ facta ad detrahendum dant actionẽ paciſcenti vt liberet̃ ab eo ad quod tenebat̃ ſi pactum non eſſet. vt. ff̃. de iureiurã. l. ſed ꝛ ſi poſſeſſori. ꝛ de libe. ſe. l. quod mihi. ꝛ hoc ſiue incõtinẽti de quo cõſtat ſiue ex interuallo vt hac prima regula. ꝛ ideo dicitur ineſſe q̃ idem operant̃ ac ſi ineſſent q̃ pariunt act̃. ꝛ except̃. facta vero ad augendum in cõtinenti appoſita dant actionem ex interuallo ſolum exceptionẽ ergo non videnť ineſſe quia non idem operant̃ ac ſi ineſſent. i. ſi incõtinenti appoſita forent. ¶ Si queraf̃ que ſit ratio q̃ illa que fiunt ad detrahendũ ex interuallo appoſita dant actionem vt liberetur ſm̃ hanc vltimam opinionẽ que vero augent non. Reſpondeo hoc eſt fauor liberationis vt. j. de act̃. ꝛ ob. l. arianus. Ol.

¶ Modo anteq̃ ad alia trãſeam do vobis aliquas remiſſiones vbi de materia huius. l. tractat̃ vt per Azo. in ſumma de pactis inter emptorem ꝛ vẽditorem cõpoſitis in prin. ꝛ. §. i. de pactis. §. neſcitur ad Hoſtien. in ſumma de ↄ̃hen. emp. §. que ſit eĩ⁹ natura in prin. ꝛ de pactis. §. que ſint diuiſiones circa fi. verſi. item pactorum. ¶ Alia ſiũt incõtinẽti bene per Od. ꝛ Cy. C. de pactis. l. in bone fidei ꝛ in apparatu antiquo Azo. ſuper hac. l. ꝛ. ff̃. de pactis. l. iuriſgen. §. quinimmo. ꝛ. §. adeo. ꝛ. j. de act̃. emp. l. predia. ꝛ ſi cer. peta. l. lecta. circa fi. ¶ Et que ſint acceſſoria venditionis vide per Archi. extra de rebus eccle. non alie. c. hoc cõſultiſſimo. lib. vi. tertia col. ¶ Venio ad ↄ̃ria ꝛ primo op̃. l; pacta apponantur ex interuallo pariunt actionẽ vt. C. de dotis ꝓmiſſione. l. ad exactionem cum ſi. in glo. allegata. ¶ So. dic q̃ regulariter pacta nuda ex interuallo nõ pariunt act̃. vt hic. ff̃. de pactis. l. iuriſgen. §. ſed cum nulla. ꝛ. §. quinimmo. vbi de hoc. ꝛ. C. de pactis. l. legem in dicta. l. ad exact̃. cum ſi. eſt ſpeciale. ꝛ ratio ſpecialitatis in. l. ad exact̃. eſt fauor dotis ꝛ rei publice cuius intereſt mulieres eſſe dotatas. vt. ff̃. ſoluto ma. l. prima. ꝛ. j. de iure dot̃. l. i. ꝛ. ij. Item eſt ratio ſpecialitatis in. l. ſi quis argentum. C. de dona. quia donatiões huiuſ vt plurimum meritis precedẽtibus fieri ↄ̃ſueuerũt. ff̃. ꝓ ſocio. l. nec adiecit quia nemo preſumitur iactare. j. de ꝓba. l. cum de indebito. §. i. ꝛ ideo nudo pacto valet donatio vt facilius ad virtutes ꝛ liberalitates homines ꝓuocent̃. vt. C. de ſtatuis ꝛ imagi. l. vt virtutum. vel ideo quia ſi ſtatim nõ teneret donans de facili peniteret ꝛ cõſilium mutaret quod eſſet iniquũ in preiudicium donatarij vt. j. de re. iur. l. non debet. ꝛ. C. mutare. ꝛ. ad. l. vi. ꝛ hac videt̃ tenere textus dicta. l. ſi quis argẽ. ibi cum enim ꝛc̃. ¶ Ad. §. item pretor inſtit̃. de act̃. eſt ratio ſpecialitatis vt ibi notat̃ vel eſt rõ ſpecialitatis eſt in ↄ̃ſtituta pecunia vbi ſunt multa alia ſpecialia vt. ff̃. de conſti. pec. l. cum qui. §. iul. ꝛ. §. ſequentibus. ¶ Ad. l. pactũ. j. de pollicit̃. dic q̃ ratio ſpecialitatis eſt fauor rei publice que multis alijs gaudet priuilegijs vt C. ex quibus ca. ma. l. res publica ꝛ de iure rei publice. l. rem publicã. ꝛ ad. l. periculi de nautico fenore dic q̃ ratio eſt quia eſt vnum ↄ̃ creditori pro debitore ſc; periculum pecunie ſit creditori quod eſt contra iuris rõnem. vt eo. ti. l. fenerator. ꝛ ſi cer. pe. l. incendium. ꝛ ideo aliud ꝓ creditore inducitur. ſ. q̃ ex nudo pacto actio oriat̃ ar. ff̃. de iureiuran. l. cum quis. ad. l. frumenti. C. de vſuris dic q̃ rõ eſt ꝓpter facilem mutationem precij in frumento vino ꝛ ſimilibus ſm̃ diuerſa tempora ꝛ loca. ff̃. de eo quod certo loco. l. ij. in fi. ꝛ. l. e ideo. vnde facilius admittit̃ vſura ex nudo pacto q̃ in pecunia cuius ſemper eſt eadem eſtimatio vt ſupra de in litem iur. l. in nũmis. ad. l. cõmunia. j. de vſuris. dic quod eſt fauor rei publice que multos alios habet fauores vt dictum eſt. Alij ſoluendo ad omnia predicta dicunt q̃ in eis eſt veſtitum pactum. l. auxilio. Ja. de ra. dicit q̃ in dona. dote ꝛ pecũia conſtituta nullum eſt ſpeciale. quia ſunt ↄ̃tractus nominate que nudo cõſenſu perfici poſſunt ꝛ ꝓducit actionẽ vt dicta. l. iuriſgen. in prin. ff̃. de pactis. ſ hoc ſatis no. per Ci. Nico. indeciſa. ꝛ dixi dicta. l. legem. C. de pac. ꝛ plene dixi. d. l. iuriſgen. §. igitur nuda. ff̃. de pac. ver. ſubſequenter. glo. enumerat. ¶ Item oppo. q̃ ẽt pactum in continẽti appoſitum nõ pariat actionem vt. ff̃. de vſuris. l. quãuis cum pluribus alijs cõcor. in glo. magna circa medium notatis. dic q̃ regula eſt in contrarium ꝛ illi caſus ſunt ſpẽles. ꝛ ratio ſpecialitatis in eis no. ꝛ de hoc vide ſupra de relig. l. quod ſi locus. ¶ Item oppo. q̃ pacta in cõtinẽti appoſita nõ pariant nouam. ſed veterem informent vt. d. l. iuriſgen. §. quinimo vbi de hoc. Do. informant vt ibi ſi inueniũt q̃ poſſunt informare alias ſolum pariunt vt hic. ꝛ de hoc da duo exempla vt glo. ſm̃ tamẽ exemplum de dona. nõ placet Jaco. bu. quia ſicut olim nõ valebat in ſe donatio ita non poterat pactum veſtire vt infra de dona. l. nuda.

¶ Ultramontani dicũt aut ↄ̃tractus ſit principaliter vnius fauore ꝛ pactum ſit fauore alterius. tunc nõ informat ſed nouam per ver. parit nõ per coherentiam ↄ̃tractus ſed per relationẽ pacti ad pactum tanquam ex ↄ̃tractu innominato. ꝛ ſic interuentu rei veſtiatur. Inter que veſtimẽta eſt magna differẽtia quia illud quod veſtitur coherentia contractus ſtatim veſtitur. ſed illud quod veſtitur rei interuẽtu põt dudum poſt ex interuallo veſtiri. cum hoc ↄ̃cor. glo. bene intellecta. C. de pac. l. petens. vbi de hoc p̃ Ci. et ma. Ueſtitur ergo hoc caſu interuẽtu rei nõ coherentia cõtractus aliquando ↄ̃tractus ſit fauore vnius ꝛ pactum in fauorem veterẽ informat ꝛ nouam p̃ſcriptionem verbis parit. ¶ Ultramontani iſti dicũt q̃ ſolũ informãt q̃ cũ p̃. v. det̃ in ſubſidiũ. ceſſat vbi ↄ̃petit vet⁹ informata ſz ſi ẽ verũ q̃ hic p̃ſcrip. v̄bis det̃ ſubſidium. Et dato q̃ eſſet verum adhuc ambe competerent. quia veniũt ex diuerſis fontibus. nam informata venit ex principali cõtractu prout pactum ei ineſt vt ſupra. ſi cer. pe. l. lecta. vbi dicebam ꝛ p̃ſcrip. verbis naſcitur ex ipſo pacto ↄ̃tractus coherentia roborato ꝛ veſtito aliquãdo principalis cõtractus ſit gratia vtriuſq; vt eſt venditio. ꝛ hoc caſu ſm̃ omnes pactum in cõtinẽti appoſitum nouam parit ꝛ veterem informat. vt. C. de pactis inter emp. ꝛ vendi. l. ij. ꝛ plene dixi. d. §. quinimo. ꝛ. §. igitur nuda. ¶ Item oppo. q̃ preciũ nõ ſit de ſubſtãtia emptionis. vt. ff̃. e. l. nec emptio. dic q̃ res eſt de ſubſtãtia vt in cõtrario ꝛ precium vt hic cum concor. Et q̃ hic dicit̃ de pacto facto ſup̃ augẽdo vel diminuẽdo precio idem dicas de re augenda vel minuẽda vt. d. l. iuriſgen. §. adeo. ff̃. de pac. ¶ Itẽ oppo. q̃ nec res nec precium ſint de ſubſtãtia ſed conſenſus vt. C. e. l. ſi. ꝛ. ff̃. e. l. i. §. fi. dic q̃ res ꝛ precium ꝛ ↄ̃ſenſus ſunt de ſubſtantia vt dictis legibus ꝓbatur. ¶ Item oppo. de prima parte

¶ad ſecūdam partem. nam in prima parte ꝙ ex pacto appoſito ex interuallo poſt cōtractum initum nō producitur actio in ſecūda parte dicitur ꝙ ſic. So. in prima parte loquitur quādo pactuꝫ appoſitum reſpiciebat quedā adminicula ↄtus in ſecūda ſubſtātialia vt infra plenius declarabitur. ¶ Item oppo. ꝙ ex hoc pacto nō inducatur nouus cōtractus ſꝫ remaneat vetus tamē reformatus a pacto vt ſupra de pac. l. ſi vnus. §. ſed ſi pactum. ⁊ l. emptorum. So. dicit Mar. aut agebatur inter ↄtrahētes ꝙ recederetur a primo ⁊ receditur vt hic. aut nihil eſt actum ⁊ remanet primus reformatus a pacto vt in contrarijs. Jo. econtra ꝙ niſi aliud actum ſit videtur receſſum a primo per hāc l. ⁊ j. de reſcin. vendi. l. ij. Azo. volens eos ↄcor. dicit ꝙ ſi pactum erat incōtinēti appoſitum locum habeat opi. Mar. quia tunc nō videnē partes a primo contractu velle recedere ex interuallo, ⁊ tunc ſit vera opi. Jo. quaſi videantur tunc velle a primo recedere ar. j. de condi. ⁊ demon. l. naꝫ ad ea. ¶ Odof. totum contra ad id quod dicit Azo. ⁊ ꝓ hoc inducit infra de manu. teſtamēto l. fiſcibus imo pōponius. ⁊ de here. inſti. l. ſi ita. ⁊ ad l. Azo. reſpondet ꝙ loquitur in vltima voluntate que non in toto equiparanē cōtractibus. Sed certe ⁊ l. domini Odof. in vltimis volūtatibus loquitur. ¶ Alie etiam oppo. circa hoc ſunt de quibus per Ci. C. de pac. l. pacta nouiſſima. Alij qui moderni dicunt primo attendi debere mentem cōtrahentium ⁊ ei ſtari ſi de ea conſtet. ſi non recurrendum ad verba argu. l. non aliter. de lega. iij. ⁊ ſi ex verbis non colligitur tunc recurritur ad cōiecturas. verum ex cōiecturis noluerūt recedere a pmō contractu. vel non. verbi gratia ſi dixit venditor vendo tibi ꝓ x. tunc ꝙ ſtatim ſe content ꝓcedit opi. Odof. ſi ſint renouatiua primi contractus. verbi gratia illud quod vendidi tibi ꝓ x. vendo ꝓ xx. tunc inducūt nouū cōtractum, vel ſi ſunt reformatiua vt remitto tibi x. de precio in quo teneris tunc reformāt primū cōtractū non inducunt nouū in dubio poteſt ꝓcedere opi. Azo. vt ſi ſint in continenti appoſita non inducūt actum nouū alias ſic vt. d. l. nam ad ea de condi. ⁊ demon. ⁊ dicam infra in diſtinctiōe. ¶ Item oppo. qđ etiam ſi pactum non reſpiciat ſubſtātialia cum pariat actionē vt dicta l. ſecūda. C. de pactis inter empt. ⁊ vendi. ⁊ dicta l. iuriſgen. §. quinimo. ſupra de pactis. Solu. aut pactum quod nō reſpicit ſubſtantialia contractus apponiē in continēti. tunc ex eo ꝓducūē due act. ſm glo. vna que appellatur actio ex eo contractu informata a pacto. ⁊ ad id quod deuenit in pacto ex iſta non oritur exceptio ſꝫ ex ipſo contractu vt predictum eſt. vt. j. de nouatione. l. ſi ſtipulatꝰ. §. cum enim. ⁊ C. de re. permuta. l. ex placito. alia eſt preſcrip. ver. que oritur ex pacto veſtito coherētia contractus vt infra dictum ē. ſed ſi eſt pactum appoſitum ex interuallo tunc ex eo non oriē actiō vt dictum eſt. quod producit act. dicit Pe. eſſe verum ſi ad ꝓducendum actionem ordinetur. alias non quia actus agentiuꝫ nō producitur vltra intentū ſupra ſi cer. petatur. l. non omnis. glo. tenet quod etiam ſi ad hoc nō ordinetur ſed ad excepē. nam actio nē inducit vt liberetur paciſcens. vt. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſor. de iureiurando. ⁊ de libe. lega. l. quod mihi. ⁊ dixi ſupra poſt expoſitionem littere. ⁊ dic vt in glo. ¶ Item oppo. quod pactum non informet. quia quod non eſt non poteſt informari ſupra ſi cer. petatur. l. eius qui in ꝓuinciam ad finem. Sed poſſibile eſt contractum eē celebratum ſub conditione ex quo non oritur obligatio vel actio. niſi in conditionis euentum. vt. l. cedere diem. de verbo. ſigni. ergo non poteſt informari actio que non eſt. ¶ Item dicit glo. poſſibile eſt quod vendidi de preſenti ſed cum pacto quod ſi pluris venderes quod ad illud mihi tenearis. nūquid ad hoc poteſt dici actio informata. certe non cū adhuc ſit in pendēti an plus vendas alia ēt exempla ponit glo. vnde dic ꝙ informat illud quod poteſt informari. ⁊ ſi non poteſt informare actionē ꝙ non eſt nata informat cōtractū ⁊ conditionē vt quādo actio oritur agaē ex ea ſm formā ↄuētōis ⁊ pacti. vt. l. lecta. ſ. ſi cer. pe. ⁊ l. petens. C. de pac. vbi de hoc ⁊ plenius dicam infra in q̄ōnibus ver. mō expedit.

¶ Collige ergo ſic pactorū quedā fiunt ſup ſubſtātialibus ↄcꝰ q̄dā ſup naturalibꝰ quedā ſup accidētalibus ſeu ꝓſus extraneis ſubſtātialia ↄcꝰ ſunt ſine qbus ↄtus ꝑfici vel ſubſiſtere nō pt ſic ēptio ſine ↄſenſu ⁊ re ⁊ ꝑcio vt. ſ. e. l. j. §. fi. ⁊ l. ij. ⁊ l. nec ēptio naturalia ſunt que fieri debēt de natura ↄtractus. vt ꝙ res tradaē. ⁊ de euictōe caueaē. vt. j. de actōe emp. l. emptor. ⁊ de euic. l. emptori accidentalia ſunt ſeu ꝓſus extranea ſunt ſicut ſi iuxta contractū appono pactū ꝙ vadas ꝓ me romā. Quidam tamen dicunt naturalia eſſe que dixi ſubſtantialia ⁊ pro ſe habēt. ſ. de pactis. l. iuriſgen. §. quinimmo. de hoc non multum curo quia naturalia poſſunt accipi multipliciter. ¶ Modo de ſingulis videamus ⁊ primo de appoſitis circa ſubſtantialia ⁊ dic aut fiunt ad tollendum ex toto ↄtum aut ad augendum vel minuendū. primo caſu omnibus integris. i. quia ↄtus erat perfectus ſolo cōſenſu ⁊ ſolo cōſenſu diſſoluiē vt hic. ſ. de pactis. l. ab emptione. et quando liceat ab emptione diſcedere. Si vero omnia non ſunt vt ꝙ ꝓceſſum ē ad traditionem rei vel ſolutionem precij. tunc ſolo cōſenſu reſolui non pōt. ſed neceſſe eſt ꝙ omnia in priſtinū ſtatum reſtituanē puta ꝙ emptor retradat rem venditori ⁊ venditor eidem reſtituat ꝑciū vt dictis legibus. Si aūt pactum factum eſt non vt in totum tollatur ↄtus ſed ſolum in pte recedaē vt ſuper agendis vel diminuēdis re vel precio ⁊ cum vendidiſſem fundum iugerum pacto cōuenit ꝙ vendita eſſent ſolum quinquaginta vel ecōtra. vel cū precium eſſet centum cōuenit ꝙ centum tantū quinquaginta vel ecōtra. tunc non diſtincto vtrum incōtinenti vel ex interuallo valet iſte pactum quia ſemper eſt veſtitum. ſicut eniꝫ pōt fieri venditio ita ⁊ reuocari vel reformari vt hic in ver. paulus notat ⁊. ſ. de pac. l. iuriſgen. §. adeo. vbi de hoc. ¶ Sed tunc dubitaē vtrum agaē ex primo ↄtu vel inducaē nouus. ⁊ in hoc varie ſunt opiniones vt dixi. ſ. in oppoſitōibus ver. item op. ꝙ ex hoc pacto non inducatur nouus ↄtus ⁊ dici poſſet ꝙ vbi ſm pactum ē de diminuēdo precio vel re. tunc non eſt neceſſe agi ex ſcđo ꝙ primum ſufficit cum in maior ſumma inſit minor. Sed vbi ſm pactum eſt de augēdo tunc non poſſet agi ex primo quia ſecūda ſumma eſt maior ꝙ prima. ⁊ tunc neceſſe eſt agi ex ſecūda. ⁊ pro hoc infra d ver. obliga. l. qui vſufructū. Sed contra hoc facit hec. l. paulus notat vbi indiſtincte dē ꝙ noua emptio interceſſiſſe vt quaſi ſecūda tollat primam. ⁊ eam nouet. Sed cum hodie non fiat nouatio niſi expreſſe agatur vt. C. de nouat. l. fi. forte ſecunda non tollit primam ⁊ ita agitur ex prima informata tamen a ſecunda. Sed hoc videē abſurdum quia qua ratione vna informat aliam eadeꝫ ratione ⁊ econuerſo illa aliam. arg. j. de fideiuſſo. l. generaliter. Sed pōt dici ꝙ minor ſecūda informat maiorem vt predixi non econtra. in hoc ſunt etiam alie opi. vt predixi. ¶ Sed certe hec concertatio potius eſt ſubtilis ꝙ vtilis quia ſiue agatur ex prima ſiue ex ſecunda ſemper agitur ſm formam ſecundi pacti. ⁊ ita idem eſt effectꝰ ⁊ ſic explicitus eſt primus articulus de pactis appoſitis circa ſubſtantialia contractus ¶ Nunc agemus de pactis appoſitis ſuper naturalibus contractꝰ vel accidētalibꝰ ſeu ꝓrſus extraneis. lꝫ enim inter ſe differant cum idem ius in vtriſqꝫ ſeruatur ⁊ naturalia cōtractus vt predixi que fieri debent ex natura cōtractus vt ꝙ res tradatur ⁊ de euictione caueatur. Nam venditor de euictione teneē etiam ſi non caueaē vt. j. de act. emp. l. ex empto. ⁊ de euict. emptori. ſi ſuper hoc fiat hoc fiat pactum vt ꝙ fideiuſſor deē vel de dupla ꝓmittaē. hoc eſt paciſci ſuper naturalibus cōtractus vt j. de euict. l. ſi dicē. ⁊ dicta l. emptori. §. primo. Item poteſt dici in locato de natura cuius eſt ꝙ locator patiaē cōductorem vti frui per ſe ⁊ ſuos vt. j. locati. l. ex cōducto. ⁊ l. ſi fundum. ⁊ l. ſe. ⁊ l. hec diſtinctio ſi ſuper his aliter paciſcanē eſt pactum ſuper naturalibꝰ cōtractꝰ lꝫ quidam iſta que dixi naturalia eſſe ſubſtantialia ⁊ pro ſe adducūt. ſ. de pactis. l. iuriſgen. §. quinimo. ver. idem reſponſum. Ibi extra naturam cōtractus ſed ex ꝑone vt ibi in glo. ⁊ extra ſubſtantiam. ⁊ ideo eorum opinio falſa eſt quia venditio poteſt eſſe ſine euictōe vt ſi actum eſt inter cōtrahentes vt. j. de act. emp. l. ex empto. in fi. vel ſi emptor fuit ſciens. C. de euict. l. ſi fundum. ergo euictio non eſt de ſubſtantia cū ſine ea cōtractus ſubſiſtere poſſit pacta ſuper ꝓrſus extraneis ſunt que nullo modo cōtingūt contractum vt ſi in venditione conuenit ꝙ faceres ſoueam mihi vel ires pro me romam vt predixi. ¶ Et circa iſta pacta varie fuerunt opi. prima fuit Plac. qui tenuit ꝙ ſi fiant incōtinenti ad agēdum pariunt act. ⁊ excep. quia cui damus act. ⁊c. vt. l. j. §. qđ ait. ſ. de ſuperfi. Si autem fiat ad excipiendum ſiue incontinēti ſiue ex interuallo parit ſolam exceptionē non act. ꝑ Plac. facit. ſ. d eo per quem fac. erit. l. j. §. ſi reus. ⁊ vt in poſſ. le. l. j. §. ſi debitor. Sed ↄ Pla. eſt quia quādo ꝙ illud quod fit ad excipiendum parit act. vt. j. de libe. le. l. quod mihi. ⁊. ſ. de iureiur. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſor. ver. ꝓinde. ⁊ quod me. cā. l. metum. §. ſed ꝙ pretor. ¶ Alia ē opi.

Al. in oppoſitū ſolo dicens ꝙ pactum appoſitum ſuper na-
turalibus ↄtus incōtinenti parit nouam act. preſcriptis verbis. ⁊
veterem informat: quia tale pactum non cōtingit ↄtum puta ꝙ
vadas pro me romam ſi bene parit nouam preſcriptis ver. ꝙ age
re poſſum vt vadas pro eius opi. facit. C. de donat. l. legem. ⁊ l.
cum res. ⁊ ideo eſt ſm eum naturalis quia ſi pactum apponatur
ſuper naturalibus equitas ſuadet ꝙ vetus informetur ad ea que
deuenerunt in pactum quia ſunt de cōtingētibus cōtractus puta
vt euictis preſtet certo modo vt cum fideiuſſorib⁹. Sed quando
proſus extraneis non informat quia non eſt neceſſe quia non ē de
cōtingētibus ↄtum. eius tamen opinio reprobat per l. tenet. §. i. ō
act. emp. ⁊. C. de pactis inter emp. ⁊ ven. l. ij. ¶ Tertia opi. ē Jo.
⁊ Azo. Et cōuer tenet ꝙ ſiue pactum apponat ſuper naturalib⁹
ſiue ſuper accidētalibus ſiue ꝓſus extraneis ſi apponat incōtinē
ti nouam parit ⁊ veterem informat vt dicta l. ij. C. de pactis inter
emp. ⁊ ven. ⁊ l. tenere. §. primo de act. emp. ⁊ l. ſi ſterilis. in princi. ⁊
§. ſi tibi. ⁊ ā. ſi cer. pe. l. lecta. nec ob. l. allegate per Pi. q̄ lꝫ in eis
dicat ꝙ nouam actionē parit non per hoc negat quin veterem in
formet. vnde cōcordando leges predictas oportet ꝙ dicamus
ꝙ nouam parit ⁊ veterem informat ꝙ verum ſi quam inuenit in-
formandam vt infra ſubijciam. ¶ Si aūt apponit ex interuallo
nouā parit act. regulariter. fallit in caſibus hic in glo. notatis in q̄
bus pactum. nudum parit actionem ⁊ rōne ſpecialitatis ſupra di
xi. ¶ Item fallit ꝙ incōtinēti appoſitum quandoq; non parit ac
tionem vt in caſibus in glo. notatis. ⁊ ſupra dixi in oppoſitiōib⁹
in prima ⁊ ſecūda oppōe. ¶ Sed quid eſt informare veterē actio
nem dic ſm Jo. ⁊ Azo. ꝙ eſt nouam formam ⁊ qualitatem ei attri
buere vt ſi vendo tibi rem ⁊ facimus pactum ꝙ de euictiōe caueā
cum fideiuſſore. hoc eſt nouam formam act. veteri dare quia nō
tenebar cauere cum fideiuſſore vt predictū eſt. Item dat nouam
qualitatem quia illa actio que erat bone fidei efficit ſtricti iuris ꝓ-
pter pactum quia dat loco actionis pre. ver. que orit ex pacto ⁊ ē
ſtricti iur. ⁊ iō ſapit eius naturā. ā. ſi quis cau. l. ſi cum. §. qui iniuria
rum. Sed hoc vltimū nō placet Odof. ꝙ nō eſt reperire iur cautuꝫ
ꝙ actio bone fidei efficiat ſtricti iuris. ſꝫ ecōtra ſic vt. C. ō rei vx.
act. l. vnica. §. i. ⁊ ij. ⁊ inſti. de actiōibus. §. actionū. ⁊ ā. ⁊ l. fundi pre.
in fi. ¶ Item querit ipſe Odo. vtrum per talia pacta informetur
actio ⁊ obligatio vel alterum tm̄. ⁊ ſi dicat ꝙ vtrunq; quia actio
oritur ex obligōe vt. ā. de ꝓcur. l. iꝫ. §. ea obligō vt ſequi incōueni
ens q ſi eſt pactum appoſitū ꝙ ſcribas. C. iuxta ↄtum venditio
nis. hoc nō cōſueuit vendi ſꝫ locari. ⁊ ſic vr ꝙ nec obligō nec ac-
tio informet. Si dicatur ꝙ ſola obligatio ⁊ non actio informetur
nec hoc ꝓcedere videt q ſic eſſet ſola naturalis que eſſet ineffi-
cax ad agēdum vt. j. de act. ⁊ ob. l. naturalis. ſi dicat ꝙ ſola actio
informet. nec hoc ꝓcedere vr ꝙ actio non pōt eſſe ſine obligōne
cum ſit eius mater vt dicto. §. ea obligatio. ipſe tenet ꝙ informe-
tur vtrūq;. nec ob. ꝙ non cadat in venditione ſed in locatiōe quia
licet ſui natura non ſit venale cum virtute pacti in conſequētiam
venit ⁊ eſt venditionis quia aliter non fuiſſet facta venditio niſi
ſub hoc pacto vt ⁊ ſupra. ⁊ l. hec venditio. ⁊ infra. ⁊ l. fundi partem.
⁊ licet precium debet conſiſtere in pecunia cum loco partis precij
ſuccedit illud quod deuenit in pactum vt. C. de reſcin. ven. l. pre-
cij. ¶ Modo expedit vt declaremus per exēpla verba Bul. q
dixit ꝙ nouam parit ⁊ veterē informat ſi quam reperiat informā-
dam vt dicta l. iur gen. §. quinimo. ā. de pactis. nam quādoq; nul
lam repit informandam ⁊ ponit exemplum in donatiōe ſm an-
tiqua tempora ſm que ex pacto donatiōis non oriebatur actio vt
infra de donat. l. cum qui. vnde ſi donare tibi cōueni ⁊ tu conue-
niſti ſcribere librum ex iſto pacto incontinēti appoſito oritur actio
preſcriptis verbis. ſed non informatur vetus quia nullam inuenit
informandam. ſed iſtud exemplum nec iure veteri nec nouo vi-
detur poſſe defendi. quia ſm iura vetera ex pacto donatiōis ac-
tio non oritur cum ſit inefficax non pacto iuxta eam appoſito ro
bus vel veſtimētum aliquod accōmodare vt act. pariat infra de
verbo. oblig. l. veluti. ⁊ l. generaliter ſm iura noua non poteſt ꝓ-
dere quia hodie ex pacto donationis oritur actio vt. C. de do-
natio. l. ſi quis argen. ergo pactum iuxta eam appoſitum ve-
terē informat cum eam inueniat informandam. hoc dicit Bul-
ga. poſſe defendi vbi donatio incepit a traditione. Ibi enim
pactum appoſitum non reperit actionem nec obligationem in-
formandam. ⁊ ideo non informat. vt. C. de iure do. l. prima. ſed
⁊ iſtud nō videtur bene dictum. quia vbi donatio incipit a tradi-
tione obligatio natiua precedit traditionē ſicut ⁊ ſi venditio inci-
peret a traditione. vnde pactum in cōtinēti appoſitum informat ſi
cut ſi preceſſiſſet vēditio ⁊ ſecuta eſſet traditiō. nam ſemper conuē
tio de donādo vel vendēdo fingitur preceſſiſſe. j. de acquir. rerū
do. l. nūquam. vnde Jo. ⁊ Azo. ponūt exemplum in vēditōe con
ditionali. vt vendo tibi fundum ſub conditione ſi nauis ex aſia ve
nerit ⁊ ſtatim fit pactum ꝙ vadas ꝓ me romā. iſtud pactum no
uam parit ſed veterem nō informat quia nullā inuenit informan-
dam ante cōditiōis euentū vt. j. de verbo. ſignif. l. cedere. ¶ Sꝫ cō
tra hoc videt ꝙ ex pacto etiā pendēte cōditione poſſit agi. j. de
pericu. ⁊ co. rei ven. l. quod ſi pendēte. ⁊ l. ſi in venditione. ſꝫ leges
ille nō dicūt ꝙ agatur pēdente cōditōe. ſꝫ dicunt ꝙ pactū valet
⁊ eodem modo reſponderi poteſt ad l. hec vēditio. §. fi. ā. e. t. ꝙ
pactum valet nō tamē agit ex eo ante euētum ↄditōis. Item in il
lis legibus ſm Odo. fiebat pactum ſolum ad excipiēdum. l. vt pe
riculum pertineret ad emptorem. ⁊ ideo mirum ꝙ omne pactum
quātūcūq; nudum exceptionē parit. Et ideo dicit ꝙ dominus ſu
us dominus Jaco. bald ponebat ſic exemplū. mutuo tibi centum
⁊ in cōtinēti paciſcar ꝙ ſcribas mihi codicem. tale pactum nouā
parit ſed veterem nō informat. quia nō inuenit informādam. ꝙ ex
mutuo certi cōditio que datur ſolum ad certam. ⁊ illud quod de
uenit in pacto de ſcribēdo. C. eſt factum. ⁊ ſic incertum ad qđ nō
poteſt dari certi conditio. vt. ā. ſi cer. pe. l. ſi quis certum. ¶ Sed
⁊ iſtud exemplum reprobatur quia lꝫ certi cōditio detur ad certa
tamē ſi pactum apponat ſuper incerto formatur a pacto ⁊ datur ad
illud quod in pactum deuenit vt. j. de act. em. l. ex exempto ⁊ l. te-
netur. §. i. ad hoc vide. ā. de pact. l. ſi tibi. ⁊. ¶ Dominus autem
Odof. hoc modo exemplificat obligaui tibi pignori codiceꝫ me
um cōuenio in cōtinenti ꝙ ſcribas mihi. ff. hoc pactum non infor
mat veterem quia nō inuenit informandam. quia pignoratitia nō
naſcitur niſi ſoluta pecunia. vt. ā. de pigno. act. l. ſi rem. §. omnis.
¶ Item ponit aliud exemplum. do tibi dotem ꝓ filia mea in cō
tinenti paciſcar ꝙ vadas ꝓ me romam tale pactum nouam pa
rit ſed veterem nō informat. ꝙ actio de dote dat ſolum ſolu. ma
trimonio vel viro ad inopiam vergente. vt. C. de iure do. l. vbi ad
huc. ⁊ de preſcript. xxx. anno. l. cum notiſſimi. §. illud. ¶ Item
querit glo. ſi vendidi tibi rem cum certis pactis. Et pacta nō
ſeruentur an poſſim agere rei vendit. ¶ De hoc dic vt in glo.
vel dic clarius aut venditor tranſtulit dominium in emptorem et
tunc non poteſt rei vendi. cum detur domino. vt. l. in rem. fallit in
caſibus in quibus ex pacto retransfert dominiū qui no. hic in glo.
⁊. C. de pac. l. traditiōibus. aut nō tranſtulit dominiuꝫ ⁊ tunc poteſt
rei vendi. agere vt dictis legibus. ¶ Sed nūquid pariat ↄditio-
nem ob cām ſi non fiat ꝙ cōuenit. verbi gratia. vendo tibi fundū
⁊ trado ⁊ ſtatim paciſcor ꝙ facias mihi foueam. ſi nō facio nun-
quid repetere poſſum fundum. Mar. dicit ꝙ ſic per l. ex empto.
§. ſi is qui vina. ¶ Glo. tenet cōtrarium ⁊ dicit ꝙ in cōtractib⁹
nominatis nō habet locum cōditio ob cām. vt. ā. de cōdi. ob cau
ſam. l. fi. ⁊ j. de re. permu. l. i. in fi. nec ob. §. ſi is qui vina. quia ibi
agitur cōditione ob cām. ⁊ quod fit cōtractus per ſe. ā. ⁊ l. quod ſe
pe. ⁊. C. de fide inſtru. l. ↄtractus. ¶ Fallit in donatiōe. vt. C. ō do
natio. que ſub modo. l. i. ⁊ de hoc vide quod dixi dicta l. fi. ā. de cō
di. cauſa da. ⁊ l. ſi pecuniam. in pri. ¶ Item quero an actio pre.
ver. que oritur ex iſtis pactis appoſitis circa naturalia vel accidē
talia ↄtractus detur ad reſoluendum totum ↄtractum vel ſolum
ad implēdum quod cōuenit. ⁊ in hoc videnē leges ↄtrarie.
¶ Sed dic aut nō erant alias ↄtracturi niſi cum hoc pacto. Et
hoc caſu agitur ad reſolutionem ↄtractus. vt. C. de pac. inter em
pto. ⁊ vendi. l. cum te. ⁊ ā. ⁊ l. ſed ⁊ celſus. §. ſi fundum. aut erāt ali-
as ↄtracturas. ⁊ tunc agitur vt ſeruetur quod deuenit in pactum.
vt. C. de reſcin. vendi. l. ea ↄditione. ¶ In cōtractibus autem in-
nominatis vt datur vel cōditio ob cām ad repetēdum data. vel
preſcriptis verbis vt adimpleat ꝓmiſſa. vt. j. de preſcrip. ver. l. na
turalis. §. i. niſi eſſet talis ↄtus innominatus ex quo reſultaret fa-
cio vt facias vel facio vt des. q tūc ceſſaret cōditio ob cām quia
facta repeti nō poſſunt vt. j. de captiuis. l. in bello. §. facte. Sed ha
bet locum ſolum preſcrip. ver. niſi eſſet facio vt des. ⁊ ex fcō meo
nihil adeſſet aduerſario q̄ tunc locum haberet ſolū actio de do

lo vt dicta.l.naturalis.§.quod ſi faciem.ᵹ. C.de dolo.l. cum ꝓ-
ponas. ¶ Item quero an in cōtractu depoſiti pactum in cōtinē
ti appoſitum informet dic ꝙ contractus depoſiti regularit̄ fit gra
tia deponētis.vnde ſi apponatur pactum in fauorem depoſitarij
bene valet.ar.C.man.l.i.ſi ꝓ deponēte aut ſuper re omnino extra-
nea.ᵹ eſt inutile aut ſuper naturalibus cōtractibus vt ſuper vſuris
ᵹ ſimilibus.ᵹ informat vt.ſ.depo.l.lucius. ¶ Item nūquid in ac
tione ex locato informet pactum in cōtinenti appoſitum vt loco ti
bi fundum ᵹ ſtatim paciſcor ꝙ ſis aduocatus meus in cauſa qui
dam ꝙ nō.vt.ſ.ſi menſor falſ.mo.dixerit.l.i.dic cōtra. vt.j. de act.
emp.l.exempto.ᵹ.l.tenetur.§.i. ¶ Quādo autem dicatur pactū
fieri in cōtinēti dic vt glo.ᵹ plenius notaui ᵹ dixi.ſ.de pac.l.iuriſ-
gen.§.quinimo.ver.his expeditis. ¶ Item dictum eſt ſupra qḋ
pactum ex interuallo inducit excep.ſed quam exceptōem dic ꝙ cō
penſationis vbi hincinde debentur quātitas. Item doli ſi agat̄ ex
eodem cōtractu.ſecus ſi ex alio vt.C.cōmo.l.ſub pretextu. Sed
pone iuxta ꝯtractum qui ex vtraque parte obligat ſicut eſt per-
mutatio ſubijcitur penalis ſtipulatio.vt ꝯuenio tecum permuta-
re.C.com.ſi.ᵹ ſi nō ꝑmutares ꝑmiſiſti penam.nūquid iſtud pa-
ctum erit veſtitum ꝑmiſſiōi ſuppoſito ꝙ cōditionalis ſtipulatio ſi
veſtit pactum appoſitum ante aduentū ꝯditōis.lꝫ quidam cōtra
vt.j.de periculo ᵹ ꝯmo.rei ven.l.ſi in venditōe. Item iſta ſtipula-
tio penalis cōmittat̄ per interpellatōem vel per litis ꝯteſtationem
diſtingue aut queritur de pena que ſuccedit loco intereſſe.ᵹ illam
non veſtitur ꝙ ſolutio illius pene non ſufficeret ad rem obtinēdāꝫ
ſi vero ſuccedit loco rei aut apponitur animo nouādi. ᵹ cauſa cō
miſſa veſtitur pactum ꝑmutādi. ſi nō eſt facta nouatio aut ē cō-
miſſa per interpellatōem extra iudicium ᵹ pactum adhuc rema-
net nudum.ꝙ in volūtate eius cui eſt facta ſtipulatio ᵹ ad penam
vel ad rem in primo ꝯtractu deductam.aut cōmiſſa eſt per lit.cō
teſta.ᵹ tunc eſt veſtitum pactum ꝑmutāti ꝙ amplius nō pōt va-
riare petitor.j.de verbo.ob.l.ſiquis ſtipulatus. ¶ Item quero iux
ta ꝯtractum vēditōis ꝑmittis ꝑ ſtipu.ire ꝑ me romam. nunquid
iſta ſtipulatio veſtitur coherētia ꝯtractus videt̄ ꝙ nō ꝙ cum ſtipu
latio ſit de ſe veſtita nō indiget veſtimēto coherētie ꝯtractus. ar.
j.de acquir.poſſ.l.i.§. veteres.ᵹ de mino.l.in cāꝫ.ij.in dic aut ex re
latione ꝯtractus ad ꝯtractum poteſt colligi do vt des vel do. vt
facias.vel facio vt facias veſtitur pactum alias nō vt.ſ.ꝓ ſocio.
l.cum ſocietas. ¶ Item quero cōuenio tecum ꝙ habeas librum
meum ꝑ.x.ᵹ vltra vadas ꝑ me romam quia ꝯtractus eſt iſte an
vēditio informata per pactum vel ꝯtractus inominatus.nam ſi ē
venditio nō pōt penitere ſi cōtractus inominatus ſic dic iudican
dum ex eo ꝙ in eo ꝓualet vt.ſ.de ſtatu ho.l.queritur. Si enīꝫ pre-
ualet precium iudicat̄ venditio ſi factum illīc ꝯtractus inominat⁹
eſt. ¶ Sed pone ꝙ ponūtur plura pacta ſucceſſiue.ſ.primuꝫ ſm
tertium ᵹ quartum nūquid ſemper informabit veterem dic ꝙ ſic
licet glo.ſentiat ꝯtrarium.vel dico ꝙ pactum habitum primo lo-
co eſt habitum ꝓ eo quod ꝯtinetur in alijs aut ꝑ alio.ſi ꝑ diuer-
ſis vltimum pareret nouā ſꝫ nō informaret antiquā. Si ꝑ eodem
aut poſſunt cedere in eodem cōtractu aut nō.ſi ſic nō naſcit̄ noua.
ꝑſcrip.ver. verbi gratia vendo tibi librum ꝑ.x. conuenio tecū qḋ
dabis mihi equū.deinde cōuenio ꝙ dabis librum. deinde aſinuꝫ
vel ſimilia omnia iſta pacta cedunt in eodem ꝯtractu.ſed ſi vendo
tibi librum deinde ꝯuenio ꝙ dabis mihi equum.poſtea conuenio
ꝙ facies mihi foueam.iſta pacta nō cedūt in eadē ꝯuentōe.ᵹ ideo
eſt neceſſe naſci ꝑſcrip.ver. nouā ᵹ informari veterē.ᵹ hoc eſt ve₊
niſi tertiū pactū poſſet cedere in cum ꝯtractū cū pacto appoſito in
cōtinenti iuxta ꝯtractum principalem.ᵹ cum ꝯtractu principali nō pa
reret pre.ver.aliquam.vt ſi conueni tecum de dando librum ꝑ.x.
ᵹ in cōtinenti ꝯuenio de faciendo foueam tertio de dando quinqꝫ.
iſtud tertiū pactū pōt cedere cū principali ꝯtractu.iō nullā nouā parit
act. Sꝫ pone ꝙ circa vēditōeꝫ primo ē appoſitū ꝑ venditore. ſo ꝑ
emptore.tertio ꝑ venditore.quarto ꝑ emptore.quid erit hoc cāu
rn̄deo oīa pacta ꝑ eodē habita ꝯſideranda ſunt. nec attendi de-
bet ordo ſcripture.vn̄ oīa dāda ſunt ſimul ꝯiūgēda ᵹ oīa faciēda
ſimiliter.vnde vtriqꝫ poſſent cōpetere due ꝑ.ver. Sꝫ impoſſibile
ē ꝙ naſcātur cuilibet plures q̄ due.ᵹ ſic vna pre.ver.informet̄. Sꝫ
qua rōne vna informet̄ eadē rōne ᵹ alia.ſed dic conſiderari illaꝫ
que preualet ᵹ eſt magis principalis.ᵹ illa que preualet informa-
bitur per aliam.ᵹ dic ſic iuxta contractum innominatum oritur.

ꝑſcriptis ver.ad id quod deductū eſt in pactum in cōtinēti appoſi
tum.ᵹ ad id informabit venus pre.ver.que ꝯpetit ex principali cō-
tractu.nō tamē pōt agi antequā ſit implet⁹ ꝯtc⁹ ꝙ nō titulus ſed
origo actōis.cōſiderat̄ ſꝫ dof.in glo.magna.ibi iurgē. §.nē ſco.
alias incipit.item ſi vn⁹.ibi quādocūqꝫ.i.ſiue in cōtinēti ſiue ex in-
teruallo.ibi nouam actionē.l.ex ꝯpto.ᵹ vendito.ibi tunc non tollat
q.d.habeat̄ pinde.ac ſi nata non eſſet.ibi.l.non ad ea qḋ dictū eſt
ſi in cōtinēti fiat vtrūqꝫ verum eſt niſi expreſſe in ſcḋa incōtinenti
ſit facta mentio de prima.verbi grā prima venditiōe facta vendi
tor ita dicit in cōtinenti rem quā modo vendidi tibi ꝑ.x.vendo ꝑ
xx.nā hoc caſu lꝫ ſcḋa venditio ſit facta ſtatim poſt primā tollitur
ᵹ ſcḋa remanet vt hoc expreſſe dicit̄ dicta.l.nō ad ea vltimo ver-
ſiculo. Item ē verū ꝙ prima remaneat niſi appeat expreſſe ꝙ per
ſecūdā voluerit a prima recedere ᵹ primā omnino tolli.vt ꝙ ver-
ba vltime vēditōis ſunt conectiua primo ꝙ tunc vltima tantū va-
let vt.j.de min.ᵹ.l.ſicibus.imo pāphilus ſm ꝙ ſequit̄ Dy. Ral.
approbat opi. Jo.ꝓ ſi.huius.l.ᵹ dicit eſſe caſum in dicta.l.ij.j.ō re
ſcin.ven.nō ob.l.ad ea.ꝙ loquit̄ in his que dependēt ex volunta-
te vnius tantū.l.teſtator hic plurīū. Alie ē opi.ſunt circa hoc vt.ſ.
dixi vt no.per Cy.C.de pactis.l.pacta nouiſſima.ibi. §.adeo. v.
igit̄.ibi ſi cum ante. Ray.dicit ſub dubio forte opi. Pla.ē verā
quādo pactū tendit ſolum ad excipiendū vt pactum de non petē-
do.ſecus ſi poſſet trahi ad agēdum vt.§.pact⁹ ne peteret.ᵹ qḋ ibi
no.ibi requiat informādam vt dicto.§.quinimo.ᵹ.l.ij.C.de pactis
inter emp.ᵹ vē. Mar.ſil.dicit ꝙ exempla que ſubijciūtur in glo.
non ſunt neceſſaria ꝙ in.§.quinimo.qḋ dē in lr̄a. Interdū exponi
dꝫ.i.quādo apponit̄ in cōtinēti ſi aūt dꝫ exponi interdū.i.qn̄ aliqꝫ
requiatur informādā.ibi ſi i vēdiōe.ꝙ ibi deficit actio informāda.
caue tamē ꝙ ibi pactum fiebat ad accipiendū. ¶ Ibi in alio argu
mento ad idē.ibi ſtatim.l.anteq̄ vendas plus.ibi hec venditio.§.
fi.ᵹ ibi deficiebat pactum informandū.ibi ꝙ eſt falſum.l.vt ſtatim
agi poſſit.ibi nō pōt naſci actio noua pre. ver.quā diximus ſupra
poſſe naſci ꝙ hoc exēplum nō eſt bonū.ᵹ vide per Cy.ᵹ alios.C.
de pactis.l.petens.cū his que ibi no.ᵹ dixi. Ray. Ibi proſus nu
dus ē alia exempla poni poſſunt in pignoratitia ᵹ actōe de dote.
vt.ſ.de pig.ac.l.ſi rem.§.omnia.ᵹ.ſ.dixi.dicit ſuſtineri poſſe vlti
mum exēplum de donatōe que incipit a traditōe ex qua nulla ori
tur actio.vnde lꝫ pactum appoſitū in ipſa traditōe veſtiat̄ quo
ad hoc vt nouā pariat non tamen vt informet eam nullam requiat
informādam ꝙ tamē alij reprobāt vt.ſ.dixi.ibi de vſur̄ etiā rōnes
ſpālitatis iſtoꝝ caſuū.ſ.dixi.ᵹ plen⁹.ſ.de pactis.l.iuriſgētiū. §.qui
nimo.ibi.l.cū te.vbi de hoc.ibi apphēſa poſſeſſione qḋ ē ver⁹.
vt dixi.ſ. Ray.ibi.l.ꝯtc⁹.dic vt dixi in.d.l.ſi.de cōdi.ob cā.in ſi.
quod dic vt ibi.

Pamp. ¶ Ibi facta in fundo vendito.ibi fiſci erit nōdū
capta a ꝓcur.ceſaris.ᵹ hoc tollit ꝯtium ſm glo.
vel dic ꝙ valet in preiudicium venditoris non fiſci vt.ſ.e.l.ſi ē alie
nam ſm Ri.

De ſacra. ¶ Non deſinit eſſe ſacra diru
pto edificio.hoc dicit.op.de.l.
cum loca.ſ.de relig.ᵹ ſump.fu.ſolui.vt glo. Itē op.
de euic.ꝓterea.ᵹ ſol.vt ibi no.ᵹ vide extra de regu.
iur.c.ſemel deo dicatum.li.vi.de conſecra.di.i.c.in eccleſijs. ᵹ.c.
de fabrica.

Lauibus. ¶ Viſus fiue rei ꝯmodate vē
ditatōe clauib⁹ ᵹ cartis mea.ſ.
ꝯducto ſcienter quātis nō aliter dicit̄ poſſeſſio cū ſit
de primo.ſ.de uſu hic hī in glo.de ꝯmodato. ſ.cō
mo.l.in cōmodato.§.ſi.ᵹ inſti.de re.di.§.interdū.de clauib⁹ ha-
bet̄ hic.ᵹ eſt bene mirabilis modus tradendi poſſeſſionē de cart
ſ.inſtris habet̄.C.de donat̄.l.a.de cōdi.rei ince.C.locati.l.qui rē.
ᵹ cō.cor.ad hanc.l.extra de cōſuet.c.ij.cum ibi notat̄.ᵹ ibi ſunt ꝓ-
dicti verſus in ſi.glo.inſti.de re.di.§.item ſi quis merces.ᵹ ibi i
glo. Et hoſtien⁹ eccleſie tenet̄ reddere rōem rerum que ſunt in ec
cleſia ſi claues ſibi ſunt tradite.xciij.di.hoſtiari⁹.ᵹ vide Dy.ſ re.
iur.c.i.ver.iij.Queri pōt.ᵹ quod dixi.j.de acquir.poſſ.l.i.§.ſi iuſſe-
rim. Et dic clauib⁹ ꝯcedit.ibi cōditori ᵹ venditori.ibi dominū ſi
venditor erat domin⁹.ᵹ no.regulā que ſequit̄ ᵹ colligit glo.ꝑpē

ꝙ ſepe allegaſ hec.l.ibi adipiſciſ.nō ob.de le.ij.l.cū pā.§.qā pluribꝰ vt ibi dixi.ibi nō apparuerit.ꝛ eſt rō qꝛ de facili poterat ille aperi re ꝛ poſſeſſionē apprehendere vnde lꝫ non ſit in actu eſt tamen in facili potētia qḋ ſufficit vt no.de acqui.poſſ.l.i.ꝛ ꝑ hoc.j.de acq. re.do.l.in laqueū.ibi incohabiſ.nō ob.j.ꝓ ſocio.l.hominē.ꝛ de ac qui.poſſ.l.pomp.§.ſi iuſſu.vt ibi colligiſ.ꝛ ibi vide. ℭ Sed num quid in baculo vel birreto ſicut in lombardia vt transferaſ poſſeſ ſio ſicut per claue. dic ꝙ non ſm Alber.de bobio.qꝛ iſti actꝰ nullā habēt cōnexitatem cum re tradenda ſed claues ſic cōtra maxie i beneficijs cōferendis ſeruaſ contrarium.ꝛ pro hoc dicto faci.c. ij.extra de conſuetudi.ꝛ plene dixi in dicta.l.prima.§.ſi iuſſu.j.d ac quir.poſſ.In glo.hoc ꝓpter viſum tu dic ꝙ viſus hoc non ope ratur ſed clauium traditio quia ꝛ ſi emptor nō videat merces for te incluſas in oreo cū transferſ poſſeſſio ꝑ clauiū traditionē vt hic pꝫ.ꝛ dic vt no.i.d.l.per vēditorem. Tho.

q **Ni fundum.** ℭ Pacta appoſita i fa uorem venditoris ſeruari debent.hoc dicit. ℭ Sed nūquid preciſe cogetur emptor pacta ſeruari videtur ꝙ ſic quaſi ſint pars ꝑ cij vel fundi.j.e.glo.ꝛ Mar.ſil.cōtra.ſed liberaſ preſtando inter eſſe vt.l.ſtipulatio.§.ſi ne.infra de oper.no.nunc.ꝛ dic vt ibi. ꝛ fa cit ad queſtionem notatam ſupra ſi quis cautio.l.ſi cum.§.qui in iuriarum.

d **Dolia.** ſ.mobilia.ꝛ hoc tollit contrarium.

Eum qui. ℭ In iure excipiendi eadem eſt cōditio ſin gularis ꝛ vniuerſalis ſucceſſoris.hoc dicit.vn de dic ſucceſſit titulo ſcilꝫ vniuerſali vel ſingulari. ſed an emptor poterit vti exceptionibus queſitis venditori poſt venditionēꝫ dic vt plene dixi.C.de here.vel act.vendita.l.emptori. j.de rebꝰ coꝛꝫ l.illicite.ā.de peti.here.l.ab herede.alias incipit etiam.§.item ſi qs dolo ꝛ viuſ.quēadmo.ca.l.oēs.§.fi.ꝛ vide.j.d excep.rei iudi.l.cū a re.cū ibi notatis.de actiōibus poſtea queſitis dic vt de here.vē. l.emptori nominis.

i **In lege.** ℭ Exceptio facta in ɔctu intelli gitur ſm tempus ɔctus.hoc dicit ꝛ vide quod dixi.ā.e.l.nuptiis vel ſic ꝛ in diem rein cidit ꝙ non apparet non vř eſſe ceptum ꝛ rō poteſt eſſe ꝙ ɔctus non extendiſ vltra intētionem cōtrahentiū.ā.ſi cer. pe.l.non omnis.Sed ɔhentes cogitare non videnſ de eo qḋ non appet niſi expreſſum ageſ.ibi excepte erāt p vēditorē.ibi repte erāt q̄ ſi apparebant tpe ɔctus.ibi nec vendere ad fauorē ēptoꝛ.ibi nec excipe ad fauorē vēditoꝛ.ibi qḋ non ſcit ergo nec illud qḋ non ap paret ꝙ non vř eſſe.nec ob.j.de ſtatu lib.l.ſtichꝰ.in prin.vt ibi colli gi pōt.ibi que apparent tempore ɔctus ꝛ cedaſ.ꝛ facit qḋ no.per Jono.extra de reſcriptis.c.cum ɔtingat in glo.que incipit. Sꝫ qd ſi non exhibeanſ in fi.ibi ꝛ hoc ꝓbo.nec ob.ā.de vſufru.l.item ſi fundi.in prin.vt ibi no.ꝛ vide quod notaui ꝛ dixi.ā.de ſer.vr.pre.l. ſi ſeruitus.Et ar.contraria hic ſignata in fi.gl.que incipit nota ad ea ꝛ queꝰ nō ſoluūtur dic ꝙ illud ideo ne diſpoſitio viciaſ vt hic patet in litera.ibi eadem ratione ſtatuit contrarium.ꝛ vide quod dixi.j.de auro ꝛ ꝛ argen.leg.l.ſi ita. ℭ Vel ſm Jaco.de bel.dic ꝙ regulariter cōtractus vel pactio refertur ad preſentia vt hic cū cōcor.ꝛ dicta.l.ſi ita.fallit ſi mens paciſcentium ſe habeat in oppo ſitum vel quia res aliter valere non poteſt.vt.l.cum.vel quia res ſingulares cum vniuerſitate ſequntur.vt.§.ſi ciſta.Jaco.de bel.vel io.§.ſi ciſta.ratio eſt quia nihil apud depoſitarium remanere debꝫ ex rebus depoſitis. ℭ Vel dic ſm Jaco.bu.aut oratio profertur ſub verbo aut ſub nomine deſcendente a verbo aut aliter. primo caſu reſtringitur ad tempus verbi vt.j.de verbo.ſigni. l.verbum erit.ꝛ.l.verbum oportebit.ꝛ illud ſolum apprehendit idem ſi ꝓ feratur ſub nomine deſcendente a verbo.argumen.l.ſi quis ſtipu latus.ꝛ quod ibi no.de verbo.obliga.Si autem profertur ſub ora tione indiffinita non deſcendente a verbo aut adijcitur hoc pno men meum ꝛ reſtringitur ad preſens tempus vt dicta lege ſi ita. niſi modicum damnum afferat quia tunc in futurum compre hendit.vt.C.que res pigno.obliga.poſſ.l.fina. aut profertur ſu

ꝑ ꝓnomine meo.ꝛ tunc etiam regulariter cōtinet futurum.vt.l.ſi ſeruitus.de ſer.vrba.pre.ꝛ hic eſt ſpeciale ne cadamus in abſurdū quia venditio eſſet ſine re.nec ob.l.cum quis illud operatur ratio ſurrogationis ꝛ natura ſeruitutis que dꝫ eſſe perpetua. ℭ Vltimo facit hec.l.ad qōnem ſi monaſterium ɔmiſit molere granum ci cio ꝛ familie ſue.ꝛ familia excreuit an teneaſ molere ꝑ ſup excre ſcentibus.hec.l.facit ꝙ nō.ſed dic vt plene dixi.C.de ſacroſan.ec. auct.hoc ius porrectū.ver.aliā pulchrā.q.

r **Iſtulas.** ℭ Ibi caſtellum hoc expone vt i fra de aqua quoti.ꝛ eſti.l.i.§.an ꝑ tor.quo ex caſtello.ibi aqua duceretur ad fundū vē ditum.

Fundum. ℭ Pulcher caſus ꝛ pulcher modus que rendi poſ.Ibi hoc modo poſſe ſua auctorita te ſine iudicis decreto.ꝛ nota ꝙ poſſeſſio nō dicitur vacua nec li bera ex quo aliquis eſt in ea.ad hōc bene facit extra de re iudi.c. cum aliquibus.ꝛ.j.de act.emp.l.ij.§.vacua. ℭ Et an hodie hec l.ſit correcta quo ad iutelā dixi.ā.de ꝓcu.l.pater.ꝛ.C.qui dari tu. poſ.auct.minoris.

qui fundum. ℭ Ex perſonis herēdꝫ obligationis con ditio nō mutaſ.hoc dicit.Ibi pecunia no mine ꝑcij.ibi ſeruabit a coheredi.ibi aget ēt ꝑ parte ſua. ꝛ ꝑ hoc. j.de ɔdi.ꝛ demō.l.cui fundus.

Frumenta. ℭ Qui ſe obligat ad inſolita nō teneſ ad ſolita.hoc dicit.Ibi fuerunt ſubaudi dcmū Ibi poterit.ſecus ſi ſolite ꝛ moderate. ℭ Nota ꝙ niues imode rate corrumpūt frumēta ꝛ ɔtinēꝰ ſub nomine tempeſtatis.ꝛ facit iſte.§.in fi.ad id quod ſepe occurrit.aliquis emit herbam cuiuſ dam prati.illa herba perit ꝓpter aquas cuius periculo perit dic ꝙ ſi eſt vēditio niſi aque fuerint imoderate perit periculo emptoris ꝛ niſi actum fuerit vt hic.Si autem cōduxiſſet pratum certa mer cede tunc periculum eſſet locatoris.vt.j.locati.l.ex ɔducto.§.i. Ja co.bu. ℭ Item facit ad.q.que fuit de facto Padue.vbi eſt ſta tutum ꝙ ſi in villa vel territorio detur damnū.per incēdium villa emendet. accidit ꝙ in villa de monteguana vi fulguris exortus fuit ignis inſolitus ita ꝙ fere tota villa fuit ɔbuſta.nūquid villa te neaſ emendare.allegaſ iſte.§.ꝙ non.qꝛ ignis fuit inſolitus ꝛ qua ſi quodāmodo iudicio.ꝛ quia hoc nō videſ fuiſſe de mente ſtatu tariorum ſed ſolum punire negligentiā ꝛ deſidiā nō extinguentiū ignē que hic non fuit.ꝛ per hoc bene facit.j.de dam.infec.l. flumi num.§.vicium.ꝛ de annu.lega.l.ſcio.§.medico. ꝛ vide quod ibi dixi.

r **Undi partem.** ℭ Si accidentale ap ponitur in ɔtinēti iuxta cōtractum efficitur ps cōtractus.hoc dicit.ad quod concor.extra de fide inſtru.c.cum Joānes heremita ꝛ quod dicitur ꝙ preces queciqꝫ fiunt circa venditōem ſunt ps precij.q.ſicut nōnulli ꝙ concordat cum eo quod vulgariter di citur.nulla res carior eſt q̄ que precio empta eſt.ꝛ ꝑ hoc facit infra de act.emp.l.ſi ſterilis.§.ſi tibi.ꝛ.ā.ꝓ ſocio.l.cum duobus.nō ob. infra de act.emp.l.tenetur.§.i.ꝛ ſi cer.pe.l.lecta. ꝛ ibi dixi. Et in ducit Mar.ſil.fi.huius.l.ad reprobationem glo.que eſt.ā.de pa ctis.l.iuriſgen.§.quinimo.que dicit ꝙ pactum appoſitū iuxta cō tractū bone fidei informat veterē.ꝛ facit cū ſtricti iuris.hic enī pꝫ contrarium ꝛ dixi.ā.e.l.pacta.ver.ſꝫ quid ē informare. ℭ Itēꝫ al legabatur hec.l.ad queſtionem que fuit Padue. vbi ordinatum erat ꝙ meſura vini nō deberet vendi vltra duos denaſ.ſub certa pena.Tabernarij excogitauerunt talem fraudem. quia cum qua libet menſura vini dabant duas caſtaneas ꝛ dicebāt. vēdimus ti bi vinum ꝑ duobus denarijs ꝛ caſtaneas ꝑ alijs duobus. certe iſte caſtanee que ſunt accidentalia ſunt pars precij vini.ꝛ ideo ta bernarij inciduut in ſtatutumꝰ ꝛ ꝑ hoc.ā.e.l.qui fundum. ꝛ de le gibus.l.fraus. ℭ Ad contrarium quod ſignat glo.ꝛ non ſoluit de.l.ſi capacitōe.C.de vſuris.dic quod illud eſt hodie vſurarū. vel ſm Jaco.de bel.hic fuit vera venditio.ibi vero non interuēit locatio nec preſumitur vt ibi notatur. ℭ Item hic venditio ē pri cipale ꝛ pactum acceſſorium.Ibi econtra locatio preſumpta erat acceſſoria.Jaco.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Iam manufacta. ¶ Triplex eſt ratio quare ſit hec interpretatio. Prima quia interpretatio fit cõtra proferentẽ et habentẽ p̃ proferente ille in cuius fauorem pactum apponitur vt hic in glo. no. et dixi. ſ. e. l. labeo. et plenius de pac. l. veteribus. Secũda ratio eſt quia nulla erat ambiguitas quia non erant facta ſed approbata. et hanc approbat Rai. vt. j. de ac. et obl. l. conſenſu in fi. l. quia illud venit ſm naturam ↄ̃tus hic non ar. ſ. e. l. qui fundum. §. fundi. et quod ibi no. tertia rõ q̃ aliás non valet quod agitur. et ideo nõ diſtinguit̃ quis verba protulerit vt predixi. ¶ Multus rei ſpecies ſeruitutis vendi põt. h. d.

Silua. ¶ Hic nõ vendit̃ ſilua ſed ius cedẽdi eam de quinquẽnio in quinquẽniũ. et ideo glans cuius appellatiõe omnis fructus cõtinet̃. vt. j. de glande legenda. l. ſi cadit eſt vẽditoris. ſecus ſi ſiluam vendidiſſet. quia tũc oẽs fructus eſſent emptoris. vt infra de act. empt. l. iul. §. ſi fructibus. Martinus ſili. et Iacobus burig.

Nemo. ¶ Non poteſt eſſe venditio vbi agitur de dominio nõ trãſferendo hoc dicit. Nec ob. q̃ tale pactum videat̃ contra naturam cõtractus vt. ſ. e. l. ſi ita. §. fi. quia illud neceſſario illud probabiliter vt pȝ. ſ. e. l. clauibus ſub conditione. tamẽ poteſt transferri dominium et poſſeſſio. quod dic vt infra. de acquir. poſſ. l. qui abſenti. §. fi. et vide Azo. in ſũma de pac. inter emp. et vendi. l. item ne proſtituat̃. ad hãc. l. facit. j. de pericu. rei ven. l. ſerui emptor. in fi. et de act. empt. l. ſi ſterilis. §. ſi tibi. et bene. extra de reſti. ſpo. c. olim cãm. ibi epo loci ſibi dominio retinẽte et bene de ver. ſi. l. alienatũ nõ proprie dicit̃.

Item. ¶ Hic nõ improbat̃ pactum legis commiſſorie in pignoribus quia fit cũ futuro creditore cui nõ erat obligata. ibi empta eſſe iuſſio fideiuſſoris. ibi ſoluerit cred. tori totius fideiuſſor. ibi ſi non in cãm. ergo nũquam fuerũt fideiuſſori obligata ad cõtrarium de. l. prima et fi. C. de pac. in pig. quod non ſoluitur in gl. dic vt no. dicta. l. vel dic vt dixi quia hic nõ erat pignus obligatum fideiuſſori. et ideo valet pactum ſi autem fiat cum creditore. cui obligatus eſt aut q̃ habeat emptum iuſto p̃cio et valet. vt. j. de pigno. l. ſi fundum. §. fi. aut q̃ habeat emptum p̃ debito et nõ valet vt in legibus cõtrarijs. ¶ Item oppo. q̃ fideiuſſor emere nõ debeat vt. C. de diſtrac. pig. l. i. et ij. Sed hic fuit pactum. Iacobus bu.

Lucius. ¶ Qualis eſt iſte. §. et dicit quod perſonalis obligatio non ſequitur fundum. ibi gai ſei. et ſic hec promiſſio fuit facta rei rõne perſone. ſecus ſi perſone gratia rei. vt infra de verbo. obliga. l. ſi ſub vna. §. fi. ibi conditione hec verba inerant tacite. vt. ſ. e. l. alienatio. et ideo reſtringũtur ad diſpõnem iuris cõmunis ſcilȝ ad ius reale non ad perſonale. ar. j. de leg. i. l. hec verba. et de fideiuſſori. l. non recte. ibi non eſſe ſed ipſum venditorem. nec obſtat de ope. no. nuncia. l. non ſolum. §. fi. et l. fi. quia dic vt ibi dixi. Item non obſtat de annuis leg. l. liberto in principio. vt ibi colligitur. et vide Pe. C. de donatio. l. ſi quis argentum. §. ſi vero reddens. et quod dixi ſecũdum Gul. ſupra de pig. act. l. ſolutum. §. ſolutum. verſic. vlterius querit Gul. et de peculio. l. quia ergo caſus ſecũdum eum. ¶ Oppo. quod ſit obligatus. vt ſupra de vſufruc. l. hactenus. Solutio hic loquitur de obligatione perſonali que non ſequitur ſingularem ſucceſſorem vt dixi in ſummario. Ibi vt dixi in hipotecaria eſt ergo obligatus realiter vt ibi nõ perſonaliter. vel dic q̃ nec etiam fundus eſt obligatus. et reſponde vt glo. vel melius dic q̃ aliquãdo preſtatio fit cõtemplatione predij. tunc dic aut cõueni q̃ a te percipiam p̃ vtilitate mea predij tot modios. tunc non eſt ſeruitus quia qui debȝ ſeruitutem regulariter nõ tenetur facere ſed pati niſi in caſu in. l. cum debere. de ſerui. vr. predi. et ſic non afficit rem quia eſt potius quedam obligatio perſonalis vt hic. et ſpeciale eſt fauore alimentorum in. l. ſecũda. j. de alimẽ. lega. et. l. tamen hij. §. ſi fundus. et. §. ſi cui. et. §. ſi vni ſupra de tranſac. et vide quod ibi notaui et dixi. Si autem conuẽtio fuiſſet vt patereris me tot fructus colligere nõ q̃ tu dares tunc eſſet ſeruitus et obligatio realis et transiret cũ fundo ad quemcũqȝ transiret. vt dicta. l. actionem. Aliquãdo fit preſtatio contemplatiõe perſone. et hoc caſu ſi eſt dubiũ q̃ hec obligatio non afficit ſingularem ſucceſſorem vt. ſ. de ſerui. l. vt pomũ. et. §. fi. Iaco. bu. Gul. de cu. dicto. §. ſolutum. in fi. ſ. de pig. act. l. ſolut. vt indiſtincte ſeruire q̃ fundus ſit obligatus. et ita ȝ glo. que incipit. ſfructuario de an. le. l. gaius. et. l. tutia. in prin. de vſuf. le. l. fundi. de ſeruit. le. l. pater. et de dam. infec. l. flumini. §. adijcit. et vide etiã tertiam q̃ñem Bartholo. hic. que incipit laicus. quidam aliqui tamen caſus ſunt in quibus actio perſonalis proſequit̃ rem vt actio q̃ me. cã. ſ. q̃ me. cã. l. metũ. §. cum autem. hec actio. et i. ſi. ſ. act. §. preterea. de quo vide in libello Roffre. de pauliana act. §. ſed videt̃ q̃ libellus. ¶ Item ſi aliquis emit rem a debitore ciuitatis. ciuitas habet realem et perſonalem contra emptorem. C. de vendendis rebus ciuitatis. l. fi. et ibi in glo. Et de iſtis preſtationibus vide quod no. in glo. C. de ſilentiarijs. l. i. li. xij. ¶ Sed an heres poteſt vendere predium ex quo legata erant alicui alimenta vt dicta. l. fundi. de vſuf. le. et de le. ij. l. ab h.

Sequitur rubrica de in diem adiectiõe.

¶ Super rubrica de iſto pacto et ſe. l. cõmiſſoriõe. vide Azo. in ſumma de pactis inter emp. et ven. et quod nota. et dixi. j. de dona. l. i. et diuide totum titulum in quattuor partes. q̃ primo ponit formam et exemplũ pacti adiectiõis in diem. vſqȝ ad. l. quotiẽs. ibi an pactũ adiectionis in diem faciat venditionem puram vel cõditionalẽ vſqȝ ad ver. vbi igit̃. ibi ponit que ſit vtilitas huius q̃ñis vſqȝ ad l. vbi. §. ſi res. vbi format alias q̃ões circa materiam vſqȝ in fi. ti. et vide ad hunc ti. j. de reſcin. ven. l. fi. in prin. et. §. fi. et de iure fiſci. l. vltima. et iſte titulus eſt totus pulcher et multũ argumẽtabilis.

In diem adiectio. ¶ Ideſt venditio ſub pacto adiectionis in diem. ibi ita ſit etiam in fauorem emptoris vt. j. e. l. ſabinus. ibi emptus. et ſi per verbũ preſentis t̃pois et pure. ibi primas idem ſi in perpetuũ. ar. j. p̃ emp. l. ij. §. ſi in diem. nec ob. j. de edil. edic. l. q̃ ſi velit. §. ſi quid ita. quia loquit̃ alio caſu. ibi habeat et in illum euentum dicta venditio reſoluetur. ¶ Sed quid ſi ſimpliciter ſine adiectione diei nec adiectio etiã in perpetuũ. vt q̃ non valeat q̃ in rubeo et nigro fit mentio de die. ¶ Sed dic cõtra q̃ caſus eſt. ſ. de rei ven. l. ſi quis hac. le. tunc vſqȝ in perpetuum poteſt afferri conditio. ar. j. de verbo. obliga. l. et ideo heſitatur.

Quotiens. Ibi adijcit̃. i. ſub pacto adiectionis in diem vendit̃. ibi reſoluitur. i. ſi venditor dicat q̃ vt ſit empta niſi melior cõditio afferatur vt in glo. ibi perficiat̃ et ſic p̃ verbum futuri temporis. ¶ Oppo. q̃ ſit cõditionalis quocũqȝ modo dicat̃ vt. j. de cõdi. et demon. l. quibus diebus. §. quidam initio. et ſ. adi. le. l. ſi legatũ pure. So. diſtinguit ↄ̃tus iudicia et vltimas voluntates in ↄ̃tibus aũt apponitur verba reſolutiua et ſine dubio dantur intelligi q̃ venditio fuit perfecta alias non reſolueret̃ vt. ſ. de iuſti. et iur. l. manumiſſiones. j. de remiſſio. l. i. §. idem iul. et ſ. de iniuſto teſta. l. nam et ſi ſub cõditiõe. §. rumpendo ſi non apponũt̃ verba reſolutiua. tunc aut apponũtur verba preſentis temporis q̃ dico ſic tibi empta niſi et c. tunc eſt pura et ſub cõditione reſoluenda. aut apponũtur vt in ver. ſinautẽ hoc. et tunc eſt cõditionalis. et p̃ hoc ſ. ſi cer. pe. l. cum ad preſens. et. l. itaqȝ. in vltimis voluntatibus nõ curamus hoc q̃ cum ſit de libero arbitrio teſtatoris ille qui ſub conditione ademit vt ſub ↄditione dare vt dicta. l. quibus diebus. §. quidam initio. ¶ In iudic. dubitat̃ vt cum mandat̃ initio q̃ nõ intret talem poſſeſſionẽ et ſi ſenſerit ſe grauatum cõpareat ipſe ſentiens ſe grauatum cõparuit. j. diem nunquid debet petere reſcindi p̃ceptum. certe non q̃ vt factum ſub ↄditione et tunc non expedit reuocari et manet in vi inde citationis. ſed ſi poſt diem cõpareret et volet dicere preceptum nullum quaſi citatus non fuiſſet non põt q̃ iudex vt duo mãdaſſe. l. q̃ cõpareret ad diẽ et ſi nõ ↄpareret ad diẽ ñ intraret poſſeſſionẽ. et iõ vt legitime citat̃. et ſic idẽ ẽ in iudice q̃ i vltima voluntate quia ſemp eſt cõditionale preceptum. ¶ Item oppo. q̃ emptor non lucret̃ fructus lȝ ſit pura vt. j. e. l. in m quod dictũ. So. nullus venit qui meliorem cõditionẽ offerat ac ſi veniret bene feciſſet fructus ſuos vt hic tenet̃ tamen reſtituere vt hic in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ditio. ¶ Quero qr non intereſt fructus in cōditionali vel piculum non eſt eius ſed in pura ſic. Reſpondeo vt glo. Item quero quid ſi venditio ſibi pficiaſ niſi alius meliorem. et certum eſt neminem meliorem cōditionē afferre poſſe quia eo ipſo quid operaſ. Reſpondeo reddit venditionē puram quo ad cōditionē, oportet tamen diem expectari vt. j. de ver. ob. l. in illa. et l. cum ſtipulat'. Item quid ſi emphiteota vendidit rem ſub pacto adiectiōis in diem. deinde melior cōditio auferē nūquid habebit duo laudimia tanquam de duabus venditiōibus pōt dici qr ſic ſi venditio fuit pura et ſub cōditione reſoluenda. ſecus ſi a principio ſub conditiōe certa et ſub cōditione reſoluenda. ſecus ſi a principio ſub conditiōe celebrata vt hac. l. et. j. e. l. vbi. §. ſ3 et marcellus. ¶ Quid ſi facta ſub cōditione et deficiēt cōditio an cedet venditori poſſeſſio emptoris dic vt in glo. Ja. bu. ¶ In glo. quid igitur. ibi niſi alius et c. nota q dic vt in glo. verbo niſi an faciat conditionem de quo dic vt dixi. ā. ſi quis cau. l. ſi eum. §. fi. per Sy. extra de reg. iur. c. peccatum non remittiſ. lib. vi. et. §. cōditio. in. l. obligationū fere. de actione et oblig. que hic al legatur in glo. et per Inno. de pig. c. illo vos. et. vij. q. i. c. paſtoralis et ibi in glo. ¶ Et facit predicta qr cōdemnatiōes et banna que quotidie fiunt hoc modo cōdemno te in. x. niſi infra. x. dies cōparueris vel do tibi bannum eodem modo non ſint cōditionalia ſ3 pura ſub cōditione reſoluenda. ſecus ſi diceret niſi cōparueris infra. x. dies te cōdemno qr tunc eēt cōditionalis vt dicto. §. preterea. extra de cōditio. ap. et vide Azo. in ſumma ō pactis iter emp. et ven. §. finali. opponatur. ¶ In eadem glo. in fi. et rō diuerſitatis inter cōtractus et vltimas volūtates eſt quia cōtractus purus ſtatim pfectus eſt nec pendet et ideo ſi iuxta eum apponatur cōditio ſiue ſtatim ſiue ex interuallo non facit eum cōditionē ſed ſub cōditiōe reſoluenda ſecus in legatis. nam legatum ab initio pure relictum pendet donec teſtator moriaſ. et ideo ſi conditio iuxta legatū apponitur quia eo tempore quo cōfirmaſ. ſ. tempore mortis teſtatoris inuenit cōditionē non eſt mirum ſi reddit cōditionale. et hec ratō colligiſ. inſti. ō ver. ob. §. ex cōditionali. cū ibi notatis.

Idem iul.

¶ Rei que non ē vendita nō poteſt adiectio fieri ſed ex pluribus venditoribus vnius que ſuperſit ſic. hoc dicit vſq3 ad. §. ſed marcellus. ibi deceſſerit ante meliorem cōditionē allatam et poſt vēditionē impletam vt dicit Pe. C. de iuſ. pigno. l. ij. et hoc etiam tollit cōtrarium de. l. item quod dictum in prin. ibi et negat. i. negando dicit vt no. ā. ſi vſuſfru. pe. l. vtrum in prin. ibi cōtracta eſt pen. in ver. idem iul. ibi viginti accidēſ fruit. in prin. ibi cōtracta eſt pen. in ver. idem iul. ibi viginti accidētiam facti denotat non miſteriū iuris vt patet in. §. fi. ibi pars ipſe de qua dictum eſt. ā. pri. qr pactus eſt acceſſio rei vendite ac hic ſerui fuerunt principaliter venditi. ibi puenerim. nō ob. j. e. l. quod ſi vno in prin. vt ibi notaſ.

Sed et marcellus

¶ Reſoluto iure datori reſoluitur ius accipientis nec eſt dare priuatiuum niſi dato poſitiuo. hoc dicit et venditio fuit pura ſed ſub cōditione reſoluenda. ibi teneret qr cum tenet licet poſtea diſſoluatur. ¶ Op. de. l. houem. §. pignus. j. de edi. edic. So. aut ius datoris reſoluitur propter ius accipientis et habet locum. l. d. §. cum predium. infra de pigno. aut reſoluitur ex cauſa de preterito et voluntate et facto datoris et non reſoluiſ ius accipientis vt in contrario dicit. l. houem. §. pignus. aut contra voluntatem datoris et tunc reſoluitur ius accipientis vt hic. et. l. grege. §. ſi pignora. infra de pigno. et. C. ſi pignus pignori datum ſit. l. prima. et de reuo. dona. l. his ſolis. Itē op. qr pacto dominiū nō trāſferuſ vt. l. traditionibus. So. ſpāle in hoc pacto vt hic et ibi no.

Idem iul.

¶ Venditiōe pura ſub cōditiōe reſoluēda omnia cōmoda pertinent ad emptorem et in caſum reſolutionis omnia reſtituit venditori. hoc dicit. Ibi vti poſſe aducī ſuo edificantem ſibi ante meliorem conditionem oblatam. Ibi non eſſe factam. ſed iſtius intereſt ratione dominij vt. §. precedenti. ibi habebit poſtea preſtaturum venditori vt ſequitur. Et ſic nota qr in delictis fit iurium ceſſio. et ad hoc ſupra de petitio. heredi. l. quod ſi in diem. §. iul. nau. caupo. ſtabu. l. licet. §. poſſumus. infra de actio. emp. l. iul. §. ſi locatus. ſupra ad. l. aquil. l. item mella. §. ſi in eo. et ſi quadru. paupe. feciſſe dicatur. l. prima. §. penulti. Jaco. de ra.

Cum igitur.

¶ Hic fuit emptor ſimulatus idē eēt ſi eſſet verus emptor. ſed ſi ſimulet meliorem vt. j. e. l. ſi venditor. in prin. et vide quod ibi dicam. aut ergo venditori ſubicit falſum emptoris et non receditur a prima vt hic. aut ſubicit verum emptoris ſed ſimulet meliorem cōditionem et a prima non receditur vt dicta. l. ſi venditor. ā. prin. aut ipſe emptor ſubicit aliam emptorem et minus idoneum tūc per hoc emptio ſecūda quia eſt verus emptor. ſed primus emptor tenetur ad omne intereſſe vēditori vt. d. l. ſi vēditor. ver. ſ3 ſi emptor. ſi aūt nullus ſubicit emptor ſ3 venit vſe. aut nō aufert plus et nō receditur a prima. vt hic. ver. ſ3 ſi extat. ſi affert plus aut ē idoneus et pficit ſecunda venditio et ſibi imputet vēditor. vt. d. l. ſi vēditor. ver. ſed ſi neuter et vide. j. e. l. ſ3 et ſi ppōnat in fi. aut ē minus idoneus quo ad obligationē. tūc aut qr nullo mō pōt obligari vēditori et nō receditur a prima. vt dicta. l. ſi venditor. ver. ſ3 ſi pupillus. aut ſaltem naturaliter obligatur et receditur a prima vt. d. l. ſi vēditor. ver. aliter qr. q3. Ja. bu. ibi ſi ab emptore facta ſub pacto adiectiōis in diem ſcēm formā. l. ij. ā. e. ibi ſit alata. vere nō ſimulate vt ſequitur. ib. ſubiecit' ſit qui ſimulate et non vere meliorem cōditionē offerebat. ibi alius emptor verus. ¶ Et facit qr ſi emphiteota volens rem vendere falſo denūciet domino ſe maius preciū inuenire q3 inueniat. re vera qr p nō denūciato habeſ p hoc. j. quibus mo. pig. vel hipoth. ſol. ſicut re corporali. §. non videtur. et infra. e. l. ſi venditor in prin cipio.

Melior autem.

¶ Illa intelligitur melior cōditio que affert plus re loco et tempore vel aliquid vtilitatis venditori. hoc dicit cū. l. ſe. ¶ Ibi exigat quā vēditor pſtiterat primo emptori. et facit iſte. §. contra id qr ſepe ſit quando creditor vendit pignus ſubaſtando. vel venduntur res eccleſie vel minoꝝ. vel ciuitatis ſi ſubijciaſ falſus emptor quod non valeat qr agiſ.

l

Item quod dicē.

¶ Ibi emptorem qui pure emit cum pacto adiectiōis in diem. ibi auferat venditori. ibi poſterior verus et meliorem conditionē afferens. Si quis. ibi licitatus ſit plus offerendo qr poſterior. ibi qr rō que eſt qr prima venditio ſit reſoluta et noua cōtracta. et ſic primus ēptor fructus habeat ſine cā. et quod dicit videſ dic. ſ. in caſu dubio. ibi quid actum ſit qr tunc illud ſeruaſ. ſ. de ob. j. de reg. iur. l. queſitum. vt ibi colligi pōt.

l

Licet

Idem licitum eſt in fi. ſed nūquid primus emptor tantūdem offerēdo quantum ſecūdus poteſt rem retinere niſi plus offerat videſ qr non per litteram iſt. in que videtur requirere qr plus offerat. Ri3. tenet cōtrarium. et qr ſufficiat qr tantum offerat quia tunc nō videſ meliorata conditio. et hoc videſ velle glo. ſupra de mino. l. ſi in emptione. non ob. hec littera que dicit plus adicere. qr dictio plus habito reſpectu ad primum precium nō plus quo ad preciū quod offert. ſecūdus emptor. Ri3.

n

Eceſſe

¶ In glo. in fi. et ſic pactum eſt hic in rem. ibi in perſonam. vel poteſt dici ſm Ri3. qr ſi inter cōtrahentes cōuenit qr primus emptor non admitteretur. tunc admitti non poſſit alias ſic. ar. eius quod no. ā. ti. pri. l. cū ſeruo.

n

Eceſſe

¶ In glo. in fi. et ſic pactum eſt hic in rem. ibi in perſonam. vel poteſt dici ſ3 Ri3. qr ſi inter cōtrahentes cōuenit qr primus emptor non admitteretur tunc admitti non poſſit. alias ſic. ar. eius quod no. ā. ti. pri. l. cū ſeruo. Ri3.

r

Abinus

¶ Ibi venditori. ppie. ibi vti mur niſi pactum reſpiciat fauorem emptoris vt ſequitur. Ibi priorem emptionem ēptore volente.

r

Ed ſi proponatur

Ibi ad dictum. i. vēditū; ſub pacto adiectiōis in diem. ibi recipiatur per ipſum creditorem. ibi emptor ſeſ; poſterior. ibi adicere quia tūc videtur facere bona fide.

q

Uod autem ſabinus

Scribi et male. ibi non poſſe rurſus. i. iterum poſterioribus emptoribus. ibi ſtati3 ſit plene et irreuocabiliter. ibi ſed iul. corrigens ſabinum. ibi impedire. ſ. in caſu dubij. ¶ Item quod ſabinus ibi adixerit rem cōmunem

ſub pacto adiectionis in diẽ.ibi diſtraxeriſ quia tunc plures ven-dictiones cõtracte videntur.

q **Quod ſi vno** Ibi empta manere. ꝙ tunc ¶ Ibi empta manere.ꝙ tunc eſt vnuſ emptio tantum.vt infra de edi.edic.l.cũ eiuſdem.⁊.l.ſi plura. Ibi poſteriori emptori plus of-ferendi.ibi adicere voluit venditorem reſoluta. ibi vnum ex vendi toribus dicti fundi cõmunis ſub hoc pacto adiectionis in diem. ibi cum tota re cõmuni.ar.e ob.ꝫ.ti.l.ſed ſi cõis.⁊.l.tue rei.vt ibi dixi.ibi poſſumus.non obſtat.infra.lo cati.l.qui inſulaꝫ.§.ſi.vt ibi dicam.Et facit ad queſtionem an ſi data eſt tribus poteſtas eli-gendi poſſunt eligere vnum ex eis de quo notaui ⁊ dixi ſupra qđ cuiuſqꝫ vniuerſitatis.l.plane.¶ Item licet glo. innuat ꝙ hic ſit ſpeciale ꝙ quis poſſit emere rem ſuam non eſt verum quia ex p̃i-ma venditione deſijt eſſe ſua ⁊ tranſiuit dominiũ in emptorem. ſꝫ ex noua licitatiõe fit dominus. Mar.ſili.¶ Item facit hec.l.i ſi. quod ſi dominus emat melioramẽta ab emphiteota ꝙ ita dꝫ ha-bere quinquageſimam ac ſi emphitheota vendidiſſet extraneo.⁊ pro hoc.j.de lega.primo.l.ab omnibus.§.ſi a ticio.⁊ de condi.⁊ demon.l.qui heredi.§.ſi.⁊ argu.ſupra de vſufruc.l.ſi alij.§.i.Sed contrarium videtur verius quia illa quinquageſima p̃ noua in-ueſtitura ⁊ receptione noui emphiteote in qua forte dominus dã-no afficitur argu.ꝫ.de al.lega.l.cum aurus.ſecũdo reſponſo.⁊ in hoc ſaltem grauatur quia nouum debitorẽ inuitus recipit contra ius cõmune quod ceſſat quãdo ipſe emit ⁊ ideo non debetur q̃n-quageſima.C.de iure emph.l.vltima.§.penul.Sidra.¶ Itẽ al-legatur quod ſi res ſit ſub dominio plurium dominorũ ⁊ aliene-tur ſine volũtate vnius ꝙ eam poſſit retinere totam ad hoc infra quorum lega.l.i.§.ſi aliter.⁊ de lega.ij.l.meuius in prin.¶ Alij ꝙ ſolum p̃ parte poſſit retinere.j.de vulga.ſubſti.l.ſi.primo reſpõſo ⁊ de acquirẽ.here.l.ſi ſeruus duorum.de ſtipu.ſeruorum.l.ſi ſuus plurium.⁊ dicunt ꝙ eſt caſus.j.qui ⁊ a quibus.l.ſi quis hac lege. §.quotiẽs.

r **Si venditor** ¶ Vide quod dixi.ꝫ.e.l.vbi autem.§.cum igitur.⁊ dic ſi vẽ ditor qui vendiderat ſub pacto adiectionis in diem. Ibi adiectus eſt p̃ meliori conditiõe.ibi adiectum ẽ meliorem conditionem offerenti.ibi habenti eſt.i.receſſum.⁊ li-cet glo.dicat ꝙ penultima ſillaba corripitur glo.eſt corrupta.⁊ dꝫ dicere p̃ducitur ſeu acuitur.⁊ per hanc.l.ver.ſed ſi nemer obtinui quadam queſtionẽ.Quidam conduxerat ad incantum a cõmuni pergami quoddã tholomeũ miſſũ Cap.ꝫa ꝙ dubitabat multum perdere.apparuit quidam qui plus obtulit qui erat pauper.⁊ nõ ſoluendo.⁊ qui admiſſus fuit ad licitatiõ.per poteſtatem ⁊ alios p̃ſidentes dicebam primum liberatum licet iſte ſoluendo non eſſet per hunc verſi.¶ Sed quid ſi poteſtas deliberauit cum alijs ha-bentibus vendendi dacia ciuitatis alicui.qui omnes alios ſupera-uit poſtea eadem die vel ſequenti apparuit alius plus offerens nũ quid poteſt auferri primo dic quod non.vt.C.de vendendis re-bus ciuitatis.l.prima libro.xi.⁊ ibi no.in verſi.aliter atqꝫ.Ibi his caſibus.non obſt.ſupra de condi.indebiti.l.ſi id quod.alias ſi ꝙ dominus.cum ſimilibus.quia ibi in alio contractu q̃ꝫ venditiõis hic in venditione.⁊ eſt ratio quia dominus rem ſuam per ſe nec p̃ eum quem habet in poteſtate non poteſt emere.ſupra ti.primo.l. ſue rei.⁊ argu.infra de bonis libert.l.queritur.⁊.l.in ſeruitute.⁊ ſic non obſt.quod nota.in.l.ex hoc iure.ſupra de iuſtitia ⁊ iure.Item non obſtat.ꝫ.de inſtitor.l.ſed ⁊ ſi pupillus.§.ſi.quia hic dominus vendit ſeruo ſuo rem ſuam.Ibi emit ab eo alienam.in glo.nõ ap-probat in fine ſolu.illa lex concor.cum verſi.ſed ſi nemer.⁊ ſequen-ti.Sed contra dicit verſicu.aliter atqꝫ.ſed reſponde quod ibi ſe-cundum teſtamentum valet licet non in effectu.⁊ ideo receſſum ẽ a priori.hic vero venditio ſimpliciter eſt nulla.Iacobus de bel.

p **Propter corpus** ¶ Primo di-cium.vſqꝫ ibi non cum.Ibi oritur dubitatio ex dicto.⁊ dic inter cor-pus quod venerit quod eſt infra.⁊ dic venerit ſub pacto predicto adiectionis in diem.Ibi nihil ſequitur.nouum em-ptorem.ibi prior emptor.ex facto.

r **Si predio** ¶ Si melior conditio non offe-ratur a prima emptione non rece-datur ⁊ cõditio poteſt impleri in perſonam heredis. hoc dicit.ibi ſiue poſt diem.debet ergo melior con-ditio.j.diem offerri.⁊ ac.infra diem acceptari a venditore vt pri-ma venditio reſoluatur.nec enim reſoluitur prima niſi ſecunda p̃-ficiatur.Mar.ſili.Ibi emptum eſt irreuocabiliter.ibi heres exi-ſtat per cõditionem ſeu inſtitutionem hereditatis in glo.nota here-di.in ſi.So.vbi exigiſ factum perſone ⁊ verus actus ſicut ẽ hic in eligendo meliorem cõditionem ablatam ⁊ eam acceptare quia hoc non põt facere hereditas vt ſuſtinet vicem perſone ⁊ hic.⁊.j. de ſtip.ſeruorũ.l.ſi viuſ.alias ſecus vt ibi cum cõcor.⁊ de acquir. re.do.l.hereditas.vel dic ibi interuenit ſeruus qui eſt perſona ani-mata.hic ſolum hereditas que eſt inanimata.ar.ſi quis teſta.liber. eſſe iuſſus fuerit.l.i.§.ſcenole.¶ In glo.no.ꝙ in perſona in ſi.ſo. hic inter viuos.ibi in vltima voluntate.ar.inſti.de verbo.obliga. §.ex cõditionali.⁊ dixi.ꝫ.e.l.quotiens.in ſi.⁊ ibi no.vel dic ꝙ hic permittit heredi offerri paſſiue ibi p̃hibet offerri ab herede acti-ue.¶ Si fundus in ſi.nõ ob.j.e.l.penul.vt ibi no.

i **Imperator.** ¶ Que ſecũtur cõmoda ⁊ incõmoda.hoc dicit.⁊ ꝙ hic reſoluitur ꝯtus.⁊ nihilominꝰ agitur ex ꝯtu.ſꝫ dic ꝙ hoc ideo q2 non reſoluitur ſimpliciter ſed ſꝫ quid ibi ſoli a venditore in fine.niſi habeat locum pro fructibus ⁊ ex-penſis.

c **Nam duo.** ¶ Seruorum ſepata eadem ẽ rõ ⁊ rõne incertitudinis totũ vi-ciatur.hoc dicit.Ibi dixi.l.vt decem.vt.j.de leg.i.l.ſi quis teſtã ⁊ in alphabeto.ibi referret.ſubaudi vtruꝫ. ibi vnius precio.⁊ nihil alteri adijciat.ibi pertinebit prima venditiõe vtriuſqꝫ receſſa.ibi ꝙ ſi interim q̃o hoc cum facile hoc ſciri poſſit inſpecta ⁊ cõi precio ſeruorum forte q2 ad vnum ſm emptor habꝫ affectionem et neſcitur ad quem.⁊ p̃pter illum ſolum plus obtule rit.In glo.no.ergo in ſi.hoc non eſt ꝯ.ſed.l.pluribꝰ.⁊.ti.ſed ſoliũ ſpãle fauore libertatis.ar.l.arrianus.j.de act.⁊ ob.vel dic ꝙ ibi p̃-ferẽ oratio indiſtincte que poteſt omnia cõprehendere ⁊ ideo nihil viciatur hic ſecus.Ia.butrig.vel ibi in cõnexis hic in ſeparatis.⁊ vide quod no.extra de reſcriptis.c.primo.

c **Nam in diem.** Ibi pro ipſius parte non ꝯtũ locij in ſi.idem econ-ra vt ſupra.e.

r **Nando.** ¶ Ibi obligatus nõ erit venditor ⁊ erit a prima venditione receſſum.

p **Prior.** ¶ Emptor ſub pacto adiectionis i diẽ. Ibi ſm emptorem plus offerentem.ibi delegationem a venditore facta.In glo.in ſi.qđ dic vt ibi notaui ⁊ dixi.

Sequiſ rubrica de.l.cõmiſſoria.

¶ Super rubrica.de iſto pacto vide per Azo.in ſumma de pact inter emptorem ⁊ venditorem ⁊ non tenet iſtud pactum in pigno-ribus vt dixi.ꝫ.de ꝯhen.emp.l.ſi.⁊ quare iſtud pactum ſic appel-latur vide.C.de pactis pig.l.ſi.

r **Si fundus.** ¶ Ibi venierit vt ſit inemptꝰ precio in tertio non ſoluto in ſi. aliud ſi dicam perficiatur emptio ita demum ſi ſol-uerit precium in diem.ar.ꝫ.ti.l.i.j.in glo.in ſi.vel dic ꝙ hec.l.põt intelligi ſm illam vt dixi in litera.

c **Nam venditor.** ¶ Ibi pecunia.i.pre-cium.ibi caueretſ in pa-cto predicto ꝙ etiam fieri poſſet in fauorem emptoꝛ puta ſi res non tradatur infra certum diem ſit inem-pta.ar.ꝫ.ti.prio.l.ſabinꝰ.⁊ ꝙ nulla lex hic p̃hibet ergo ⁊c.vt.ꝫ.ex qui.ma.l.nec nõ.§.ſed ꝙ cis.ibi exuſta villa venditis ſub pacto p̃ dicto.ibi pecuniã debitam nomine p̃cij in ſi.qđ ꝯtra abſurdum.

r **Si fundus** ¶ Ibi venditor agat pacto cõ miſſo.ibi percepta ſunt per em-ptorẽ.ibi cõpetere ⁊ etiam rei ven.vt.C.de pactis in-ter emp.⁊ ven.l.cõmiſſarie.ꝙ dic vt no.j.de dona.l.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

l.in pein.ꝛ ff.ti.ij.l.pacta.in glo.magna vltra medium. ibi precij de die ſubaudi quã perdidit. ideo qꝛ reliquum in termino nõ ſoluit ꝛ facit.j.de act.emp.l.iulia.§.idem pomp. ¶ Eleganter.ibi lex eſt ſcilꝫ ꝯmiſſoria.ibi exercere.ꝛ ſic ꝯtractum reſcindere.ibi pactum petere.ꝛ ſic ꝯtractum ſtare in glo.non permittitur in fi.vbi plene no.ꝛ dixi. In cõmiſſoria.ibi conuenire per pactum expreſſe.ibi actio ſi vendidit. ſecundo minori precio qꝫ primo in glo.fi.prima vera quando nõ eſt ꝯtractudo in regione.

Marcellus. Alias eſt lex.ꝛ incipit dubitat. ibi ſoluere liberare vel in eam nõ incidere qꝛ dies interpellat ꝓ homine ꝛ hoc tollit ꝯtraria.ibi ſi non habet vt quia venditor eſt abſens vel deceſſit ſine herede vt.ff.ti.l.l.ſi predio.in pein. in glo.ſic debito in fi.dic aut dies eſt apposita ab homine vel a lege.ꝛ tunc dies interpellat pro homine vt.l.magnam. vbi de hoc plene aut dies non eſt apposita.ꝛ tunc opus eſt interpellatione vt in contrarijs.

l **Ege.** ¶ Reciſo ꝯtractu ex pacto legis cõmiſſorie fructus ad venditorem redeunt . hoc dicit. Op.qꝫ fructus remaneant emptori vt. ff.e.l.ſi fundus.§.ſed quod ait.Sol.vt ibi.ibi perciperet i ſuo dominio.ibi re venisset qꝫ eſt etiam ſi vnus nũmus reſtaret ſoluendum in termino de precio.vt no.ff.ti.ij.l.res bona fide.

t **Iper emptorem.** ¶ Alias incipit de lege.ꝛ breuiter dicit reciſſo ꝯtractu ex pacto.l.cõmiſſorie datũ nomine arre vel precij remanet penes vẽditorẽ.ibi arre vel nomine precij. vt.ff.e.l.iij.no. Idem reſpondit ſi ex lege ſicut contractus reſcinditur ex pacto legis cõmiſſorie quo ad principale ſic ꝛ quo ad acceſſorium.hoc dicit.

Poſt diem. ¶ In ꝯtrarijs electo vno preiudicatur in alio.hoc dicit cũ.l.ſe. Ibi ſed ꝑtem non ſolutam in termino.ibi acceſſoria.ꝛ ſic nõ poterit venditionẽ reſcindere.nec rem aduocare ꝛ facit.j.de ver.obl.l.cum ſtipulatus ſim a ꝑculo cum ibi notatis.ꝛ.C.de iure do.impe.l.ij.ꝛ lꝫ glo. hic ꝛ in l.ſe.videaſ tenere qꝫ non ſufficiat ſola petitio.ff.de mino.l.emili⁹. ¶ Et faciunt predicta qꝫ ſi vaſallus culpa ſua priuari poterat feudo ꝛ domin⁹ recepit ſeruitium ſolicitum poſtea qꝫ cum priuare nõ poſſit.ꝓ hoc in vſibus feu.quo tꝑe miles inueſtituram petere debeat ꝛ ibi in gl.ꝛ idem in emphijtheota ꝛ cõductore. vt no.C.de iure emphiteotico.l.ij.ꝛ extra de locato.c.potuit.cum ibi notatis. caute itaqꝫ faciet creditor recipiẽdo cum ꝓteſtat.qꝫ ſibi non preiudicetur in pena.arg.huius.§.ꝛ.ff.e.l.fundus.§.eleganter.ꝛ ſi quis caut.l.ij. Ibi niſi ꝯtrium ꝛc̃.vbi de hoc dixi.ꝛ facit qꝫ ſi ſtatuto cauetur qꝫ nõ ſoluenti collectas ad certum terminũ non redaſ ius ꝛ aliquis fuit qui nõ ſoluit poſtea ordinatum fuit qꝫ quilibet ſoluere poſſet ad certum aliũ terminũ.ꝛ iſte adhuc non ſoluit an teneaſ ad penã iſte.§.cũ.l.ſe.eſt ar.qꝫ non teneaſ ad penam quaſi per ſecundã dilationẽ datã ad ſoluẽdum videaſ receſſum a pena que ẽ odioſa.ꝛ ꝓ hoc.ff.de mino.l.emili⁹. Iac.bu.

m **Alter.** ¶ Non vꝫ incidere in.l.cõmiſſoriã ẽptor ꝑ quem nõ ſtat quoniã pecuniã ad diem ſoluat.hoc dicit. Ibi arre nomine ꝛ ꝓ pte precij vt.j.l.iuli.ibi ꝑderet hoc agebaſ et tacite ſꝫ quorũdã vt no.ff.e.l.iiij.ibi velle.l.fundi vẽditi cũ villis que erãt in ciuibi fiſco ſatiſfaceret dicta mulier debitrix mei vt ſibi nõ ſoluat do nec mihi fuerint ſatiſfcctũ ꝛ ꝓ hoc bene.ff.de edi.l.querdã.§.is cui vbi de hoc tetigi.ꝛ.C.de rei ven.l.ſi fundũ.ꝛ ſpeciale vꝫ in depoſito qꝫ hoc frater nõ poſſꝫ vt.C.depoſiti.l.pe.ꝛ auct.ibi poſita.vbi de hoc dixi.ꝛ ſic aliquis ẽ debitor ſub pena põt ſibi denũciari facere ꝑ alium ne ſoluat ꝛ ſic in penã nõ incidat qꝫ forte verum eſt niſi de fraude e⁹ appet vt.ff.ti.pri.l.vbi aũt.§.cũ igiſ.ꝛ.l.ſi venditor. Alij dicũt qꝫ ſi culpa ꝓmiſſoꝝ fuit ꝓhibit⁹ per fiſcũ ſoluere qꝫ non excuſeſ a pena.ar.j.locati.l.ſi merces.§.culpe.ꝛ vide qꝺ dixi.e.ti.l. penu.§.fi.ꝛ ſo.ma.l.penul.§.i. Mar.fili.dicit qꝫ hic iſta conuentio que fuit facta nomine fiſci facta fuit auctoritate iudiciaria alias emptor debuiſſet eã ſpernere nec ꝓderit ſibi ad euitandũ penaꝫ. ff.de cõſti.pec.l.verum.ꝛ.j.de fideiuſſo.l.fideiuſſor creditori.vel dicit eſſe ſpeciale hic fauore fiſci quia etiam debitor debitoꝝ ſui poſſit exigere vt.C.quando fiſcus vel priuatus per totum quod non eſt in debitore debitoris priuati niſi debitor confiteatur debituꝫ vel ſit condemnatus vt ibi dixi.ꝛ ꝓ hoc.j.de re iudicata.l.a diuo pio §.ſed vtrum.quod forte verum eſt niſi haberet obligatum nomẽ ſpecialiter vel generaliter ſub obligatione bonorum.vt ſupra de pigno.act.l.ſi conuenerit.ꝛ.C.que res pigñ.ob.poſ.l.nomen. vbi de hoc dixi. ¶ Sed quomodo potuit fieri iſta ſequeſtratio contra l.C.de ꝓhibita ſequeſtratione pecu.dic qꝫ non eſt ſequeſtratio qꝛ pecunia non auferiur debitori nec ponitur penes tertiũ qꝛ ſic ꝓpꝛie ſequeſtratio.vt.j.de ver.ſigni.l.ſequeſtro.ꝛ ſupra depoſi.l.ei apud quem. in fi.ꝛ.l.ſequenti. Mar.fili.

¶ Super rubrica de hereditate.vel actione vendita.

¶ Super rubrica vide Azo.in ſumma.ꝛ.ti.ꝛ quod dixi.C.e.ſuper rubrica.ꝛ de ſecũda rubrice vide.ff.de act.vendita ſeu cõceſſa.vide in ſpeculo de ceſſione actionũ.ꝛ in margarita galeoti de ꝓcur. in rem ſuaꝫ.

r **I** hereditas. Viuentis non eſt hereditas vel eius qui nullus eſt.ꝛ ideo vendi non poteſt.hoc dicit.ibi nullus ſit inſpecto iure ciuili vt quia ſeruus. vt infra de regu.iur.l.quod attinet.non ob.j.l.pri.§.illi poteſt.de lega.i.l.qꝛſitum.§.penul.ꝛ vide pulchram queſtionem quam ibi notaui.an valeat ſi quis viuens dicat dono tibi hereditatem meam.an per hoc videatur donaſſe bona non obſt. etiam de lega.ij.cum filius.§.heres.vt ibi dixi. ¶ Nota etiam quod ſi quis donat bona viuentis vel partem eorum qꝫ priuaſ eius ſucceſſiõe. vt.j.de his quibus vt indig.l.auferiur in fratre. ¶ Et dic aut eſt hereditas ad quam poteſt haberi reſpectus lꝫ nõ ꝑtineat ad venditorem.ꝛ tenetur venditio ad intereſſe aut nõ eſt nec fuit in rerũ natura.ꝛ tunc ſolum tenetur ad precium ꝛ concor.ad.l.iſtam qꝺ hereditas non ſit viuentis.extra de conceſ.preben.c.i.ꝛ ad trebel. l.ita tamen.§.a patre.ꝛ infra ꝓ emptore.l.prima.

v **Enditor.** ¶ Diuide in duas partes. in prima ponitur quid debeat preſtare venditor hereditatis emptori vſqꝫ ad.§.ſicuti. lucꝫ ibi ponit quid debeat preſtare emptor venditori vſqꝫ in fi.ꝛ breuiter dicit qꝫ vẽditor õia cõmoda que habet ex hereditate debet emptori preſtare.ꝛ econuerſo emptor vẽditori omnia damna que vẽditor occaſione hereditatis ſuſtinet. ibi futurum eſſet.vnde demum res hereditarie vendite videntur non hereditarie non vt.j.de verbo.ſigni.l.pecunie verbum.ꝛ ibi in glo.ibi de ſuo facto nota iſta verba que ſepe apponũtur in cõtractibus de ſuo facto.ſic ſupra mand.l.de ſuo etiam facto.de nora.l.ſi quis a multis ꝛ de verbo.ſigni.l.ſi cum fundum.ꝛ.j.de act.empt.l. emptor.§. fi. ꝛ ibi plene dixi. ¶ Et ꝓ declaratione glo.vide quod no.C.de euictione.l.prima.ꝛ dic aut queritur an ſatiſdatio debeat interponi.ꝛ dic qꝫ non.nec de hereditate nec de ſingulis rebus niſi ſit actum. ¶ Si autem queritur an cauere teneatur ſine fideiuſſore dic qꝺ ſic de hereditate non de ſingulis rebus.quia ſi vna res euincitur. aut erat hereditaria ꝛ paſſus eſt emptor iniuriam a iudice.ꝛ de ipſo queritur infra de euic.l.ſi per imprudentiam.aut non erat hereditaria ꝛ non videtur vendita.ꝛ ideo non tenetur. ¶ Oppo.qꝫ etiã ꝓ ſingulis rebus teneatur.vt.j.e.l.nihil. ſo.ibi venditor affirmauit rem eſſe hereditariam. ¶ Item oppo.quod etiam ſi nõ affirmauerit teneaſ vt dicta.l.prima.C.de euic.ſol.vt hic. ꝛ ibi. duo ergo preſtat venditor ſcilꝫ hereditatem eſſe ꝛ ſe eẽ heredẽ.

In hereditate. ¶ In venditõe hereditatis veniũt eaque erãt in hereditate tempore contractus niſi aliud actum ſit. h. dicit.ibi agi videtur in caſu dubio.ibi peruenit hoc verbum expone. vt.j.§.perueniſſe.ꝛ.§§.ſequentibus.ꝛ dic ſm Ric.quod eſt cõſiderare tempus a quo incipit.ꝛ tempus in quo finitur tempus a quo incipit eſt tempus mortis teſtatoris tempus in quo finiſ vt plurimum ẽ tempus cõtractus.ꝛ ita intelligitur iſte.§.de termino in quem finitur.§.tamen ꝑueniſſe ꝛ alij ſequẽtes loquunſ de tempore a quo incipit licet glo dicat quod ita ibi fuit actum quod verum nõ eſt.cum ergo vendo tibi hereditatem ꝛ nihil aliud conuenit teneor tibi reſtituere totum quod venit ad me ex iſta hereditate a tꝑe mortis teſtõris vſqꝫ ad tꝑs ꝯtrus.ꝛ et ſi aliquid ꝑuenitet poſt cõtractũ ex hereditate multo fortius vt ꝓbaſ.d.§.ꝑueniſſe. vbi dicit qꝫ precia rerum hereditariarũ ante ꝯtractũ venditarũ tene-

or reſtituere emptori ē p̄ciam rerum ante dictarum. vt. §. illud te nēdum. nō obſtē. §. qui videtur dicere inſpici ſolum id quod p̄uēit tpe contractus. q̄ʒ ita exponi dʒ in id tp̄s. i. vſqʒ ad id tp̄s. ita ēt exponitur. j. ō periculo ⁊ cōmo. rei vē. l. ſecūdo rñſo. ⁊ hoc ēt videt̄ ſentire glo. j. e. l. §. illud queſitum.

Illud. ¶ Alia eſt hereditas patris alia filij impuberis cui eſt ſubſtitutio facta. hoc dicit. ibi impuberi filio teſtatoris qui ſm̄ glo. erat inſtitutus ꝓ parte. ſed idem dicas etiam ſi eſſet exheredatus. quia exheredato poteſt ſubſtitui. vt. j. de vul. ſubſti. l. i. ⁊ C. de le. l. cū quidā. ibi teſtōris patris impuberis. Ibi vnū teſtamentū ſit. ſ. patris ⁊ filij cui ē facta ſubſtitutio. eſt tñ alia hereditas vt ſequit̄. e. j. de vulg. ⁊ pup. ſubſti. l. patris ⁊ filij. ⁊ no. j. ad l. falci. l. in rōne. §. ſi filio. ¶ Et aduerte q̄ gl. dicit q̄ habū dat dictio maxime. ⁊ hoc dixit ne obſ. l. j. §. interdū. j. de vulga. ⁊ pup. ſubſti. ⁊ in poſ. leg. l. in cui. §. ſi ab impubere. per quas. l. pria op. glo. vera eſt. ſ. q̄ maxime habūdat. Rai.

Peruenisse. ¶ Oppo. q̄ tempus cōtractus inſpiciatur vt. ō. e. l. §. i. ⁊ dic plene vt ibi dixi. ibi videat̄ de hereditate vēdita q̄ totum preſtat vēditor ēptori. ibi ad cū puenīſſe re ipſa. ⁊ ſic nō liberat̄ actionē cedēdo.

Illud tenendum. ¶ Ibi videri puenīſſe ita q̄ penes vēditorē remanſit vere vel ficte. vt de illo tantum teneat̄ ēptori. Ibi non prima rōne ita q̄ alij diſtribui oportet vel fuerat iam diſtributum vt ſequitur. ibi quia venditor hereditatis. ibi donatarum per venditorē. ibi p̄ſtari ēptori hereditatis quia facto ſuo factum eſt quod tempore venditōis non ſunt in hereditate quia eas donauit. ⁊ caue a glo. que hic ⁊. j. §. pri. dicit quod hoc actum erat imo dic. ⁊ ſi non eſſet actum q̄ de iure cōmuni tenetur a tempore mortis qō ē ipſo a quo vt dixi ſupra. e. l. §. i. ⁊ ꝓ hoc. ō. de peti. here. l. ſed ⁊ ſi lege. §. cōſuluit. ⁊ ita tʒ hic Azo in apparatu ſuo. Rai. tamē hic videt̄ ſequi glo. per dictum. §. conſuluit ſed q̄ prius dixi verius puto. ⁊ ita etiam tenent Ja. de ra. ⁊ Pe.

Non tantum autem. ¶ Ibi tū puenit. ſ. tpe venditōis. ibi quādoqʒ. ſ. q̄ſicūqʒ ante venditionē vel poſtea. ibi alienauit aliquid hereditarii. ibi dep̄dita expone vt in glo. in. l. ad quā remittit. Et caue ab alia glo. que dicit q̄ actum fuit. ⁊ dic vt dixi. ō. §. pri. ¶ In gl. no. q̄ in fi. ⁊ in ſocio. ō. ꝓ ſocio. l. nemo. ij. §. i. So. dic q̄ illud qō dicit̄ in ſc̄da eſt regulare hic ſpāle. vel ibi de lucro extra rem hic de re. vel hic ē obligatus ad acquirēdū rōne ſc̄tus vt ibi no. ſm̄ Di. ¶ Illud queſitum no. glo. que eſt hic que continet veritatem vt dixi. ō. e. §. i.

Solet ¶ Ibi ſenſerit extrinſecus ⁊ ſuo nomine. ibi exigeret ſuo nomine. ibi p̄ſtiterit de ſuo. ſecus ſi de hereditate bona fide. ar. eius quod no. ō. de peti. here. l. ſi poſſeſſor. §. bone fidei ſm̄ Odo. ibi p̄ſtiterit indebitū. ibi ꝯdēnatus ſ. hereſ. ibi condemnatū. vt. j. de ſta. lib. l. ſtatuliberi. a ceteris. penul. rñſo. ⁊ de lib. exhi. l. i. §. hoc interdicto. ſed et imputetur cur nō appellauit. vide quod no. j. ad ſilā. ꝓpter venenū. §. fi. In glo. ſic in bone fidei vel dic vt no. in. d. l. ſi quis negocia quia ibi exegit nomine ſuo hic domini. ¶ Non ſolum hereditarias actiones id eſt hereditati competentes. ibi conſtituit hereditario nomine. ibi nominauerit voluntarie per ſtipu. extra iudicium. ibi deduxerit actionem hereditariā nō nouādi. j. de noua. l. legare.

Sicuti ¶ Hec eſt prima pars principalis huius legis. ⁊ loquitur econuerſo ad precedentia quia in precedētibus dictum eſt ad quid venditor hereditatis tenetur emptori. hic econtra ad quid emptor venditori. Ibi condemnatus venditori de euictione. vel quia forte rem non tradidit. ibi actioneʒ cui non ſoluit precium dicte rei vendite. alias ſecus vt ſequitur non obſt. §. ſolet in fine. vt ibi nota. ¶ Siue ibi procurator cum mandato ibi gerit forte quia fuit ab aliquo ſolutum creditori hereditario. animo donandi iſti heredi venditori. arg. ſupra mandā. l. ſi vero non. in prin.

Apud iul. ¶ Aut vēditor excipit ſeruum ſine peculio. Et ſi quid preſtat peculij nomine recipit iure contractus. aut excipit vt dominus. ⁊ ſi quid preſtat nomine peculij recipit iure dominij nō iure ſc̄tus. aut excipit vt miniſter ⁊ tunc etiam recipit iure ſc̄tus. hoc dicit. ⁊ diuide in duas partes. ſc̄da ibi. quid ergo. Ibi excipit ſeruum hereditatis. ibi cōſequi ab emptore hereditatis. ibi q̄ preſtitit de ſuo. ibi ex peculio ere alieno deductio. ibi habēt quia debitum ſuum ſoluiſſe vr̄. ibi ac ſi ꝯtum. ſ. vt ergo non haberem q̄ ſupereſſet ſʒ emptor nec excipit iure dominij ſʒ vt miniſter. ibi aut ꝓ retētionē peculij ſi habʒ vel agēdo cōtra ēptorē ſi penes ipſum ē peculium. ⁊ hoc ſentit glo. aut ergo excipit ſeruus ſine peculio. ⁊ tunc cum peculium tranſeat ad emptorem debeat eius honera ſuſtinere. ⁊ ſi quid ſoluit venditor recuperat ab emptore iure cōtractus. aut excipit ſeruus cum peculio. ⁊ tunc q̄ remanet penes venditorem ⁊ dʒ onera ſuſtinere. ⁊ ſi quid ſoluit ab emptore non repetit quia ſuum debitum ſoluit. ¶ Aut excipit ſeruum cum periculo vt miniſter nolens habere p̄tātem ſoluendi creditoribus peculiarib⁹ tunc cuius peculij reſiduum ſequi debeat ēptor. ſi quid ſoluit de ſuo recuperat iure ſc̄tus. Et ſi dubitat̄ exceperit vt domin⁹ vel miniſter preſumit̄ vt domin⁹ excepiſſe. ⁊ ſic onus peculij ſpectat ad eum ⁊ ſi quid ſoluit non repetit pōt tamē ex pacto agere vt ſibi liceat habere peculium iure dominij. Ja. bu. In glo. magna. ibi ea intentiōe. ſ. tacita. ⁊ eſt ſc̄da lectura. ibi q̄ de ſuo quod ſoluere non tenebat̄. ibi ſed hic excepit peculium in ſc̄do caſu. §. ibi at ſi non excepiſſʒ quia hic excipiendo peculium ⁊ conueniendo q̄ reſiduum ſit emptor vr̄ tacite cōueniſſe de ſoluendo creditoribus peculiaribus ⁊ repetēdo ab emptore hr̄ditatis. ſecus in caſu p̄cedenti vbi nullum peculium excipit. ibi agi ſm̄ primam expoſitionem glo. in prin. Ibi informata vt. ō. de ꝯtrah. emp. l. pacta conuenta.

Si venditio ¶ Si queris cuius ſit periculū hereditate vendita. dic aut queris de re ſingulari. tunc oē damnū cōtingēs ante venditionē pertinet ad venditorem poſt vēditionē ad emptorem. aut queris de vniuerſitate ⁊ tūc aut nihil exceptum ⁊ periculum poſt venditionē cōtingēs pertinet ad emptorem ſi ē res excepta. ⁊ in eadem cōtingit damnū. tunc ſi appareat quid attamē illud ſeruatur ſi non appareat ante venditiōeʒ cōtingēs ē emptor̄ cōtingēs vero poſt venditionē ꝑtinet ad heredem. hoc dicit q̄ reſtringe ad cautionem damni infecti de qua loquitur iſte. §.

Si ut ius. ¶ Emptor hr̄ditatis vēditori preſtat q̄ extraneus hīs p̄ſtaret. ibi hīs id eſt titius. ibi tn̄o emptor in ſc̄do. ibi agi poſſit per ipm̄ emptorē. ibi herēs. potuiſſʒ ſi venditor hīs non fuiſſet. ibi exiſtiſſet q̄ʒ predictus titius. ibi potuiſſet ergo ⁊ in caſu noſtro recuperat venditor ab emptore. ibi a ſecūdo venditore in glo. ſimplum forte in fi. rō eſt q̄ ibi hīs non vendidit hr̄ditatem hic ſic. ⁊ ſic emptor habetur loco hr̄dis. j. e. §. fi. vide ſc̄da vera Ray.

Si quid ¶ Vendita hr̄ditate perinde eſt ac ſi venditor nūquam fuiſſet ⁊ emptor fuiſſet ab initio inſtitutus. hoc dicit. vſqʒ in fi. l. ibi preſtiterit venditor de ſuo nomine hereditatis. ibi funere defuncti cui ſucceſſit. ibi impenſam funeris ō ſuo factam. ibi preſtare debere. non obſ. ſupra de noxal. l. ſi alienus. vt ibi colligi poteſt. ibi hereditaria cauſe ⁊ defūcti. vt ſupra de relig. l. prima.

Cum quis. ¶ Sommariū habes. ō. e. l. pri. ibi extiterit per aditionē hr̄ditatis. ibi debiti pure. ibi debere deſijt ⁊ ſic non cum effectu. ibi ſub cōditiōe ⁊ ſic nullo mō niſi quo ad ſpēm. ibi ſeruitutem amiſit per cōfuſionem. ibi adita hr̄ditate eius cuius prediū ſibi ſeruitutem debebat. ¶ Collige ergo q̄ emptor hr̄ditatis habetur loco hr̄dis ſic ⁊ fideicōmiſſarius cui reſtituta eſt hr̄ditas vt. ō. q̄ cum eo. l. ſi filius. §. i. vbi de hoc dixi niſi in caſibus notatis. j. ad treb. l. i. q̄ pinde. §. i. ⁊ vide. e. ti. l. ex aſſe. ¶ Sed in ꝯtrarium vr̄ q̄ emptor hr̄ditatis non habeat̄ loco hr̄dis vt. C. e. l. ij. ⁊ C. de donat. l. heres abſens. ſed dic vt in eis no. ⁊ vide in ſumma Azo. de here. inſti. in additiōe Odo. Remanet ergo primus hīs nomine ſʒ non re ſic ⁊ alias. in ſimili habetur. C. de ſacroſanc. eccle. l. ſi quis ad declinandā. §. ſic ⁊. C. ſi in ab here. ſe abſti. l. i. ¶ Item vide ad hanc materiam. C. de pactis. l. poſt venditionem. in ſumma huius ti. §. ſicut autē. ⁊. §. ſc. ¶ Itē nota aliud ad quod ſepe allegatur iſte. §. in ver. ita tamen. ſ. q̄ non dʒ plus operari fictio q̄ʒ veritas. nam eo caſu quo verus hīs non teneret̄ quia actio non eſſʒ tranſitoria in hr̄de vt quia ex maleficio eodem caſu non tenetur emptor hr̄ditatis qui fingitur hīs vt dictum eſt. Sed quod plus operet̄ fictio q̄ʒ veritas. no. C. de dona.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

inter vi.ꝛ vxo.l.antepenul.in glo.magna.ꝺ quo vide quoꝺ ꝺixi.ſ. ſi cer.pe.l.ſi filius.In glo.actione in fi.primam tȝ glo.C.de pact.l.debitori.ſcḋam tenet.j.ad trebel.l.ſi ita.cum.§.ſi ex trebel.ꝛ vide tur caſus in dicta.l.ſi is cui hḋitas.ſ.de condi.inde.vnde hec ſe cunda vera.Ray.In glo.vltima in fi.tu dic ꝙ non reſtituit actio prima.ſȝ agit alijs actionibus vt dixi.ſ.pri.de hoc an actione ex tincta reſuſcitet plene dixi in dicto.§.aream.

I venditor pecuniam hḋitariā.ℭ Ibi culpa leui vt no.ſ.l.pri.§.nō tantum in fi.§.vel forte.etiam de leuiſſima tenet cū ꝯtũs ſit celebratus gr̄a vtriuſqȝ.ſ.cōmo.l.ſi vt cer to.§.nūc videndū.ꝛ de re iur.l.ꝯtũs.

I nomen. ℭ Utilis eſt hec.l.ꝛ qḋ dicit diſtractum dic a creditore.Col lige ergo ꝙ venditor nominis lȝ non debeat p̄ſtare debitorem locupletem tenet tamen preſtare nomen cauſe ꝛ ſine exceptionem vt in.l.ſe.ꝛ.j.de euic.l.ſi plus.§.i.non enī eſt debitor qui exceptione tutus eſt.j.de reg.iur.l.nō videtur.ꝛ.ſ. de dolo.l.eleganter.§.ſeruus.tenet etiam de ſuo facto vt.ſ.e.l.ij. in prin.ver.plane.aliquando tamē eñ ē ſufficere ꝙ cedens cedat talem qualem habet.C.de colla auct.ꝙ locum.ſ.mandati.l.ſi p curatorem.§.ſi liber homo.ꝛ.j.ſo.ma.l.ſi vſufructu.alias ſi vſuf. §.ſi vero.ꝛ ad hoc de fundo dotali.l.fundum in fi. ℭ Quid ſi pactum fuit ꝙ venditor nominis non teneatur preſtare nomē cāe nunquid tenebitur ſaltem ad precium. videt ꝙ non.j.de diſtract. pig.l.reſcriptum.§.i.ꝛ plene dicam.j.de act.emp.l.ex empto.alias empto.§.fi.ꝛ ad hoc.j.e.l.quod ſi in vēditione. ℭ Quid ſi ven ditor promiſit ꝙ emptor non moleſtabit quid importent hec verba verum moleſtiam iur̄ tantum an etiam facti. dic vt.C.e.l.fi.plene notatur ꝛ dixi.ꝛ ibi etiam dixi de q̄one que hic formatur in glo.de actione iniuriarum an cedi poſſit.ꝛ no.etiam in.l.iniuriarum.hic i glo.allegata.ꝛ idem dici pōt de quolibet maleficio publico vel pri uato ex quo debeat aliquid applicari cedenti de quo dixi in dicta l.vlti.C.e.ꝛ tetigi.ſ.de in diem adiec.l.vbi aūt.§.idem iul.ſcribit eum qui emit.

T quidem. ℭ Ibi in ꝯtũm ſit vt.j.e.l.ꝙ ſi in venditione ꝛ tetigi.ſ.l.p xi.ibi tenetur vt.j.e.l.niſi de ſubſtantia.

Mptor nominis hereditarij ſm gl.vel pla ne ſm Ja.de ra.Sed Ray.ꝛ alij cō muniter tenent glo.idem in pacto.ſ.de pactis.l.ſi ti bi.ꝛ.§.pactum cōuentū. ℭ Quid in exceptione po ſtea venditori queſita dic vt.ſ.de peti.here.l.nec vlla.§.penul.ali as eſt ſub.l.ab hḋe.ꝛ dixi.ſ.de ꝯhen.emp.l.dolia.§.i. ℭ Quid in oblig̃oe fideiuſſoria dic vt.j.e.l.venditor actionis tu ius puto ꝙ cedat omnia iura pſonalia ꝛ realia ordinaria ꝛ extraordinaria p̄ ſentia ꝛ futura vt.j.de ac.emp.l.creditor.§.inter.ꝛ.§.fi.ꝛ.ſ.ꝺ ꝯhē. ēp.l.ſi aque duc⁹.Albe.de ro.

Am hereditatē. ℭ Venditor hḋitatis debȝ p̄ſtare hḋitatē eē ꝛ ſe illi⁹ hḋitatis eſſe hḋem nō aūt res in hḋitatē eē ꝛ ſi nulla ſit hḋitas tenet venditor reſpectu ꝑcij niſi vendat vt iactus re tis.hoc dicit vſqȝ ad.l.q filij.j.e.vbi alea.i.fortuna ſicut eſt in alea quis vincat vel ꝑdat.ibi ꝯdicet ꝑ ꝯditiōem indebiti vel ſine cā.ꝛ vide.C.de euic.l.i.ꝛ qḋ ibi no.ꝛ.ſ.e.l.ij.in prin.

Uod ſi nulla. ℭ Ibi ꝑcium cōuentū.ibi cōſe quit non ob.ſ.e.l.i.vt ibi no.

Am hoc modo.i.iactū retium vt.j.de act. empt.l.ſi iactum.

Hoc autem. ℭ In glo.no.ſciens ibi.§.nō vt.Sol.aut ei qui eſt ſciens aliquid adeſt ꝓpter id quod facit ꝛ abeſt ei cui fit.ꝛ tunc tenet ſciens vt hic cum concordantijs.aut ei q eſt ſciens nihil adeſt vel quia gratis facit vel quia alius facit ꝛ nō ipſe qui eſt ſciens.ꝛ tunc ſi peccatur in forma non nocet ſcientia ſi in materia nocet vt dicto.§.non videtur.vel dic breuiter ꝙ hic ſci entia habȝ dolum admixtum ſecus in cōtrarijs.Jac.de bel.ꝛ fa cit ad hanc.l.de leg.i.l.ſi ſic.§.i.ꝛ quod ibi no.per Dy.ꝛ pro em ptor.l.emptor.

Uod ſi ſit ver.illo vero adiecto.i.illa clauſula quicquid iuris ꝛc.de qua ſupra dixi cuȝ concor.ſupra.e.l.quod ſi venditione.

Ui filijfam.i.debitoris ſui.ibi cum patre hȝ no mine ipſius filij.

I quaſi heres directo ibi eſſet hereditas.et ſic per obliquum es heres.In gl.ibi ad emptorem etiam ſi vēditor eſſet heres directo.

Omina ℭ Ibi ſolemnis facit ad id qḋ no tatur.C.de donatio.l.conſtante.et concor.j.e.l.multum.

I ex pluribus. ℭ Ille qui emit here ditatem debet haberi perinde.ac ſi directo fuiſſet heres ꝛ omne onus qḋ venditor ſenſit vt heres recuperat ab emptore.hoc dicit.ꝛ dic ex pluribus heredibus debitoribus ſub pena.ibi heredi ditatem a ſe additam.ibi vel ex ſtipulatu ſi ſtipulatio interceſſit.ibi eo.i.iō ꝙ ꝑ quia.Ibi deducitur contra heredes vt.ſ.fami.her.l. heredes.§.idem iul.ibi impenderit cum negocium pro parte ex plicari non poſſit.

Ultum intereſt. ℭ Ibi conſiſtere ꝛ ea pen dente agi non poſſe contra debito rē.ꝛ ſic non ob.ſequēs litera quia ibi agitur contra vēditorē.ꝛ ꝯcor.ſ.e.l.nomina eoꝝ.

I hereditat. ℭ Hoc preſtat venditor emptori quod heredi ex traneo preſtaret.hoc dicit.ibi tenebetis mihi empto ri in fi.nam illud preſtabit emptori quod debebat cre ditori.idē ecōuerſo.ſ.e.l.ij.§.fi.ꝛ.j.l.vlt.

Enditor ex hereditat. ℭ Omne cōmo dum obueniēs contemplatiōe he reditatis a venditore emptori reſtitui dȝ in re ſingu lari non eſt ita niſi ad venditorem perueniat gerēdo negocium emptoris hoc dicit.vel ſic venditor hereditatis preciū rei ſingularis ab eo vendite ante ſtipulationem interpoſitam ſolū preſtat emptori.poſtea vero vēditione cōtracta rem vel precium rei extantis intercepte aūt ſolūmodo precium. Et diuide ſm gl. in tres partes.ſecūda ibi.ſed hoc iure.tertia ibi quod ſi rem. Uel dic ꝙ primo formatur thema queſtio ꝛ ſolu.vſqȝ ibi.ſi ergo hic for matur ſḃa queſtio.ꝛ ſoluitur.ex qua queſtione inſurgit vtilitas p̄ me q̄onis vſqȝ ibi.ſed hoc in re.ibi per modum cuiuſdam tacite oppoſitionis tranſit ad rem ſingularem vſqȝ ibi quēadmodum. ibi ꝓbat diuerſitatem inter rem ſingularem ꝛ vniuerſitatem vſqȝ ibi quod ſi rem.ibi loquitur nō in re vendita ſed quaſi vendita vſ qȝ in fi.l.Item ſubdiuide ver.ꝙ ſi rem in tres partes.quia primo vēditor cōmiſit culpam ab initio in vendēdo vſqȝ ibi.ſed ſi vide ſecme.ibi fuit culpa per venditorem ex poſt facto cōmiſſa in poſ ſeſſiōe ꝑdēda vſqȝ ibi.nā ꝛ ſi ibi ceſſabat ei⁹ culpa vſqȝ i fi.l.Gui.ꝺ ſuȝ.reprobat primā gl.ꝛ ei⁹ diuiſionē.ꝛ dicit ꝙ ꝯtinet ābages.ꝛ di cit quod bene diuiditur in tres partes.ꝛ ſecūdo incipit ibi.ſi ergo. tertia ibi.quod ſi rem.ꝛ dicit ꝙ cōmittitur ſtipulatio empte ꝛ ven dite hereditatis.ꝛ ad vtrūqȝ.ꝛ quādoqȝ ad rem ꝛ quādoqȝ ad pre cium vt in ſecūda parte.i.ibi.ſi ergo.ꝛc. ℭ Literā expone.ibi vē ditor hereditatis.ibi ſtipulatione de qua dic vt in glo.ꝛ de verbo. ſig.l.cum ſtipulam.ibi preſtare debeat an rem an precium an vtrū qȝ.ibi ꝛ precium debeam ego venditor.ibi precium ſolum.ibi mo ra preceſſiſſet.vide id quod no.Gui.ſ.de nego.geſt.l.fi.ꝛ pe.de rei ven.l.mater.ibi quam hereditatem vt ſic poſt interitum rei te near ad precium emptori.rō quia hic eram debitor in genere.ſ.p xi.in ſpecie.ergo ꝛc.vt.C.ſi cer.pe.l.incēdium.In ver.ſed hoc in re ibi non ſeci.ꝛ ſic non teneor ad ſeruum.ꝙ ſum per interitum li beratus nec ad precium ꝓpter rōnem que ſequitur precium enim ꝛc.ibi percipitur non ob.ſ.de peculio.l.eo tempore.§.fi.ꝛ de peti. heredi.l.vbi.§.iul.vt ibi dixi.ibi hereditas venit.i.vendita ē a me herede.ibi negocium agam quia ſum debitor in genere.ſ.in ſpe cie vt ibi dixi.ſ.in verſ.ſi ergo.ibi fructus preſtat ab eo perceptos de fundo predicto.ibi bone fidei rōne.i.per actionem ex empto q̄ eſt bone fidei vt infra de actio.emp.l.iul.§.ſi fructibus.ibi imputa ri poſſit vide quod no.j.de verborum oblig.l.ſi ſeruum.in princi

pio.in verſi.quod ſi rem. ibi luis eſtimationem accepi ꝓpter eꝰ
contumaciam.vt.ſ.de rei vendi.l.qui reſtituere.ibi preſtare ðbeo
quia fui in culpa vendendo alio poſſidente.vnde preſtare debeo
rem vel intereſſe.ibi ſed ſi vi deiectus ante vẽditionem.⁊ hoc ſol⸗
lit contrarium ſm̄ Di.vel poſt ſed mei culpa ſm̄ alios.ibi eſtu⸗
lero expone vt glo.⁊ nota expoſitionem.⁊ vide in alphabeto. ibi
prinebu ſed poteſt ad rem agere vel ad intereſſe vel etiam ad pe⸗
nam ſi vult quod hoc dicit in odium venditionis. ℭ Cum forte in⸗
tereſſe venditoꝛi ſit magis ꝙ penã.ſi autem non fuit in culpa libe
rot act.cedendo.⁊ hoc ſequitur.ibi preſtare debebat contra inuaſo
rem vel furem. ℭ Ibi exuſto edificio ſine culpa ſua ante tradi⸗
tionem. ℭ Expoſita litera dic quod ad euidentiam quod dum
venditur hereditas ſolet interponi ſtipulatio empte ⁊ vendite he
reditatis. ℭ Si tamen non interponatur intelligitur in contractu
venditionis.vnde interponitur ſolum cauſa tollende dubitatiõis.
ℭ Item nota ex ver.quod ſi rem quod reperitur eſſe deterioris
conditionis emptoꝛ quãdo vẽditoꝛ eſt in culpa ꝗ̃ quando eſt ſi⸗
ne culpa.nam quãdo eſt in culpa tenetur ad rem ⁊ per interitum li
beratur quãdo non eſt in culpa tenetur ad preciũ.⁊ per interitum
non liberatur. ℭ Oppo.ad prin.l. ꝙ cum ſtipulatio cõmutatur
ad vtrunq; debet vtrunq; exigi. Solu imo non niſi vnum ꝙ bo⸗
na fides non patitur ⁊c.vt.j.de regulis iur.l.bona fides.⁊ ſic non
ob.de verborum obliga.l.ſi ſic. vel hic intereſſe totale ibi aũt par⸗
ticulare. ℭ Item oppo.quod ſtipulatio non interponatur cũ nõ
poſſit cõmitti vt ſupra de procura.l.non cogendum.⁊ vt.ſ.e. no.
ca.l.hec ſtipulatio.§.diuꝰ. Solutio imo poteſt cõmitti.licet ſit ſu
peruacua ⁊ interponitur vt magis timeatur ⁊ non videaſ negle⸗
ctum vt infra de iniur.l.item apud.§.hoc edictum.⁊ extra de he⸗
reticis.c.ſi aduerſus.vel dic quod iſta ſtipulatio eſt vtilis ſaltem
in hoc quia habet fideiuſſores quod non erat in actione ex empto
⁊ quod iſta ſtipulatio exigat fideiuſſores probatur ſupra.e.l.ſcd̃a.
ſecundo reſponſo. ℭ Item vbi ſtipulatio non interceſſit tunc vel
res vel precium erit in obligatione quia ad alterum tantũ teneſ
vt dixi quia bona fides ⁊c.⁊ cuius ſit electio ſtatim dicam.
ℭ Sed quare rationem huius principij.⁊ dic quod ratio eſt ꝙ
in vẽditione hereditatis venit quod erat tempore ſtipulationis vt
ſupra.e.l.ij.⁊ ideo ſi precium tunc erat preciũ reſtituitur ſi res tũc
res.⁊ ex hoc patet quid veniat in hac ſtipulatione. ꝙ omne id qđ
ad venditorem peruenit ſiue ante ſiue poſt. ℭ Quero ergo cui
ſit electio.⁊ videtur venditoꝛi qui eſt debitoꝛ vt infra de iure doť.
l.ple.unq;.ſed illud locum habet vbi ſui natura eſt ꝓpter alternati
ua.ſed hic vtrunq; eſt in obligatione ⁊ ad vtrunq; tenetur. Sed
quia bona fides.⁊c. vnum ſoluendo liberatur.⁊ eſt in electione
emptoris.ſi venditoꝛ fuit in cl̃pa.alias in electione venditoꝛ.vt ſu⸗
pra de peti.hereditatis.l.item veniunt.§.finali. ℭ Item quero ra
tionem diuerſitatis inter hunc primum ⁊ ſecũdum caſum. Re⸗
ſpondeo hereditas eſt ius incoꝛpoꝛale et indiuiſum quod non po
teſt dici habere quid diuiſum veluti partem. Sed in re ſingulari
tenetoꝛ ad fundum actione ex empto non aliud. ⁊ ideo preciũ fun
di nec vere nec interpretatiue venit. ℭ Itẽ opponitur de.l. ſi cũ
ſeruum.ſi certum peta. So.vt glo.quia ibi petit quis precium rei
fue in ſubſidium cum nullum aliud eſſet auxilium.hic autem pe⸗
teret precium rei ſibi debite ⁊ non in ſubſidium cum habeat actio
nem ex empto. ℭ Itẽ opponitur quod cũ emptoꝛ habeat precium
ſcđm venditionis ex dolo ⁊ delicto ſuo quia falſum cõmiſit.vt
infra ad.l.cornel.de fal.l.qui duobus non debeat lucrari precium
hoc fatetur glo.⁊ cum ſequitur Iaco.butrig.⁊ dicit quod non re
tinebit precium.ſed vel applicabitur fiſco tanq̃; ab indigno vel
applicabitur primo emptori ſcđm glo.qui fraudem nõ participa
uit.⁊ ꝓ glo.facit quia ex improbitate ſua non debꝫ conſequi com
modum.j.de furtis.l.itaq; fullo.hec tamẽ opinio cõiter reproba
tur per Odo.And. Ri. Rai.⁊ cõiter oẽs ꝙ eſt expreſſe ꝯ textũ
huius.l.que dicit ꝙ precium reddere nõ tenetur cũ habeat ex ſua
negociatione.nõ ob.ꝙ incidat in crimẽ falſi.per.l.qui duobus.ꝗ
ſm̄ Ri.illa falſitas purgatur per moꝛtem hominis venditi ante
moꝛã cũ amp ius nihil interſit emptoꝛ.⁊ falſum quod non nocet
nõ punit.j.de fal.l.ſi legati.⁊.C.de fal.l.nec exẽpliũ.ſic ⁊ alias pur
gatur ex poſt facto falſitas.C.ne tutoꝛ vel curatoꝛ vectig.ↄducat
l.vnica.⁊ de crimine ſtelliona.l.prima.⁊ venditio facta duobus di
citur iure fieri.C.de rei vend.l.quotiẽs.vel ſm̄ Odo.dic ꝙ in.l.ꝗ
duobus venditoꝛ quando vendidit ſcđo.iam erat in moꝛa primo
emptori quia ꝓcium ſibi ſoluerat vel aliter ſatiſfecerat.ar.C.ď act.
emp.l.curabit hic ſecus.⁊ ideo primo emptori non preſtat rem. ꝙ
per interitum ante moꝛam eſt liberatus nec precium quia illud ha⸗
bet non ex re ſed ex ſua negociatiõe vt in lrã.ibi precium enim ⁊c.
vel dic ſm̄ And.ꝙ in eodem põt reperiri aliquid licitum ⁊ aliquid
illicitum vt.l.ita vt ſi fur.§.cõmo.⁊.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.ſi
maritus.⁊ de mino.l.pap.⁊ ita eſt hic.nam actus illicitus eſt quia
vendidit duobus ⁊ ſic cõmiſit falſum. Sed actus licitus eſt ven⸗
ditio in qua eſt cõſenſus ⁊ eſt ſeparata ab illicito.⁊ ſic non eſt mirum
ſi habꝫ precium ex ꝯcu licito.⁊ ꝓ hoc in auct.de reſci.⁊ ea que pa
rit circa medium vbi illicitus actus quandoq; valet.non ob.l.§.
lꝫ.j.de pigno.⁊ cõmo.rei ven.quam glo.allegat quia ibi res exta⸗
bat ex qua precium erat perceptum.⁊ ideo reſtituit hic autẽ inter⸗
erat.⁊ ideo precium non reſtituit.⁊ hoc innuit expreſſe tex.huius.l.
vt dixi.ꝙ non habꝫ ex re ſꝫ ex negociatiõe non ob.l.placuit. C.de
iudi.ꝙ hic eſt rigoꝛ ſcriptus ⁊ equitas non ſcripta.⁊ iđ preualet ri
goꝛ vt no.⁊ dixi in dicta.l.placuit.⁊ de legibus.l.i. ℭ Sed quero
ſuppoſito ꝙ iſta opinio ſit vera ſicut credo nunquid prioꝛ emptoꝛ
poſſit offerre precium vẽditori vt habeat ꝓciũ ſecũdi emptoꝛ qđ
foꝛte eſt maius quod videſ per.l.iul.§.offerri.j.de act.emp.dic ꝯ
ꝙ res interijt. ⁊ ſic oblatio nõ fit cõgruo tempoꝛe.ar.j.de ſolu.l.ſi
ſoluturus ſm̄ Odo.⁊ Rai. ℭ Item op.ꝙ liberaſ cedendo act.
furti.vt.j.de furtis.l.cum qui.ſo.vt glo.⁊ in ꝯrio notaſ per Dy.
ℭ Item op.ꝙ non fuerit in culpa quando fuit deiectus. So.i⸗
mo fuit quia reſiſtere potuit vel dic ꝙ deiectus fuit ante venditio⸗
nem vt dixi in expoſitiõe lre.⁊ ſic fuit in culpa vendendo rẽ quã
non poſſidebat. Sed hoc eſt cõtra primam op.gl.vel dic ꝙ quã
do culpa fuit deiectus põt emptoꝛ petere penam ſi vult vel inter⸗
eſſe ſi vult ſm̄ Ia.de ra.⁊ hoc indicat cõtinuatio verſiculi ſequen
tis.nam ſi ⁊c. ℭ Item querit And.quid ſi vendidi res hꝛ̃ditari⸗
as nominãdo eas ſpecialiter poſtea vendi vnam ex rebus nomi⸗
natis nũquid teneoꝛ ad precium.vř ꝙ ſic.vt in ſecũda glo.que di
cit.l.de rebus hꝛ̃ditaſ. Contrarium tꝫ ar.l.ſi ſeruus.§.fi.de le.iij.⁊
j.de iur do.l.mulier bona.⁊ quãtum valet generaliter dictum quã
tum ſi ſpecies enumerenſ.j.de le.iij.l.ſi choꝛus.in prin.⁊ de vſu.⁊
ha.l.i.in prin.⁊ ad.in.l.ſi duo.cum ſi. Ia.bu.⁊ And. ℭ In gl.vel
ꝓciũ in fi.ſed vno ſoluto liberaſ ab altero in primo caſu quãdo
debebaſ vtrũq;. ℭ In glo.quia eſt quedam vniuerſitas vt.j.de
acqui.re.do.l.hꝛ̃ditas.⁊ de ſtip.ſeruoꝝ.l.ſeruus hꝛ̃ditaſ. In gl.re⸗
pete preſtare non dꝫ. Immo dic ſm̄ Ia.de are.⁊ Ri.ꝙ preſtare
dꝫ ⁊ eſt intellectus huius lřeq; vbi culpa deſijt poſſidere teneſ ad
diem ⁊ intereſſe vbi ſine culpa tunc ſolum cedere actiones quan⸗
do nũdum eſtimationem ꝑceperat ſed ſi eſtimationẽ perceperat tũc
teneref ad eſtimationẽ nec eſt verum quod glo.dicit.ſ.pri.gl.ꝙ
culpam cõmittat agẽdo ad eſtimationem. Immo diligẽter facit
ꝙ plus eſt habere rem quam actionem ⁊ in hoc facit melioꝛẽ con
ditionem emptoꝛi quia ſi non egiſſet liberareſ actionem cedendo.
ſꝫ vbi egit ⁊ eſtimationẽ exegit teneſ illam emptori preſtare ⁊ ad
hoc ſequiſ optime ꝙ de area exuſta ſubijcit.

b **Ereditatis.** ℭ Vel hic impropꝛie diciſ
pignꝰ vel dic ꝙ reſpectu do
minij vtilis ꝙ tranſiuit ad emptoꝛ dicaſ pignꝰ lꝫ pe⸗
nes venditorem directe remanſerit vt in meticuloſo
in quẽ transferſ dominiũ directe ⁊ eo reſpectu preſcribiſ ꝯ eum ⁊
vtile hꝫ prioꝛ dominꝰ Ia.bu. Et iđ duꝫ dicit hic lra pignoris ſub⸗
audi quaſi nam ſi caderet a poſſeſſione non haberet ipothecariã.
vt no.j.de act.emp.l.iul.§.offerri. Ibi nõ teneanſ ꝓ pte precij nõ
ſoluta ⁊ vide.ſ.fami.her.l. ſi pignoꝛi.

v **Enditor actionis.** ℭ Qui actio⸗
nem vẽdit dꝫ ce
dere omnia ſibi ↄpetentia ꝯ principalẽ ⁊ fideiuſſores
hoc dicit ⁊ eſt notandũ pignoꝛa ẽt que hꝫ cedere dꝫ
vt.ſ.e.l.emptori.qđ dic vt.C.de fideiuſſ.l.iij. ℭ Sꝫ quid ſi in in⸗
ſtrumẽto ↄtineaſ ꝙ creditoꝛ cedit omnia iura ſibi cõpetentia ꝯ pri
cipalem nũquid in cõſequentiã vř ceſſiſſe ꝯ fideiuſſores. Iſta.l. cum
ↄtoꝛ.facit ꝙ nõ. Cõtrariũ eſt verũ quia eo ipſo ꝙ ſibi ceſſit omnia iu
ra ꝯ principalem in cõſequentiam vř cedere ꝯ fideiuſſores vt.C.
e.ti.l.emptoꝛi.⁊ ita tꝫ Azo in ſumma.e.ti.§.pe. ℭ Sed nũquid ceſ

ſa principali videant̄ ceſſa ipothecaria. vt ꝙ ſic vt. C. de act. ⁊ ob li. l. ſi a creditor. ⁊. l. ſi inſolutum. ¶ Sed nunquid ecōtra ceſſa ipothecaria vi ceſſa pſonalis. videtur ꝙ non ꝗ ipothecaria ē acceſſoria. ⁊ iō non pōt ad ſe trahere principalem. Sed potius ecōtra vt. C. acceſſoriū extra de reg. iur. li. vi. ¶ Alij ꝯ per. l. vlti. C. de ānal. excep. de hoc videt̄ quod no. in glo. ſ. ſa. her. l. pignori. §. ꝯ quoqꝫ. Item recipiēs nomen inſolutum agit ipothecaria ⁊ pſonali vt. C. de act. ⁊ ob. l. inſolutū. ⁊ ad hoc de leg. iij. l. nomen. ⁊. C. de dona. l. i. ¶ In ꝯriam ꝙ expreſſe fieri debeat ceſſio ꝯ fideiuſſor ⁊ pignor alias nō tranſeat eſt hec. l. cum cōcor. hic in glo. allegatis ⁊ dicta. l. ij. C. de fideiuſſor. ⁊ ꝙ ceſſio eſt ſtricti iur. ⁊ iō non extendit̄ ad perſonas vel res non expreſſas. ff. de verbo. obli. l. ſi ita ſtip. §. griſogonus. ¶ Aliqui diſtinguūt ⁊ forte non male ꝙ aut ceſſio facta eſt in illis caſibus ſpecialibꝰ in quibus tranſeūt vtiles ſine ceſſione qui no. C. de act. ⁊ obli. l. i. ⁊ tunc tranſeūt multo fortius cum ceſſione. ⁊ ideo ſi ceſſio fiat ex cōtractu bone fidei que exuberant ⁊ eis multa veniunt que non veniunt in ſtricti iur. vt. ff. de dolo. l. eleganter. §. non ſolū. ſi aūt fiat extra illos caſus vel ex cōtractu ſtricti iuris tunc debeat ſpecialiter cōtra fideiuſſor ⁊ pignor. ⁊ ꝓ hoc. ſ. ad trebel. l. ſi his. ⁊ gl. ibi poſita que bene facit ad determinationē. de hoc etiam vide in ſpeculo de ceſſione act. v. ſed nūquid cedens. ad hoc etiam facit quia ſufficit denūciari principali ⁊ agi pōt de euictione ꝯ fideiuſſor. C. de euict. l. auctor. de hoc etiam vide in margarita de ꝓcur. in rem ſuam. ver. ſed pone ꝙ ceſſi ipothecariam. de hoc etiam dixi. C. e. titulo ſuper rubrica. ⁊. l. fi.

Nominis. ¶ Venditor. ibi cōpenſatōe oppoſita debitori eidemqꝫ eius creditori. ibi conſequit̄ ex nomine illo vendito.

b **Hereditatem.** ¶ Idēqꝫ venditor ſuccedit loco legatarij vel hereditarij creditoris habet̄ vt extraneus ⁊ per actionē ex vendito exigit ab emptore. hoc dicit. Ibi vt ibi tāqꝫ heredi tītij legatarij. ibi venierit. i. vendita ſit iur̄ pſumptione. ibi debita ſit ex contractu.

r **Si excepto.** A venditore hereditatis. ibi emptori hereditatis ait labeo niſi aliud ſit actum vt ſequit̄. ibi non ſecus ſed perinde.

r **Aper** rubrica que impediant vēditionē perfici. vide Gofre. de act. ex empto. §. octauū. ⁊. §. ſe. ⁊ de reſcin. vē. vide Azo. in ſumma hoc ca. ⁊ per ſpeculatorē de emp. ⁊ ven. §. nūc dicēdum reſtat ⁊ ꝓ Gofre. ⁊ Hoſti. in ſumma. e. ti.

c **Celſus.** ¶ Prima circa queſtionē hic formatam ponit̄ opinio celſi filij vſqꝫ ibi ⁊ querit̄. ibi formatꝰ qō ⁊ arguit̄ ad fortificationē queſtionis vſqꝫ ibi. ſꝫ dicēdū. ibi ponit̄ determinatio auctoris. i. vſqꝫ in fi. ibi abeat̄. i. recedat̄. ⁊ dꝫ ſcribi ſine aſpiratōe. ibi paciſcit̄ vt recedit̄ a vēditōe ꝓ eū ꝯtra cum auctoritate tutoris. ibi ariſto. dixit ꝙ facit ꝓ ſententia celſi. ibi abiri. i. recedi. ibi pte ſolo. ¶ Opp. ꝙ poſſit ita cōueniri ne ex vna pte reſcindat̄ ꝯctus ⁊ ex alia duret vt. ff. de pactis. l. ſi cōuenerit. So. vt glo. ꝗ ibi ē iuſta cā reſolutionis reſpiciens alterā ptem tantū vel ꝙ vnus vult donare vel dic aut tractamus de reſolutōe ꝯctus ⁊ non pōt niſi in totum reſcindi vt hic. aut agit̄ de remiſſione obligōnis. ⁊ tunc aut cā remiſſionis reſpicit alteram ptem tantum ⁊ tūc remitit̄ ꝓ pte aut reſpicit vtrūqꝫ ⁊ totum intelligit̄ remiſſum. In glo. ſ. de reſcindēda vēditione in fi. rō ꝙ facilius cōſeruatur obligō inducta qꝫ inducatur de nouo. vt. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. patre furioſo. In glo. vt in populo in fi. ꝙ renouatio vel reciſio reſpicit cā contractū qꝫ obligōem pōt ēt ex vna pte tantū ꝙ ſemp ꝓmiſit ex altera pte tantum iuſta ꝯuētio cā ſubſit ita loquit̄. l. ſi vno. ſ. locati. ⁊ dicta. l. ſi ꝯuenerit. alias incipit conuenit ſupra de pactis. Jaco. bu.

r **Si quam.** ¶ Re integra reſcindit̄ vēditio re non integra non hoc dicit. ibi emi certo precio. ibi emero ex interuallo ſm Azo. vel in cōtinētī ſm Jo. vt plene no. ⁊ dixi. ff. de ꝯhē. emp. l. pacta. ibi a priore emptore ipſo iure. ibi ꝯuentōe niā nuda multo fortius veſtita vt fuit hic.

r **Sicut emptor.** ¶ Ibi reſoluitur ipſo iure. ⁊ eſt ſpeciale hic ⁊ in ſimilibus regulariter ſecus vt ſupra ō pactis. l. ſi vnus §. pactus. ibi fideiuſſor accepterit forte de euictiōe. ibi ſtipulatus fuerit precium forte. ibi agi non poſſe nec ex vendito ipſo iure. ibi liberato reo venditore. ibi rem venditam. ⁊ vide ſupra de pactis. l. emptor. in glo. que incipit contra fideiuſſorem i fi. tu dic ꝙ quantum ad principalem cōtractum reſoluitur ipſo iure quātum ad ſtipulationē tollit̄ opē exceptōis. ⁊ vide quod no. in dicta. l. ſticbum. §. fi. que videt̄ huic ꝯriam. Ja. bu.

r **Si emptor.** ¶ Oppo. de. l. ſi vnus. §. ſed ſi ſtipulatus. ff. de pactis. So. vt glo in vltima ſolu. quia aut pactum fuit de altero tantum non petēdo. ⁊ remanet petitio in alio. aut cōueni nullum petere ⁊ in nullo remanet petitio vt ibi. Ja. bu.

c **Nam emptor.** ¶ Oppo. de. l. ſi vnus §. ſed ſi ſtipu. ff. de pactis So. vt glo. in vltima ſolutione. quia aut pactum fuit de altero tantum non petendo ⁊ remanet petitio in alio aut cōueni nullum petere ⁊ in nullo remanet petitio vt ibi. Jaco. bu.

c **Nam emptor.** ¶ Acceptilatio habꝫ vim pacti hincinde reſoluentis contractum. hoc dicit. Ibi venditori ante traditionem rei. ibi acceptum faciat re integra. ibi dū cedatur in totum. ibi valet. ꝙ peccat in materia non in forma. Et ſit ope excep. ꝯtigit liberatio nō ipſo iure. ¶ In glo. ſecus ſi ageret in fi. de hoc vide. ff. e. l. i. ¶ Emptio traditio ⁊ interitus equiparant̄. h. d. ibi diſſoluit̄ ipſo iure. ibi ſi res ſubaudi demū. ibi mortuo etiā ante traditionē ⁊ morā. ibi homine vēdito in glo. niſi donandi in fi. Sed rō forte colligi pōt ex. l. qui. x. §. idem reſponſū. ff. de ſolut.

r **Si conuenit.** ¶ Ibi que venit idest vendita eſt ⁊ tradita emptori. Ibi ex empto informata. ibi datur vt venditor rem accipiat ⁊ precium emptori reſtituat cum res ſibi diſpliceat.

r **Si id quod** ¶ A primo perfecto ⁊ valido non recedatur ꝑ ſꝫ imperfectū. h. d. ⁊ dic ac agit̄ vt a ꝑrio recedat̄ ſic ꝙ in ſecundum transferatur. tunc a priore valido non receditur niſi ſit validum ꝙ dꝫ transferri vt hic. aut ſimpliciter agitur de recedēdo a primo perfecto ⁊ valido per ſecundum inualidum ⁊ imperfectum. vt. ff. de adi. lega. l. legatum ſub cōditione. §. fi. Ja. bu.

Si pupilli ¶ In obligatōe ab initio conſtituēda non obligatur minor ſꝫ aduerſarius ei obligetur ſꝫ obligōe ꝑfecta tutore auctore liberatio vel reſolutio ſine tutore facta. i. neutra parte operatur. hoc dicit. ibi emit eandē rē. ibi obligatus fuit ciuilit̄ ⁊ naturalit̄. ibi non tenebat̄ ciuilit̄ ſꝫ naturalit̄. ibi remota vēditio que ē plene ⁊ efficax ad agēdum. ibi obligati ſunt plena ſemiplena reciſa emptione. ibi poſteriore emptore. quia prima plena. ſecūda ſemiplena. Nec ob. ff. de noua. l. prima. in fi. quia ibi fuit actum expreſſe quod fiat nouatio. ibi pactus fuerit pupillus expreſſe. ibi ꝯperat. vt. ff. de negocijs geſtis. l. tertia. §. pupillus. ibi ſꝫ nec illud quod ſequitur. ibi vtr. i. nullo modo. ſic etiam exponitur. ff. ad velleia. l. tutor. in principio. ibi deceptus. puta quia emptor putauit eum puberem.

t **Titius** ¶ Erronea ſubſcriptio non nocet. hoc dicit. Ibi fundum hereditarium. ibi ſubſcripſerat ꝑ errorē vt dictum eſt. Ibi cognitio poſtea. ibi ꝑficeret̄. ſubaudi maxime. nam ſiue ſit ꝑfecta ſiue non erronea ſubſcriptio nō nocet ꝑꝑ generalem reſpōſionem que ſequitur. Jaco. de ra. ⁊ Francī. accur. ibi teneri inſolidū emptori. ibi ſubſcripſerat per errorē vt dictum ē. ⁊ ſic poteſt a venditione diſcedere quo ad obligationē inſolidum in fi. emptori. ꝙ teneret̄ ēt ſi ſubſcriptio non interueniſſꝫ quia ſeruus dominū ignorantem ⁊ inuitum obligat de peculio. l. ſiquis ſeruum. §. etiam. ¶ Oppo. aut dices ꝙ de peculio nō ſit nomen actōis ſꝫ cognomen. ⁊ tunc dabit̄ ex empto ⁊ vēdito que eſt ciuilis. male ergo di

eſt ter. quã dicit eã pretoriã. aut dicis ꝙ ſit nomẽ actiõis. ⁊ hoc ẽ ꝯ eũdem op. gl. ⁊ doc. dic ꝙ de peculio ẽ cognomẽ actiõis. ⁊ hoc cognomẽ eſt de iure ꝓprio rõne extẽſionis que fit de ꝑſona filij ⁊ ſerui ad patrẽ ⁊ dominũ. ſꝫ ipſa actio ex empto ẽ ciuilis. ¶ Itẽ oppo. ꝙ iſte ꝓcurator poſſit ꝓprio nomine ꝯueniri cũ de euictiõe teneatur. vt. ſ. man. l. ſeruum ſuũ. So. hic erat finitum mandatum per mortem mãdantis. ſi aũt non eſſet ſolutum an teneret ꝓcurator de euictiõe. dic vt plene dixi ſupra. de ꝓcur. l. ꝓcur. qui ꝓ euictione in glo. per rei vendicationem de ſimili ꝗſtione loquit. j. ſ. act. emp. l. ſi quis alienam. in glo. empto. in fine ſolu. ⁊ dic vt ibi.

Andus. ¶ Fiſco vendente rem alienã ſolemnitate debita ſi ſeruata recuperat dominus rẽ ſoluẽdo fiſco ꝙ dꝫ vel emptori ꝙ in vtilitatem eius verſum eſt. hoc dicit. ibi vectigal non ſolutum. ibi veniſſet fundus. i. venditus eſſet non ſolemniter ſoluto precio ꝑ emptore vel non. vt in ſi. l. ibi ꝗꝫ debiti. ſ. vectigalis. ibi reſcindi venditiõẽ emptore pñte. vt. C. ſi ꝓp publicas penſitat. l. i. per que verba venditio eſt reciſa etiam ſi non dixit venditionem reſcindo ſm̃ Iaco. de ra. contra quod videt. C. ſi aduerſus liberi. l. i. cum ibi notatis. ⁊ ſi aduerſus fiſcum. l. ſi. Nec obſtat hec. l. ꝙ hic vẽditio erat nimis ſolẽnis. ⁊ ſic nulla. vnde nõ expedit ꝙ reſcindat niſi de facto. ⁊ vide in alphabeto ⁊ ꝙ ſtatim ſubiciam. ibi fundus eſſet vt ſtatim poſſit ipſum petere cũ effectu. ibi ꝑ cũ ab eo fiſco ſolutũ. ibi ſolutũ fiſco. ¶ Op. ꝙ nõ reſcindat vẽditio vt. C. de quadri. ꝑſ. l. bene a zenone. So. ibi fiſcus vendidit rẽ alienam vt ſuam quo caſu emptor eſt ſtatim ſecurus vt ibi dicitur. hic vendidit vt alienam ꝓpter tributa non ſoluta. ſed minus ſolẽniter etiã iõ retractatur alius nõ retractaret vt. C. ſi ꝓpter publicas penſit. per totum. ¶ Ex hac. l. collige plura vtilia. primo eiꝫ facit hec. l. ꝙ ſi vẽditor petit reſcindi venditionẽ quaſi non iuſ factam ꝙ poſt ſententiam diffinitiuam poſſit emptor excep. opponere de precio reddendo. ⁊ ẽt de expenſis neceſſarijs ⁊ vtilibus. ⁊ ẽ rõ ꝙ obiectus talis exceptiõis non redarguit iniquitatẽ ſnie. ⁊ facit. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. cũ his que ibi no. ⁊ dixi. ¶ Secundo nota illud qd. ſ. dixi ꝙ ſi iudex dicat iubeo ꝯtum reſcindi ꝙ perinde eſt ac ſi diceret ꝓnũcio reciſum eſſe de quo dic vt ſupra dixi. ⁊ ꝑ iſta opi. facit ꝙ iudex ſatis oſtẽdit voluntatẽ ſuã ſuper reciſione iubendo reſcindi. que voluntas videt declarata verbis ⁊ factis. j. õ ſup. le. l. labeo. ⁊ de legibus. l. de quibus. nec reciſionẽ potuit ꝑ alium facere. C. de ſen. ex ꝑicu. reci. l. ij. ⁊ niſi talis iuſſus operaretur reciſionẽ nõ imponẽt finem ꝯtrouerſie ꝙ facere dꝫ. j. de re iudi. l. i. ⁊ ꝙ ſentẽtia nõ dat ſed declarat. ſ. de rei vendi. l. ex diuerſo ſi ſeruus vendi. l. furti. §. ſed ſi querit an ꝯtraꝫ facit. j. de ver. ob. l. vbi aũt. §. ſi. ⁊ l. ſi fundũ certo. dic. ſed ꝙ prius dixi verius credo. ⁊ tenet hic Ral. õ iure canonico videt ꝙ iſta ſint paria. ꝓnũcio te abſoluere vel te abſolutum de penis. c. vlti. cum ibi notatis. ꝑ hoc ꝙ verbum cõdemnãdũ exponit. i. ꝯdemnatũ extra de dolo ⁊ ꝯtu. c. veritatis. ⁊ ꝑ hoc. C. ex qui. cau. in fa. irrogat. l. ſi poſſidonem. In contrariũ eſt ꝙ aliud eſt ꝓnũciare in poſſ. mitten. ⁊ aliud mittere re ipſa vt no. per Roſ. ne vis fiat ei qui in poſſeſſionẽ miſſus eſt. §. vlti. Et ad predicta vide que notaui infra de iniuſto rup. irrito qꝫ ieſta. l. nã ⁊ ſi ſub conditione in ſi. Item nota ꝙ videt lata ſentẽtia per preſidem ſub hac conditiõe ſi emptori erit ſolutum precium vel ſatiſfactũ fiſco. ⁊ ſic nõ tacitã ꝯditionẽ quãdoqꝫ in eẽ in ſnia. ꝑ hoc. ſ. de pac. l. nẽ ꝙ cõuentiões. §. huius rei ꝙ facit ꝑ debitoribus ꝙ corã iudicibus ſpe futur ⁊ numeratiõis ꝯfitẽt ſe pecuniam mutuo recepiſſe ⁊ iudicee eo preterito ꝯdẽnant ad ſoluẽdũ ꝙ non ob. tali ſententia poſſunt oppo. exceptionem nõ nu. pecu. quaſi in prima ꝯdemnatiõe iuſſit tacita cõditio ſi pecunia fuerit numerata vt dictũ eſt. ⁊ ad hoc. j. de pigno. l. ſi fideiuſſor in prin. Ja. de are. Item no. ex prima. glo. ꝙ aliud eſt aliquid facere re ipſa ⁊ aliud ẽ ſe paratũ facere ꝙ ibi opus eſt facto. Ja gl. ſꝫ ⁊ ſñc ibi. l. emptor. ⁊ ſic non ob. C. de fur. l. in ciuilẽ. Fran.

Eius. Nõ incidit in. l. ꝯmiſſoriã te qñ nõ hñit cui ſolueret ꝓciũ vr̃ tamẽ tutor hẽre cui ſoluere poſſit ꝙ ſnia ꝯtutorib̃ ſoluere potuit. h. d. ibi prẽ ꝓcij ſubaudi tãtũ. ibi dat glo. hñt datus. ⁊ iõ dicit fuit. ibi renuleric. j. terminũ ſtatutum.

Emptor. ¶ Ceſſante cã impulſiua non ceſſat effectus ſecus in finali hoc dicit. Ibi a venditore õ euictione ſimpliciter ꝯ omnes ſm̃ verum intellectum. Ibi pecuniam omnis. ſ. precij. ibi non eſſet ab emptore. ibi aduerſarij. ſ. dictis mulieribus. ibi ſuperauit per ſententiam. ibi tranſegit per quod nec ſeparauit nec victoriam habuit vt dixi. ſ. man. l. vlti. §. ſi. ibi fideiuſſor datus a venditore. ibi ſoluta ſit ab emptore. ibi ſi conuenitꝫ primo loco. ibi legis partem. ibi pacti per quam partem dꝫ intelligi. ar. ſ. de pactis. l. in cõuentionibꝫ. §. ſi. nec ob. j. de verbo. ſigni. l. ſi cum fundus. vt ibi colligitur. ¶ Op. ꝙ ceſſat timor cõtrouerſie mulierum qui fuit cã pacti de fideiuſſore dãdo ergo ceſſat pactum. ſed dic ꝙ fuit occaſio ſeu cã impulſiua non finalis. ¶ Op. ꝙ ꝓcium ſiꝫ dic ſolutum non fuit ergo res inempta reſpondeo emptor non eſt in mora ꝙ fideiuſſor datus nõ fuit. ⁊ ab iſto primo pacto non videtur receſſum. vnde ſm̃ pactum limitatur a primo de fideiuſſore dãñ. ar. dicte. l. Item ꝙ cõuentiões. §. ſi. ⁊ ſi cer. pe. l. lecta.

Sequit rubrica de pi̅culo ⁊ cõmodo rei vendite.

¶ Super rubrica vide Azo. in ſumma huius ti. ⁊ Gofre. ⁊ Hoſtien. ⁊ Specu. de emp. ⁊ ven. ⁊ eſt ſciendum ꝙ quedam ſunt que deguſtationẽ recipiunt quedam in his que deguſtationem recipiunt. aut vẽduntur vt ſpẽs ⁊ ſtatim erit periculum emptori niſi contrarium ſit actum ꝙ aut cõuenit vſqꝫ ad ꝙ tempus pi̅culum ſit vẽditoris. ⁊ illud ſeruatur ſi tempus non eſt determinatum periculum eſt venditoris vſqꝫ ad deguſtationẽ non vltra. ⁊ hoc locũ habet quando non fuit actum de guſtando. ſed ſi actum eſſet tunc ante deguſtationẽ vel moram cõmiſſam deguſtando periculum ẽ vẽditoris poſtea emptori ⁊ hec eſt opi. glo. ⁊ vera lꝫ Jo. ⁊ Mar. aliter dicãt fallit quando venditor ſuſcepit in ſe periculum quãdo cõuenit de deguſtatione vt dixi quando venditor affirmauit bonitatem duraturã ⁊ quando ſciebat vinum non duraturum ⁊ dolo reticuit. ſi autem vendit ad menſuram tunc omne periculũ eſt venditoris ante menſurationẽ ſm̃ glo. ⁊ bene. Idem eſt ſi venduntur. x. corbes ex tali vegete ſeu vaſe. nam ex venditio ad numerum non in ſpẽ. ⁊ rõne variarum opinionũ variant lecture in hoc titulo Ja. bu. ⁊ Vbertus de bobio fallit quando emptor erit in aduerſione. Item quando fuit in mora deguſtandi vel menſurandi cũ per vẽditorem non ſtaret ⁊ hec diſtinctio ꝓbatur ex legibus allegatis in glo. j. e. l. i. ⁊ melius in ſumma. e. ti. ⁊ dic vt plene dicam in. l. i. ¶ Item pi̅culum hic ſumit improprie ꝙ ꝓprie ſumendo intelligitur de pi̅culo pſone vt. C. de tranſac. l. interpoſitas. ⁊ no. in glo. j. de ver. ſig. l. aliud eſt cape. §. ſi. ⁊ vide in alphabeto.

I vinum. ¶ Vidi quod dixi ſuper rubrica. ⁊ dic hic vinum fuit venditũ in ſpẽ. ⁊ cõuenit ideo pi̅culum eſſet venditoris. Jac. bu. Et diuide in tres ꝑtes in prima vinum fuit venditum in ſpẽ. ſcdo ad menſuram. in tertia redit ad primum. ſecunda ibi. ſꝫ ⁊ cuſtodiam. tertia ibi. ⁊ ante menſuram. Ibi vicij ſuſtinuerit ẽt ante deguſtationẽ niſi fuerit actum expreſſe deguſtando vt. j. e. l. ſi quis vina. §. ſi aduerſione. ver. ex hoc apparet. ibi ex cauſa niſi venditor in ſe recepiſſet pi̅culum. ⁊ hoc ſequit ibi ſed ſi vendita predicti vini in ſpẽ. ibi in id tempus. i. vſqꝫ ad id tempus ſic exponitur. ſ. de here. vel act. ven. l. ij. §. i. erit ergo ipſius venditoris periculum vſqꝫ ad tempus de quo cõuenit ibi quo ad deguſtet. differentia enim eſt inter guſtare ⁊ manducare vt habet de conſecra. di. v. carne. Ibi aut igit cõuenit tantum de pi̅culo ſm̃ Azo. lꝫ Jo. cõtra. ibi aut non cõuenit de tempore ſed de pi̅culo ſic ſꝫ Az. ⁊ bene lꝫ Jo. ꝯ Ral. ibi ſuſtinebit. non poteſt etiam ante menſurã ibi pi̅culum eſſet venditoris qui recepit pi̅culum in ſe ſm̃ Azo. licꝫ Jo. contra. ibi ſed ⁊ cuſtodiam hic mutat caſum. quia hic vinum venditum fuit ad menſuram. ibi amphoras certas in prima q̃ne quam facit glo. magna quando vinum eſt venditum in ſpẽ cuius ſit periculum opi. ſunt vt ex glo. patet. opi. Jo. tenent Pe. ⁊ Cy. C. e. l. ij. in his que deguſtationem recipiunt quaſi venditio ſit contracta ſub conditione deguſtationis. acta. Sed contra hoc ẽ ꝙ tunc non ſolum periculum deteriorationis. ſed etiam interemptionis pertinet ad eum. vt. j. e. l. quod ſi pendente. alias eſt. §. ſub. l. ne.

ceſſario. Sed ipſi reſpondent ꝙ illud vere eſt in conditione expꝛeſſa et extrinſeca. ſecus in intrinſeca vt deguſtationis que ſubintelligitur et ſic neſciatur an vinum ſit deterioratum vel non. vnde deterioratio ante deguſtationẽ cõtingens ad venditorem pertinet. Simile dicitur de cõditione extrinſeca et intrinſeca. j. de here. inſti. l. quidam. et de ſtip. ſeruo. l. fi. et ibi no. et hoc verum niſi emptor ſit in mora deguſtandi vt. j. e. l. illud. et in hac opi. Jo. et ſequatium videtur inclinare glo. C. de act. emp. l. ſicut periculum. ¶ Opi. Mar. que dicit ſpeciale eſſe in vino ꝙ letificat cor hominis quod ſumpſit ex pſalmo benedic anima mea in ſcḋo benedic in verſu vt educas panẽ de terra et vinum letificet cor hominis et iudicium. etc. cõiter repꝛobatur per l. quod ſepe. §. in his. ff. de cõtrahen. emp. vbi ḋ hoc Rai. hic et cõiter doctores ſequuntur opi. Azo. ¶ In alia queſtione quam facit glo. cuius ſit periculum deteriorationis puta acoris vel emproris. glo. recitat opi. Bul. qui dicit ꝙ periculum deteriorationis ſpectat ad emptorem. periculum vero ꝑ empiionis ſeu interitus ad venditorem. et hanc opi. reprobat Azo. et glo. et dicit ꝙ Bul. poſtea mutauit hanc opi. Guil. de ſuz. dicit ꝙ non eſt verum ꝙ mutauerit et ſi mutaſſet male feciſſet et ꝙ eius opi. eſt vera. et dicit ꝙ ꝓ Bul. eſt caſus duarum legum. j. e. l. ſi quis vina. §. ſi in aduerſione. ver. ex hoc apparet. et l. ſi vina. quia in doliis. ver. ꝙ ſi nihil. et hoc verum ſi nihil dictum eſt de deguſtatione. Si autem de deguſtatione dictum eſt. et per venditorem ſteterit quominus fieret deguſtatio. tunc periculum ꝑ empiionis et actionis et mutoris eſt venditoris vt. j. e. l. ſi quis vina. Guido de ſuz. de hoc etiam no. in dicta. l. quod ſepe. §. in his. ff. de cõtrahen. emp. ¶ Dominus Oldra. circa predicta ſic diſtinguit cum res venditur aut in ſpẽ aut in quãtitate. ſi ſpẽs aut certa aut in genere. et ſi eſt certa aut ad menſuram aut non. Item cum venditur quãtitas aut vt quantitas aut vt ſpẽs. primo caſu cum ſpẽs venditur nõ ad menſuram ſtatim periculum ſpectat ad emptorem cum de precio conuenit inſti. de contrahen. emp. §. cum autem. et. j. e. l. neceſſario excepto caſu publicationis. vt. j. loca. l. ſi fundus. ij. reſponſo. ¶ Si vero ſit vẽdita ſpecies in genere puta vendo tibi hominem vel equum. hic ſemper ante traditionem ſpectat periculum ad venditorem et eſt ratio quia genus perire non poteſt. j. ad l. fal. l. in rõne. §. i. et ij. et C. ſi cer. pe. l. incendiũ et ſic intelligo. j. e. l. lectos. et l. ſe. et l. quod ſi neque. Si vero venditur certa ſpecies ad menſuram puta. x. perticas terre ex tali fundo. tũc ante menſuram eſt periculũ venditoris poſt menſurã emptoris vt. j. e. l. ſi in venditione. §. i. et hec vera ſi venditio facta eſt ſine ſcripẗ. Si enim in ſcriptis tunc ante perfectum inſtrumentũ periculũ eſt venditoris vt inſti. de ꝯtrahen. emp. §. i. et C. e. l. cum inter. ſi vero venditur quantitas aut vt ſpẽs aut vt quãtitas. ſi vt ſpẽs puta vendo tibi argentum aut frumentum quod habeo in illa archa. tũc idem ſeruatur ꝙ in ceteris rebus. ſi vero venditur vt quãtitas puta ad numerũ vel pondus vel menſurã. tũc antequã numeretur ponderetur vel menſuretur periculum eſt vẽditoris vt dicta. l. quod ſepe. §. in his. ff. de ꝯtrahen. emp. et hec vera ſunt in omnibus quãtitatibus excepto vino. nam ſi vinum vendatur in ſpẽ ſpectat periculum ad emptorem demum facta deguſtatione et menſuratione et in his duobus caſibus nõ dubitatur per dictam. l. ſi pe. §. in his. ſi vero fiat deguſtatio et nõ menſuretur hic eſt diſcenſio. Bul. enim aliquando dixit ꝙ periculum acoris verſionis et deteriorationis ſpectat ad emptorẽ ſed effuſionis ad venditorẽ. et hoc ideo dixit ꝙ hic venditio ꝯtracta eſt ſub tacita conditione vt in dicto. §. in his. et. j. e. l. neceſſario. et l. quod ſi pendente tamen poſtea mutauit opi. et bene dixit ꝙ ante menſurationem omne periculũ ſpectat ad venditorem ſiue facta ſit deguſtatio ſiue nõ ꝑ dictum. §. in his. et aliud obſeruatur in hac tacita ꝙ in aliis expreſſis. et eſt ratio quia eſt quod imputetur venditori quare emptori non denũciauit vt tolleret vinũ ẽptũ et menſuraret iam facta deguſtatione. et hec vera ſunt niſi pactũ aliud inducat vt. j. e. l. illud vel culpa. vt. j. e. l. lectos. Old.

Si volum ¶ Clauſula i. ſi. poſita que ad omnia precedentia referri nõ poteſt quia ſunt contraria refertur ad proxima non remota. hoc dicit. et dic ſi dolium cuius vinum eſt venditum in genere ſeu ad menſuram ſecundum Oldra. alii ꝙ in ſpecie. Ibi trebatius ait et male. Ibi ꝙ verum eſt vt periculum ſit emptoris. ibi videtur non ob. j. e. l. quod ſi neque. §. ſi. vt ibi no.

Licẽt autem. ¶ Primo fuit dies appoſita menſurationi vſque ibi ſi doliare. ibi non fuit dies appoſita menſurationi vſque ad. §. hoc alia. et quidam habent ꝑ prin. l. et hoc vſque ad. §. cuſtodiam. tria ergo ſunt neceſſaria ad hoc vt venditor poſſit vinum effundere. primo ꝙ lapſa ſit dies appoſita menſurationi. ſecũdo ꝙ coram teſtibus denũciet emptori vt vinum accipiat. tertio ꝙ in ipſa denũciatione ꝯtineatur ꝙ niſi emptor vinum accipiat ipſum effundet. Jaco. bu. Et quod dicit licet exponere. l. licitum eſt venditori vini ad menſurã multo magis ſi in ſpecie periculum eſt emptoris. vt in prin. huius. l. et. j. e. l. ſi quis vina. §. ſi. ſed Jaco. de ra. ibi ad metiendum. et ſic vinum fuit venditũ ad menſuram vt dixi. et ſtatuta dies qua debebat menſurari. ſed et ſi dies non fuiſſet ſtatuta adhuc venditor agere poteſt vt vinum tollatur. vt. j. de act. emp. l. ſi quis lapides. et no. in. §. ſe. ibi intra diem expreſſe ſtatutam. alias habet locum. §. vlti. huius. l. et. l. ſi quis vina. §. ſi. vt predixi. ibi laudandus ẽ ſimile. j. de cõdi. inſti. l. quidam. ibi cõmodius exorando nõ iubendo diem ſecundum glo. et Ja. de ra. ibi bona fide et fructum perceptum a ſecũdo emptore preſtabit primo emptori vt nota. ff. iij. l. venditor et hereditate. verſi. ſed hoc in re ſingulari.

¶ No. ergo ꝙ ſi venditor non effudit vinum quod laudandus eſt. et poteſt petere mercedẽ doliorum ſuorum ſi eius intereſt vaſa ſua eſſe vacua. Item poteſt ſi vult ꝯducere alia dolia in quibus reponat vinum. Sed tunc quam mercedem verum illam quam preſtat ꝓ doliis ꝯductis an illam quam habere potuiſſet ex ſuis ſi locaſſet. Fran. ac. ſed ꝙ illa ꝓ qua cõduxit ꝓpter litteram ſequentem. ibi ꝙ tamen ſine ipſius incõmodo etc. Fran. ¶ Item nota caſum ſingularem vbi dies nõ interpellat ꝓ homine ſed etiã die elapſa opus eſt ꝙ denũciet aduerſario ꝙ alibi nõ memini.

Si voluare, ¶ Ibi cineris ad menſuram. ibi euacuarẽtur dolia.

b **Oc ita,** ſcilicet vt expectetur tempus vendemie vt dictum eſt in prin. ſuperiori. §. ¶ §. cuſtodiam qui emit vinum in ſpẽ ſubiit omne periculum venditor tamẽ ad cuſtodiam. i. latam culpam et leuẽ non leuiſſimam. hoc dicit. ibi admetiendi. i. menſurandi vinum in ſpecie venditum. ſed emptor volebat menſurare vt ſciret quantum eſſet. ibi facile damnũ ex hoc patet ꝙ vinum venditũ fuit in ſpẽ. ꝙ ſi ad menſuram omne periculum eſſet venditoris ante menſuram vt hic in glo. et plenius ſupra. e. l. prima in glo. magna. et ibi plene dixi.

c **Cuſtodiam.** ¶ In fi. ſi in ſuis non eſt diligens ſicut bonus paterfamilias vt no. ff. de contrahẽ. emp. l. quod ſepe. §. ſi res. et ꝓ hoc bene. j. de act. emp. l. venditor. et de dam. infec. l. cum emptor. non ob. ff. de here. vel act. ven. l. ij. §. non tantum vbi videtur teneri ſolum de lata culpa. quia dic vt ibi no. in §. o. cum gratia in fi. ſimilis expoſitio. j. de receptato. l. i. ¶ Et aduerte ꝙ Guido de ſuz. ſed glo. cõtrarium velit ſed ꝙ iſte. §. loquitur quando vinum venditur ad menſurã. et ſi opponatur ergo tũc omne periculum debet eſſe venditoris ante menſuram etiam caſus fortuiti ꝙ in fi. l. negatur. Reſpondet ꝙ intelligi debet de periculo per quãcunque culpam contingẽtem. Similis expoſitio eſt. ff. de nego. geſt. l. ſi tio. §. ſi pecunie cõmo. l. ſi vt certo. §. cuſtodiam. et hoc declarat. l. ſequens. dicit enim ꝙ talem cuſtodiam preſtare debet qualem cõmodatarius. ſed cõmodatarius nõ tenetur de caſu fortuito. ff. cõmodati. l. ſi vt certo. §. ſi vero ſenectute. l. in rebus. et ſi dicatur ꝙ tenetur de furto dicit ꝙ furtum non eſt caſus fortuitus. vt. ff. ꝓ ſocio. l. cum duobus. §. damna fatalia. Guil. et notaui et dixi. C. depoſiti. l. i.

f **Si quis vina.** ¶ Ut comprehendas textum et glo. diſtingue aut venditur vinum in ſpẽ et indiſtincte ante deguſtationem periculum pertinet ad venditorem ex natura contractus niſi emptor foret in mora deguſtãdi ſecundum Jo. et hec eſt vera lectura aut venditur ad menſuram. et tunc etiam periculũ vtriuſque temporis pertinet ad venditorem. et hec eſt alia lectura. ſed ſecundum gl. vinum fuit venditum i ſpecie. ſed quia actũ fuit de deguſtatione ante deguſtationẽ periculum pertinet ad venditorem. et etiam poſt rõe

more poſſet etiã dici ꝙ dictō etiã non implicat ꝛ vinum venditū fuit in ſpecie. Ja.bu. de hoc plenius no. ꝛ dixi.ſ.e.l.i.ibi periculū ꝯtingens ante aduentum rei de deguſtato in ſtatute. ℭ Ibi dic pretio.l.an debeat preſtare periculum contingens poſt lapſum dici ad deguſtandum ſtatute. ℭ Ibi vendiderit ad menſuram in genere ſub alterno.nec ob.his que nota.ſ.e.l.i.in fi.magne glo. Ibi quid actum ſit quia illud ſeruatur.ibi reſpicere vſqꝫ ad menſuraꝫ.ibi per ipſum factuꝫ eſt quo minus deguſtetur.alias deguſtatio ſola faceret tranſire periculū in emptore vino vendito ad mēſurā in genere ſubalterno.vt no.ſ.e.l.in fi.glo.magne.ibi idem eſt.ac ſi in ſpecie.ꝛ ibi de hoc pleniſſime dixi in glo.poteſt poni in fine.dic ſm Old.ꝙ melius no.in vino vēdito.nam ſi in mēſura intelligeret vt dare itelligi hec littera ꝙ poſt deguſtationē vini venditi ad menſuram ſit emptor periculū ante menſuram.quod verū non eſt.ſ.de ꝯben.empt.l.quod ſepe.§.in his.ꝛ ibi no.ꝛ in gl.magna.ſ.l.i.ꝛ ibi pleniſſime dixi.dic ergo ſm eū in ſpecie venditum ꝛ venditoris eſſe periculum ū poſt diem deguſtationi appoſitā ꝓpter eius moram ꝛ ante diem eſt eius periculum ꝓpter pactuꝫ deguſtationis vt.j.§.pꝛ.ver.ex hoc apparet.ꝛ ver.quare ſi dico ꝛ.ſ.de ꝯtrahen.empt.l.ſi in emptiōe.§.alia.ꝛ ſic nō facit hec.l.pro opi.Jo.notata.ſ.e.l.i.in glo.magna.

Si in aduerſione. ℭ Ibi deuenit in ſpē.ibi vt deguſtaretur ꝛ omnē aduerſum caſum emptor in ſe ſuſcepit.ibi emptoris facit etiam in vino vendito in ſpecie. ℭ Ibi preſtanda ē a vēditore ſm formam.l.hoc iu.§.cuſtodiam.ꝛ.l.ſe.ſ.e. ℭ In ver.vino aūt.ibi finis cuſtodie ad quam venditor tenet̄ lꝫ periculum caſus fortuiti ſpectet ad emptorem vt pꝫ in legibus ꝑri.ſupra allegatis. Ibi actum eſt quia illud ſeruatur.ibi auꝫ ſi de tēpore non eſt actum nec inter partes cōuenit Ibi denūciare.imo ēt ſi ſit actum de tempore ꝛ lapſum ſit videtur denūciatio neceſſaria vt liceat effundere vt.ſ.e.l.prima.§.lꝫ vltra prin. Ibi effundere aūt ꝛc.vnde dic infra de tpē non ſit actuꝫ vel ſi actum non ſeruatum.ibi neceſſaria venditori in fi.ꝑ emptor̄.vt ſ.e.l.i.in fi.

I per emptorem. ℭ Nota emptoris releuat vēditorem a cuſtodia nō a dolo hoc dicit. ibi ad diē ſtatutam ab homine vel a lege vt.ſ.l.pri.§.fi.ibi vinum venditum ad menſuram.ibi ſi verbi gratia. hec verba habentur infra loca.l.l. ſecunda.C. vt dignitatum ordo ſeruetur.l.ſecunda.libro duodecimo.extra vt lite non ꝯteſtata.c.qm̄ frequenter.§.porro.ſ.de alie.iudi.mu.cauſa fac.l.fi.ꝛ vide in alphabeto.ibi omne periculū vel ꝑemptiōis ꝛ deteriorationis vt no.ſ.e.l.i.gl.magna. Rai.

I vina. ℭ Pacta appoſita in cōtractu magis reſpiciūt ius cōmune ꝙꝫ fauorem hoc dicit.ibi vel ꝓ etiam in fi.quia nō dꝫ emptor poſtulare cuius cōtrarium nō eſſet poſtulaturus.C.de ſolu.l.penul.ꝛ.l.i.de loco.Sed reſpondeo ꝙ ibi vēditor vult ꝑſeuerare in diſpōne perfecta ꝛ cōſumata eſt hic ad nouā trāſire.qꝺ difficilius ſit vt.ſ.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.patre furioſo.ꝛ no.in.d.l.quod fauore.Alb.

P quod. ℭ Poſt ꝯcū ꝑfectum augmentum ꝛ d minutio pertinent ad emptorem.hoc dicit. Ibi debet eſſe ſi aliquid ei acceſſit.non obſt.j.de act.empt.l.iulian.§.ſi iicius.vt ibi nota.

quod venditur. ℭ In dubio quod non eſt vendibile non venit in menſura niſi actum ſit.hoc dicit.ibi venditur ideſt vendibile eſt.ibi in modum agri.l.in menſura agri vendit ad menſuram ibi lucij publici in fine.con con.ſ.de contra.emp.Amora vidi dubitari ſi venditor fecit aliqua melioramēta in re vendita poſt venditionē an cedant emptori videtur quod ſic.j.de le.i.l.quod in rerum.§.ſiquis poſt teſtm̄.ꝛ.ſ.de ꝯbē.empt.l.dolia.§.fi.Sꝫ dic ꝯ ꝙ nō preſumit̄ vēditor velle donare.j.de ꝓba.l.cum de in debito. Item quia ſi venditor declararet teneret̄ cum de culpa teneat̄ vt.ſ.eo.l.cuſtodiā.ergo ſi melioramētū petere vel retinere pōt ꝙ emptor non debet poſtulare.cui⁹ cōtrarium nō eſſet poſtulaturus.C.de ſolu.l.penul.non obſt.§.ſi quis poſt teſtamentū.quia loquit̄ in legato in quo ſit pleni or interpretatio de reg.iur.l.in teſtamentis.ꝛ vbi teſtator poteſt augere ꝛ minuere ad libitum vnde ſi melioraūt.preſumptio eſt ꝛ ad vtilitatem legatam hoc cedere voluerit non ob.l.dolia.§.fi.quia non loquitur de melioramentis ſed de exceptiōibus ꝛ defenſiōibus rei vēdite queſitis poſt venditionem.

Eceſſario ℭ Dic trib⁹ modis dī ꝯctus venditionis perfectus vno modo vt pariat actionē ꝛ obligationē ꝛ tunc ſi venditio eſt pura ſtatim eſt perfectus cum de re ꝛ pretio conuenit idem ſi in diem.ſecus ſi ſub cōditione.Scdo dī perfectus quo ad hoc vt non liceat ab eo diſcedere altero inuito.ꝛ tūc etiaꝫ ſtatim poſt ꝯſenſum dī eſſe perfectus ſiue pure ſiue in diē ſiue ſub cōditione.Tertio quo ad hoc vt tranſeat periculum in emptoreꝫ.ꝛ tunc loquitur hec.l.cum ſe. Ja.bu. Ibi piculum omne ꝑemptionis ꝛ deteriorationis.ibi reſpiceret.nec ob.j.e.l.quod ſi neqꝫ in prin.vt ibi no.ibi perfecta emptio eſt.ꝛ ſic piculum eſt emptori.ibi nec ſtipulatio cōditionalis cōfecta cōditione.ibi iam contracta pure.ibi in preteritum facit.j.de ſolu.l.ſub cōditione.idem in vltima voluntate.C.de pactis.l.i.nec ob.j.de ver.ob.l.huiuſmodi.vt ibi no.ibi res⁹ vendita ſit a venditore emptori.ibi venditoris ſiue ſubaudi ꝛ ſi res interim ꝑeat erit periculum venditoris ſicut ꝛ cū.ibi fuerit extincta ꝛ ſic periculum ꝑemptionis ꝛ venditionis.ibi demum emptorū.vide quod no.ſupra.e.l.pria.circa fi.glo.magne.ꝛ qꝺ ibi plene dixi in glo.ſ.deteriorationis.ibi non exigunt ſm Joā.ſed ſm Azo.idem ꝙ in ceteris ſpeciebus in fi.de hoc dic vt.ſ.e.l.i.in gl.magna.ꝛ inſti.e.§.cum autem.ꝛ ibi per Pe.in glo.ſitulo.ibi.§.ſi ſub cōditione.ꝛ dic vt ibi.ꝛ ꝓ dote.l.ſi eſtimata.

Si ita. ℭ In ꝯtctibus obligatio qua certum eſt cōmitti habet̄ ꝓ pura.hoc dicit. Ibi perfectam eē omni ꝑfectione ꝛ eſt pura ꝛ ſic ſtatim emptoris eſt periculuꝫ in omne euētum dictarum cōditionū ꝛ dic vt no.j.de nouat.l.ſi pupillus.§.qui ſub cōditione. Albericus.

Cum vſufructus. ℭ Vſufructus prout eſt ſeruitus finitur omni perſona in qua incipit ꝛ lꝫ cōmoditas ꝑcipiendi fructum poſſit ad alium trāſire non tamen ius vtēdi ꝛ fruendi.hoc dicit.ſic etiam in decima quia ius decime non cadit in laicuꝫ ſed ꝑceptio fructuū ſic vt plene dicet̄.ſ.de iure do.l.ſi vſufruct⁹ que vī huic cōtraria.naꝫ ibi ſtatim finitur nō expectat ꝛ morte cedētis.Sed dic vt dixi ꝙ hic nō vendidit ius vſufructus ſed ſolam facultatem ꝛ cōmoditateꝫ ꝑcipiendi fructus.ꝛ ita dꝫ hic intelligi vt inſti.de vſu ꝛ ha.circa pri.ibi cum his ꝛc.ꝛ no.inſti.de vſuf.§.finitur. ℭ Vel ſolue vt.ſ.de vſuf.l.arboribus.§.vſufructuari⁹.Di. Ibi ius vtendi.i.cōmoditas non ius qꝺ tuum ſit ꝙ eras domin⁹ vſuf.ꝙ habebas cauſalē vendis formalem. Ja.bu. Ibi tuum ſit in fundo alieno quo ad ꝓprietatem.ibi vendas quo ad exceptionem fructuum que eſt facti vt dixi.ibi vſufruct⁹ mihi vēdas tibi cauſalē mihi formalē.ibi ſi tu viuas.nō ob.C.de vſuf.l.ſi dn̄a.vt ibi no.

I poſt inſpectum. ℭ Vēditor emptori fundi ꝑſtare non tenet̄ ꝙ ante venditionē deſierat eſſe fundi.h.d. Ibi ꝑdictum fundum.ibi tradi debeat poſtea emptione facta.ibi nec āmonuit emptorem.

I venditione. ℭ Pactū periculi obſeruatur.hoc dicit.ibi periculo ꝑemptiōis.ibi valere quo ad hoc vt nouam pariat ꝑſcriptis verbis.nō aūt informat veterē cum nullam inueniat informandam ſm Jo.ꝛ Azo.vt no.ſ.de ꝯbē.empto.l.pacta.vel dic valere ad exceptionē vel replicationē cōcedendam venditori poſt interitū rei ſm alios.Sed iſte opiniōes nō videntur vere in ꝯctu emptiōis in quo ꝑ hoc pactū vī ꝯcta alia venditio cum ſolo cōſenſu ꝯbat̄ ſecus in alijs ꝯtctibus vt.ſ.ſi cer.pe.l.lecta.ꝛ de pactis.l.iurigen.§.quinimmo.

Idem iul. ℭ Ibi fundi venditi ad menſuram.ibi agere non poteſt ad intereſſe ſed vt fiat diminutio precij.ſic ꝛ hoc tollit ꝯtrium.ꝛ facit.C.de iure empti.l.i.

I venditam. ℭ Incendiū pluriſqꝫ culpa ſit.Sed ſi venditor diligens fuit ꝺ periculo incendij nō tenet̄.hoc dicit. Ibi combuſta eſt ante traditionem.ibi nō poſſit de faci

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

li.nec obſtet ſeqn̄s litera ⁊ hoc tollit ↄ̄tinuꝫ.ibi ſi ſeruoꝝ ipſius vẽditoris.ibi de min⁹ idē qꝫ venditor.ibi accidiſſet per incendiū.
¶ Op.q̄ incendiū ſine culpa poſſit eē mināti vt.ſ.de offi.prefec.vigilum.l.ij.§.i.Sol.aut refers te ad culpam deteriminari hominis ⁊ non p̄ſumitur culpa vt hic.nam hic venditor in culpa non p̄ſumitur.aut refers te ad culpam indeterminati hominis . ⁊ tūc regulariter preſumit̄ culpa in habitātiū eſſe cōmiſſum incēdium niſi ↄ̄trariū p̄bet̄ vt hac.l.in pri.⁊ in.l.ↄ̄traria ſꝫ potuerit eē talis qui fecit in quo nō cadit delictum vt ſi eēt domin⁹.poſſet ēt culpa tertij vel p̄ per caſum ↄ̄tigere.ſed hoc dꝫ p̄bari Ja.bu.vel dic q̄ hec.l.determinatur per.l.ↄ̄tram.ita q̄ iſta intelligat̄ cū deteriminatoē illius. ⁊ dic vt ibi dixi. Incēdium numerat̄ inter caſus fortuitos.C.de pig.act.l.que fortuitis.⁊ dicitur eſſe quedā vis.j.lo.cau.l.qui inſulam.§.ſi.

l **Ectos.** ¶ Primo caſu loq̄t quādo traditi ſunt vel p̄ emptorē ſtetit quo minus traderent̄.Scḋo caſu qui eſt in.l.ſueq̄ loquit̄ quando traditi nō ſunt nec p̄ emptorē ſtetit quo min⁹ traderent̄.ibi codicil.l.officialis qui eſt ſuper vijs publicis vt.j.de via publica.l.ediles.in ſi.quādo emptor nō erant traditi ſed fuerāt in mora recipiendi.⁊ facit hec.l.ad ea que dixi.ſ.de pi.act.l.ſi.§.ſi.q̄ videas in.l.q̄ ſueq̄.In glo.ſed nōne.ibi periculum. vt ſupra.e.l.necnon.Ray.

Materia empta ¶ Ibi venditoris ſm formam.l.qđ ſepe.§.i.in re.ſ.de ↄ̄tra.epi.
¶ Op.q̄ incōtinēti ſit periculū emptoris vt.ſ.e.l.i.⁊.l.neceſſario §.i.So.hic fuit vendita materia ad menſuram. ¶ Item op.q̄ ſignatio nō facit habere p̄ traditis vt.ſ.e.l.i.§.ſi dolum. So.aliđ in vino q̄ ibi pōt fieri ſignatio ad hoc ne vinum ſubtrahat̄ vel aliud ſubmittat̄.⁊ ēt ne hēat̄ p̄ tradito ſꝫ i dubio p̄ſumit̄ ſignatū ne vinū ſubtrahat̄ vl' aliđ ſubmittat̄.Sed trabes ad aliud nō pn̄t ſignari niſi vt p̄ traditis habeat̄ vt hic alias ſignatio nihil op̄aret̄.

ſ **J vina** per ſe cum glo.ſatis claret.

ſ **Erui emptor.** ¶ Precaria poſſeſſio non dat ius acquiſitionis in ſeruo.hoc dicit. Ibi poterit etiam ex re ⁊ opera. Ibi ſi ſine dolo ⁊ culpa.vt.ſ.e.l.cuſtodiam.⁊.ibi notaui ⁊ dixi. ¶ Op.q̄ precaria poſſeſſio tribuat ius acquiſitionis vt.j.de acq.emp.l.iul.§.poſſeſſionem.nam hec ſunt paria acquirere fructus ex fundo acquirere vt.j.de acqui.re.do.l.queſitum.So.duobus modis vt glo.⁊ vtraq̄ bona ſm Ja.bu.prima approbat̄ in.d.l.queſitū.⁊ facit qđ no.p̄ Pe.C.de rei ven.l.certū Ray.dicit q̄ equiparatio.l.queſitum p̄cedit in his qui poſſident iure p̄prio.hic aūt alieno.vnde ibi loquit̄ in precario vbi in dubio transfertur naturalis poſſeſſio vt.j.de precario.l.⁊ habet.§.⁊ etiā hic in locatione.

l **Lind.** ¶ Aut mora cōmittit̄ ſucceſſiue ⁊ vltima nocet aut ſimul ⁊ melior eſt conditio cōuenti.⁊ ad hoc cōcor.j.q̄ vi aut clam.l.aut qui aliter.§.ſi quis denūciaſſet.de op.no.nū.l.ſi opus.ſ. reg.iur.c.mora.li.vi.cum ibi notatis.ibi adhibere cepit.hic fuit mora ſolum ab emptore cōmiſſa.ibi q̄ ſi per venditorem hic fuit cōmiſſa mora per emptorem ⁊ venditorem ſimul ⁊ non ſucceſſiue.⁊ vide quod no.per Archi.extra de procur.c.licet.lib. vi.ibi ſed videndum.hic vterq̄ moram cōmiſit ſucceſſiue primo vēditor deinde emptor.ibi ſed ſi per emptorē hic vterq̄ moram cōmiſit ſucceſſiue ſed prius emptor deinde venditor. ¶ Oppo.q̄ oblatio moram non purget vt ſupra de condi.furti.l.ſi.ſol.vt in glo.
¶ Item oppo.de.l.creditor.de ſolu.⁊ ſol.vt glo.Jaco.butriga.
¶ Et facit hec.l.q̄ ſi vaſallus denunciat domino infra annum q̄ paratus eſt recipere inueſtituram ſicut debet vt in vſibus feu.quo tempore miles inueſtituram petere debeat.dominus fuit in mora ⁊ recuſauit eam recipere.poſtea poſt annum petiuit ⁊ denunciet vaſallo q̄ recipiat inueſtituram. vaſallus putans ſe excuſatū ex prima obligatōne ⁊ mora domini non recepit inueſtituram nūquid cadat a feudo.iſta.l.facit q̄ ſic quia vltima mora nocet quia denunciatum ſecundum euacuat iura primi vt hic. ⁊ argumen.ſupra de iudic.l.⁊ poſt edictum.⁊ de ſtatu libe.l.tertia.§.ſi quis heredi.⁊.C.de decurionibus.l.quamuis.in fine.libro decimo.nam ⁊ ſi dominus ſemel recuſet ſeruicium ſi poſtea petat debet ei p̄ſtari de conditione. ⁊ demon.l.ſi pater ſuperinam.§.ſi.⁊ quorū ſe.l.ij.§.ſi.in contrarium videt̄ infra de ſtatu lib.l.ij.§.ſtichus annuus de coſia.bo.l.ſiquis filium.§.ſi.ſ.de vrbi.l.etiue.§.ſi.de vſuris.l.debitor.⁊ ſupra de conſtitu.pecu.l.ſed ſi alia die.de hoc dic vt in ſumma quibus modis feud.amit.§.ſed pone quod vaſallus.⁊.§.ſeq.

b **Abitationum** ¶ Ille qui excipit on⁹ rei vendite videtur excipere ſm quod eſt non ſm q̄ imponi poteſt.hoc dicit. Ibi libertorū quibus debebatur habitatio ex voluntate defuncti cui vēditor ſucceſſit.ibi venditor qui p̄pter legatum habitatōis libertorum vendidit minoris precio.ibi tenebit̄.vt augeat vel ſuppleat precium vel aliud preſtet vēditor.

Ante precium ¶ Vbicūq̄ imminet euictio in limine contractus cogitur venditor fideiuſſores dare nō iure actōis ſed retētionis precij.hoc dicit.ibi offerantur.non ob.j.de euic.l.illud.vt ibi no. ¶ Querit glo.nūquid tenetur dare fideiuſſores venditor non ſolum cōtra euictōis litis iam mote.ſed etiam p̄ omnibus euictōibus que ſequi poſſet ⁊ videtur ſentire quod ſic per.l.ſupra.in pri.l.ſi.⁊.§.ſi.C. de euict.l.ſi poſt perfectam.Rai.ꝫ hic cōtrarium per iſtam lecturam. ibi eius euictōis ⁊c.non ob.dicta.l.vlti.§.ſi.quia ibi fideiuſſor fuit datus ſimpliciter aduerſus omnes.Item ibi conuenerat de dando fideiuſſores.Pe.in dicta.l.ſi poſt perfectam ꝫ opi.huius gl. q̄ teneatur dare fideiuſſores p̄ omnibus euict.⁊ ibi de hoc ſatis dixi.⁊ idem ꝫ Di.infra de preto.ſtipu.l.i.§.ſtipulatio duple.in glo.ſ.de euic.Jaco.de are.⁊ Azo dicebant q̄ iſta litera poteſt induci p̄ ⁊ cōtra ſm diuerſas pūctationes.nam ſi fiat punctum poſt dictionem eius tunc facit p̄ opi.glo.q̄ p̄ eius euictōe teneat̄ preſtare.Si vero fiat punctus ante dictionem eius ⁊ cōſtruatur cū verbo euictionis.tunc facit contra opi.glo.vnde dicit de facili inueniri modum q̄ venditor cogatur dare fideiuſſores de euict.faciendo ſibi per amicum ſuum moueri ↄ̄trouerſiam rei vendite.ſꝫ contra hāc fraudem poteſt adhiberi remediū petēdo q̄ emptor iuret q̄ calūnioſe nō faciat ar.C.de viu.l.cos.i.ſi.⁊ de vſu.l.cos.i.ſi. ⁊ depoſi.l.vi.Ja.⁊ Ri.Querit Guid.de ſuz.ſi emptor ſoluit preciū nūquid habebit remedium huius.l.q̄ ſibi dentur fideiuſſores.⁊ videtur per hunc.§.cum ↄ̄tra.ipſe ꝫ ↄ̄trium quaſi hoc videt̄ actum inter emptorem ⁊ vēditorem.j.de act.emp.l.ex empto. Quid ſi non moueatur queſtio de dominio rei.ſed petitur hipothecaria.nūquid habebit locū hec.l.ipſe ꝫ q̄ ſic ar.C.de euic.l.ex predijs.Et q̄ eadē eſt rō.⁊ q̄ nō refert quo genere iudicij reo cuiꝫ cumcatur.infra de euict.l.ſi mancipiū.§.i.

v **Enditori** ¶ Iure iſto venit intereſſe ſolum in damno non in lucro.hoc dicit ſecūdū glo vel ſcḋm Vltramon.dic q̄ intereē lucri quod eſt de futuro ⁊ incertum non venit.Si ē certum bene venit etiam iure iſto. ¶ Vel ſcḋm Rai.dic q̄ omne intereſſe etiam extra rem venit ſed non ex lucro.nec obſt.de eo quod cer.lo.l.ij.q̄ ibi ſpāle vt ibi no.⁊ dixi. ¶ Oppo.q̄ etiam ex lucro venit intereſſe.vt.C.de ſen.que p̄ eo quod intereſt p̄fe.l.vnica.So.vt ibi in glo.⁊ ibi de hoc pleniſſime dixi. ¶ Vltramontani tenent q̄ iure veteri ⁊ nouo veniat intereſſe etiā ex lucro cū hac diſtinctōe q̄ aut erat certum lucrum.⁊ tunc venit.vt.l.ſi quis vxo.§.vlt.infra de fur.vbi de hoc no.⁊ dixi.Aut erat incertum.⁊ tunc cum debeat p̄bari ⁊ nō pōt p̄bari nō venit vt hic.⁊.ſ.ad.l.rodiam de iactu.l.ſecunda.§.porro.⁊ ad.l.aquil.l.inde neratius.cum ſi.Ja.bu.

¶ Sequitur rubrica de ſeruis exportandis.

¶ Super rubrica vide Azo.in ſumma huius ti.⁊ ſunt tres tituli ſucceſſiue.

e **J fuerit.** ¶ Fauori ſuo quilibet poteſt renūciare.hoc dicit.ibi ſeruus ſub pacto qui ſequitur.ibi retinere.hoc facit ad ea que no.ſ.de offi.p̄cur.ceſaris.l.ſi.in prin.⁊ quod ibi dixi. ¶ In

glo. vltima in fine. Solue vt in qualibet earum notatur. ⁊ infra. e. l. ij.

r **I exportandis** ¶ Cui interdicunt maiora poteſt minora vt. nō econtra. hoc dicit eum. l. cū pacto. j. e. Et cō ſtrue ſic ſi venerit exportandus ab italia ⁊c. Et ex hac. l. clare colligitur ꝙ prouincia proui ciarum non eſt de italia. ⁊ ō finibus italie vide quod dixi. ō. de iudi. l. inſule italie.

r **I quis hac lege.** ¶ Si apponatur pactum de manu mittendo ſeruū ad diem. aut queritur an peruenire de beat ad libertatem ex manumiſſione emptoris. ⁊ dic ꝙ ſic cum ſit dominus. ſiue duret pactū de manumittendo. ſiue ſit reuocatū. h. d. c. ſi. l. queſitū. j. e. ⁊ dic ſiquis. i. conſanguineus ſolius venditoris. ⁊ ita pactū apponebatur ſolū in fauorē venditoris. ⁊ hoc to lit contrariū. Rai. ibi manumiſſus ab emptore. ibi liber ſit elapſo di cto tpe. ¶ Op. ꝙ etiā ſi mutet voluntatē venditor poſſit ſeruus ma numitti. So. dic cuius fauore ſit appoſitū pactū vt dixi in littera. vel aut queritur ex manumiſſione emptoris perueniat ad libertatē ⁊ dico indiſtincte ꝙ ſic cū ſit dominus aut ex pacto debeat ad libertatē peruenire. ⁊ tūc aut ē appoſitū pactū fauore vtriuſq; ⁊ ab altero tan tum tolli nō pōt aut fauore alterius tātū. ⁊ ille pōt mutare volūta tem vt hic. ⁊. j. e. l. queſitū. ⁊ qui ſine manumiſ. ad liber. per. l. i. Jac. bu. In cōtractibus autem inominatis ſemper diſcedere lꝫ. ō. cō dic. ca. da. l. iij. §. ſi ſeruum. ⁊. l. ſi pecuniam. §. ſi ſeruum. ⁊ no. ō. mā. l. ſi dominē.

r **I minor.** ¶ Qui manumittere prohibetur ꝑ l. eliſentiā. vt inſti. qui. ma. nō poſ. §. eadē. l. ibi traditio. nō ob. de ver. ob. l. ſi rem meā. vt ibi colligi poteſt. ibi libertatis preſtationē in tem pus quo ipſe manumittere poterat. ibi cōſilio eius ab initio vitio ſo propter defectū diſcretōis ⁊ conſilius. ⁊ hoc eſt quod ſequitur parū firmo ⁊c. alibi dicitur infirmū ⁊ fragile. ō. de minor. l. i. paripſeſum j. de admi. tu. l. iij. §. quāuis. ⁊ vide. j. de manu. vin. l. fi. ⁊ hec. l. vide tur deſtruere illud generale ꝙ continue allegatur. s. ꝙ paria ſunt ali quid fieri in tempore certo vel conferri in illud vt infra de here. inſti. l. in tēpus. cū ſi. cuius contrariū hic dicitur. vnde dic aut impedimentum cōtingit ex fragilitate animi diſpoſitōis ⁊ tūc nō inſpicitur tēpus fu turū ſꝫ preſens cū ſtatim effectū ſuſcipiat vt ē hic aut procedit a vir tute legitima animi diſpoſitōis ⁊ ex pacto reuocabili tūc nō attēdi tur tēpus preſens ſꝫ illud in quo confertur ꝙ volūtate durāte inſurgit ſm tēpus promiſſum noua cā ⁊ nouus effectus ⁊ iō valet vt infra de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. ſi eū. §. fi. ⁊. l. ſi. aut impedimētū cōtingit ex parte rei diſpoſite ⁊ effectus. tūc ſi cōferatur in tēpus nō prohibitū valꝫ. C. ad. l. ſal. de plagia. l. i. in fuga. ⁊. d. l. in tēpus. de here. inſti. ⁊ ar. j. qui po. in pig. ha. l. i. ⁊. ij. ⁊. l. qui balneū. §. cū amplius. Ja. bu. ¶ Et faciūt predicta ad quēſtionem de citatio facta die feriata vt cō pareat die iuridica valeat. de quo plene dixi. C. de ferijs. l. fi.

c **Ut pacto.** Ideſt per pactum. Ibi videtur tacite.

ſi **I venditor.** ¶ Diuide in tres partes. in prima fuit interpoſita ſtipula tio ⁊ pena vſq; ibi ſiquidem emptor. ibi ceſſat ſtipu latio ⁊ pena vſq; ad. l. ſeruus. ea lege. ibi ceſſat ſtipu latio ſꝫ nō pena vſq; ad. l. queſitū. ⁊ dic ſi venditor ancille. ibi manu mitteretur ab emptore. ⁊ ſi contra fieret venditor fuit ſtipulatus penā propter q̄ꝺ pactū ē. ſi de facto manumittatur nō datur libertas vt. C. e. l. ea qui dem. ibi ne proſtituatur. ⁊ ſi contra fieret eēt libera ⁊ vltra ē ſtipulatus eſt penā. ibi facto contra ꝙ manumittitur de facto vel proſtituitur. ⁊ referas ſin gula pacta ſingulis hoc mō vendidi ancillā cū pacto appoſito ne manumittatur. ⁊ ſic contra fieret ſeruari mihi manus iniectionem ⁊ ni hilominus ſum penam ſtipulatus. vel vendidi pacto appoſito ne proſtituatur. ⁊ ſi contra fieret ꝙ efficeretur libera ⁊ vltra fui penā ſtipulatus. ⁊ ꝙ dicit euincatur dic ꝑ venditorem manus iniectionē eo ꝙ de fa cto manumiſſa fuerit vel iudicatur libera eo ꝙ bene proſtituta. ibi pe na petatur adiecta ſi contrafiat. ibi putās eo caſu quo manumittitur. ibi ſi ob ſtaturū quaſi ipſo iure nō cadat in penā. ibi exceptū ē etiā ſi emptor manumiſiſſet contra pactū. ibi de actu nudo ⁊ mero. ibi de effectu bene ficij libertatis que nō potuit ſequi pactum venditoris. cuius for

te erat cōſanguineus vel affinis. Rai. ⁊ ſic in caſu premiſſo agi nō poterit quia ſi cogitatum eſt de effectu beneficij non de vero fa cto manumittentis ergo in caſu premiſſo. vbi manumiſſio non ha buit effectum non debet agi ex ſtipulatiōe penali licet de facto ma numiſſerit quia non eſt cogitatum de manumiſſione facti. ſꝫ de ea que habeat effectum iuris ſiue effectu beneficij quod idem eſt. ⁊ ꝑ hoc ſepe allegatur. l. iſta ꝙ non ſufficit aliquid fieri de facto niſi ſor tiatur iuris effectum. de quo plene dixi. C. ſi mancipium. ita fuerit alienatum vt manumittatur. l. ea quidem. ibi certum hic explicat de ſecūdo pacto ne proſtituatur. ibi ⁊ cum ancillam. ecce vna ratio. ibi ⁊ enim alias. ecce alia ratio. glo. ſignat vnum contrarium ⁊ nō ſoluit de. l. cum qui. C. de adulte. ſo. ibi in maleficijs in quibus atten ditur propoſitum ⁊ voluntas magis q̄ꝫ iuris effectus vt ibi dicitur in lrā. j. de furtis. l. qui iniurie. ⁊ de ſiccarijs. l. diuus. hic in cōtracti bus in quibus magis attenditur iuris effectus q̄ꝫ voluntas vt in dicta. l. ea quidem. ⁊. l. fi. ⁊. ti. Ja. de bel.

Si quid emptor. ¶ Ibi agi poſſe ad intereſſe vē ditoris contra emptorem. ibi pecunie nomine. i. propter pecuniarium intereſſe. ibi penā promiſit ſi exportaretur. ibi videatur in dubio ⁊ ſit venditoris ſemp videtur pecunia rier intereſſe in glo. i. aliter in fi. i. in primo pacto vel a ſeipſo in ſe cūdo. nā defectiua eſt iſta glo. In glo. vt quia exportauit in fi. hoc exemplum non videtur bonum propter illa verba animo ſementis ⁊c. dic ergo ꝙ tenebat ſeruū ſolutum cū actum eſſet ꝙ teneri de beret in perpetuis vinculis. Tho.

r **Eruus ea lege.** ¶ Venieris. i. ven ditus ſit. ibi in italia eſſet. ⁊ ſic pactum erat odioſum. ibi cōuenerit incon tinēti nudo pacto. ibi agere poſſit pacto non ſeruato ibi alij promiſit per ſtipulationē ne lrā ſibi cōtradicat. ibi excedit. ſ. penam alij promiſſam. ibi affectionis ꝙ forte erit cōſanguineus vē ditoris. ibi agetur ad penam nudo pacto cōuentam ſi contrafiat. ibi cū beneficio. Nota pulchra verba ⁊ concordātie ſunt in glo. ⁊ vide q̄ꝺ dixi. ō. de iuſti. ⁊ iure. l. vt vim in fi. ⁊ de cōdi. inde. l. nam natura. ibi hominis vt in ſcdō caſu. ibi cōtinet vt in primo caſu. ⁊ ſic pactū primum erit odioſum ſm fauorabile. ⁊ quod dicit indignatio. dic ſ. venditoris qui dedignatur ex eo ꝙ pena de exportando appoſi ta non eſt irrogata. In glo. i. non agetur in fi. §. ſed cum nulla. ⁊ ō. de contrahen. emp. l. pacta. ſed non videtur in pena inſpici debere an interſit vt infra de verbo. obliga. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. vbi ō hoc no. ⁊ dixi. ſo. vt ibi ꝙ pena ibi erat per ſtip. promiſſa. vt ⁊ nota. C. e. l. ij. In glo. ergo intereſſe in fi. hoc eſt falſum. vt. C. de pactis. inter emp. ⁊ ven. l. in initio. non ob. hec. l. quia hic eſt ſpāle vt hic pꝫ in lrā. ⁊ no. Pe. C. de vſur. l. iij.

q **Ueſitum** ¶ Declara hāc. l. per ea que di xi. ō. e. l. ij.

r **I titius.** ¶ Pactum manus iniectionis valet ⁊ ſeruatur primo venditori. lꝫ per plures manus ſeruus ambulet ⁊ quorum reſultet idem effectus eligitur ꝙ fauorabilius eſt. hoc dicit. Ibi factū videri. ⁊ ſic non licet alicui manus iniicere. ibi potior ē primus venditor. ⁊ vide. C. e. l. i. ibi legem reperierit. i. pactum ma nus iniectionis. ⁊ ideo ſibi non competit manus iniectio. ibi aufer re legem. i. pactum. ibi penam promiſiſſet primus emptor venditō ri. ibi teneretur propter factum ſecūdi emptoris. vt. j. ō verbo. oblig. l. ſi ſeruum. ibi competat primo venditori ⁊ eſt tantum vna iniec tio in fi. de qua vter q̄ꝫ venditor cogitauit lꝫ difformiter nota ex l. iſta ꝙ ille qui eſt in fuga non intelligitur ibi morari quia eſt in mo tu. ⁊ pro hoc. j. de lega. ij. l. ſi cons. Sed contra videtur ꝙ ibi eē vi deatur vnde abeſt per fugam vt. e. ti. l. huiuſmodi. §. legatum. ō le. i. Sed dic ꝙ ibi loquitur de fauore. i. de legato. hic de pacto odio ſo ⁊ penali. ⁊ vide aliqua pulchra que in contrario dixi ⁊. C. ō ver borum ſig. l. i. ⁊ concor. ad hoc ꝙ ille qui eſt in fuga nō dicatur eo loco morari. j. de publicanis. l. vlti. §. ſerui qui in fuga. ⁊ idem ſi ē in motu ſicut peregrinus. ō. nau. cau. ſtabu. l. iꝫ. §. in factum. de his qui deie. vel effu. l. i. §. hereditare. de here. inſti. l. ex facto. §. rerum. de fun. inſtru. l. ſeic. §. inde queſitū. ⁊ dic ꝙ morari exponitur. i. here ditare. j. de leg. iij. l. vxori. in prin. ⁊ ſepe allegaui hanc. l. cum predicā

cõcol.ad defenſionẽ cõſtatum ꝯ ſtatutũ quo tenebaꝛ ꝙ bãniti nõ debèrent receptari vel morari in eorũ locis ſub magna pena ꝙ ſi bãniti trãſitũ faciebant ꝑ loca ꝙ nõ tenerent ad penam de quo di xi in.d.l.i.C.de ver.ſi.ꝛ in quõnibus ſtatutorũ quarta particula vbi agitur de bãnitis. Eſt ēt notandũ ꝙ ſeruus qui eſt in fuga nõ põt vendi.C.de plagiar.l.in fuga.ſed vendi ſic.ꝫ.ſa.her.l.item labeo ꝟ.vltimo.ꝙ venditio eſt voluntaria diuiſio neceſſaria. ℭ Ulti mo allegatur hec.l.ad quõuem notatam.C.de pig.l.ij.ꝙ ſi pactũ eſt debitoꝛ ꝛ creditoꝛ ꝙ creditoꝛ poſſit ꝓpria auctoritate ingredi pignus ꝛ debitor alienauit in alium virum locus ſit pacto hec.l.ꝫ ar.ꝙ ſi c.de hoc dixi pleniſſime in dicta.l.ij.

Lm venderet. Scio ſibi in ſemeſtri bus expone vt.ꝫ.de orig.iur.l.ij.ꝟ.quod poſt hanc.

Explicit liber.xviij. Incipit.xviij de actionibus empti ꝛ venditi.

ℭ Super rubrica vide Azo.in ſumma.ꝛ Rofre.in libello de act.ex empto ꝛ de actione ex vendito. In glo.rubrice.ibi exeque rentur.ar.ꝫ.de ori.iur.l.ij.ꝟ.poſt originẽ.ſi res vendita non tradaꝛ emptori ad quid teneaꝛ venditor plene.j.e.l.i.Et an compellaꝛ ꝓ ciſe tradere ꝛ aliqua pulchra de materia intereſſe ꝛ quis preciſe cõ pellatur ad factum.ꝛ quõ formabiꝛ libellus in caſu huius.l.Et an due feranꝛ ſententie.ꝛ an emptor preciſe teneatur ſoluere precium ꝛ dominus tradere feudum vaſallo.ꝛ an ſit libellus inepte conce ptus ſi emptor ꝓponat ꝙ venditor teneaꝛ ſibi rem dare venditor in ſeruitutibus rei vendite non dꝫ decipe emptorẽ ignorantẽ.e.l.ꝟ. venditor.quid ſi ſeruitus erat in euidenti puta ꝙ vicinus habebat tigna immiſſa.ꝛ an locator teneaꝛ cõductori ꝑ guerra que erat tpe locatõis.Et an ſciens debeat certiorari vel ei denũciari quãdo di catur vacua poſſeſſio.j.e.l.ij.ꝟ.vacua.ꝛ quãdo dicaꝛ ꝓbenda va cans ꝓ poſſeſſiõe tradita ꝛ euicta agiꝛ.ac ſi tradita non eſſet.j.e.l. rõ.ꝛ an venditor teneatur vacuam poſſeſſionẽ tradere. An vendi tor teneaꝛ emptori ad fructus ꝛ qñ vide.e.l.rõ.ꝟ.a.ꝙ tantũ operaꝛ quaſi traditio in incorporalibus quãtũ vera traditio in corporalib⁹.e.l. ꝟ.ſi iter. ℭ De ꝓpoſitione.a.an noceat ſeparatione.ꝫ an ponaꝛ inclu ſiue vel excluſiue.e.l.ꝟ.ſi ꝑ venditorẽ.quod facit ad citationes im ponentes penam a tpe datarum ꝛ de intereſſe circa rem quãdo venit de euictione nõ cogaꝛ antequã res euincaꝛ.j.e.l.ſi ſeruum. ℭ Si venditor vendit ad menſurã ꝛ minor inueniaꝛ venditio tꝫ ſed teneꝛ emptori ꝑ eo quod deeſt.e.l.ꝟ.ſi modus heres dãnat⁹ vendere teneꝛ act.ex empto ꝛ ex teſtõ.j.e.l.ſi heres.ꝛ ſi res euinca tur qua actione agaꝛ venditor vendẽs ad menſurã teneꝛ ad men ſuram ēt ſi ignorauit minus eſſe.j.e.l.teneꝛ. Si do tibi inſulã vel aliã meam reficias vel vt inſulam edificatã meũ cõiceꝛ quis cõ tractus ſit.e.l.ꝟ.i. ℭ Si vẽditor ſepulchrũ ibi edificet teneꝛ edifi cium tollere.e.l.ꝟ.ſi locũ. ℭ Si vẽditum ſit vas certe capacitatis ꝛ minus capiat teneꝛ venditio.e.l.ꝟ.ſi vas.ꝛ idẽ ſi dixit eſſe inte grum ꝛ nõ ſit vendẽs ſeruitutẽ.tamen nõ teneꝛ ex eo ꝙ fundus ſi ſit eius.alias teneꝛ eadẽ.l.ꝟ.ſi iter.ſiluſſa.obligaꝛ in venditiõe ſi cut paterfa.e.l.ꝟ.ſi filius. ℭ Generalis exceptio venditõis pro deſt ei ſi eſt ignorans ꝛ emptor ſciens.e.l.ꝟ.fi. ℭ Ex mendatio teneꝛ vẽditor quatenus leſus eſt emptor.j.e.l.fundum. ℭ Si tra do tibi liberum predium quem tradere debebam ſeruitẽtem cõdi co ꝑ cõditionẽ incerti.j.e.l.ſi tibi liberet.Emptor lapidũ teneꝛ eos eximere.j.e.l.ſi quis lapides.de plurib⁹ actiõibus ꝯpetẽtib⁹ eidẽ contra eundem ꝛ rõne eiuſdem rei.j.e.l.non nouum. Que veniãt in actione ex empto.j.e.l.ex empto.ꝛ ꝓſtare ꝛ tradere idem ſignifi cant quare emptor tenetur facere precium accipientis ꝛ venditor non rem. An teneatur venditor emptori credenti ſe virginem eme re cum virgo non eſſet eadem.l.ꝟ.ſi quis virginẽ. Aliquãdo agiꝛ ad reſcindendum de facto quantũ de facto ꝓceſſit.e.l.ꝟ.ſi quis vi na. Et de arris datis quõ repetanꝛ ad que ꝓſtanda teneaꝛ vendi tor.ꝛ ſi nõ preſtet qualiter cõueniaꝛ.e.l.ꝟ.ſi ignorans. ℭ Quid ve niat in actione ex empto in venditione ſerui infra.e.l.emptor. Et an emptor teneatur perdere per ſententiam vt agat de euictione ꝛ de notorio ꝛ manifeſto.an indigeat ꝓbatione venditor tenetur facere emptorẽ potiorẽ in poſſeſſione.e.l.ꝟ.idẽ neratius. Qui hꝫ totale intereſſe õ peculiari ſi agit eadẽ.l.ꝟ.caſu⁹. ℭ Caſus in qb⁹

ceſſat duple ſtipulatio ſed non actio ex empto.e.l.ꝟ.iul. Quod in tis eſt in re vendita ꝛ in acceſſorijs.e.l.ꝟ.ſiquis rem. An venditor qui dixit ſe nolle teneri niſi ad precium in re euicta in plus teneaꝛ e.a.l.ꝟ.qui autem. Et an valeat pactum ꝙ ēt ad precium non tenea tur.ꝛ de ſtipu.habere licere iactus retis vendi poteſt.ꝛ iactare nõ vult venditor ad quid teneatur.j.e.l.ſi iactum venditor qui male tradit ſciens vel ignorans ad quid teneaꝛ.j.e.l.iul. Et an teneatur ad intereſſe extra rem.ꝛ an excedat duplum dolus incidens i cõ tractu bone fidei purgaꝛ per actionem ex eo contractu.e.l.ꝟ.ſi vẽ ditor. Et ſi venditor ſciens pluribus municipijs legata vinũ ex preſſit ꝛ alia ſub vellamine tacuit quomodo teneaꝛ.e.l.ꝟ.idem iul. qui tenetur alij implere ꝛ alius ſibi teneꝛ agens primo implere.e.l. ꝟ.offerri. An fructus predij venditi ſpectant ad emptorem.j.e.l.ſi fructibus. In fundo vendito ad menſuram in ſpecie cuius ſit peri culum.e.l.ꝟ.ſi ſicius.etiã vbi nõ eſt vera ẽuictio ſed quaſi agiꝛ ex empto.e.l.ꝟ.ſi fundum. In acceſſorijs teneꝛ venditor de dolo et culpa.e.l.ꝟ.in his. Ea dꝫ eſſe emptoris conditio ſi traditio differa tur que fuiſſet ſi die venditõis tradita fuiſſet.e.l.ꝟ.idẽ celſus. ℭ Queſita per ſeruum venditum pertinẽt ad emptorẽ.e.l.ꝟ.ſi quid ſeruo.cui detur actio ex vendito ꝛ quid veniat in ea.e.l.ꝟ.ex vendito. Quãdo ꝓcurator obliget dominũ ꝛ quãdo ei acquirat plene.e.l.ꝟ.ſi ꝓcurator.pena adiecta quãtitati preſumiꝛ in fraudẽ vſurarum.ꝛ ideo nõ cõmittiꝛ.e.l.ꝟ.ibidem. Qui vult agere ex cõ tractu ꝓcuratoris colludẽtis etiã teneꝛ.e.l.ꝟ.ſiquis colludẽte. Cõ trahens cum pupillo ſine tutore obligatur ſed nõ obligat.e.l.ꝟ.ſi quis a pupillo venditor poteſt paciſci ꝙ emptor teneaꝛ ſtare colo no.e.l.ꝟ.ſi venditor.ꝛ quãdoqꝫ ago vt agas. Que veniant edib⁹ venditis.e.l.ꝟ.fi.ꝛ legibus ſequẽtibus.ꝛ que veniũt fundo vendito j.e.l.fundi.cum.l.ſe.vſqꝫ ad.l.ſi ſterilis.ꝛ quod in venditõibus ꝓ miſcue veniũt veteres vocabul.vendẽs partum ancille ſterilis te neꝛ.j.e.l.ſi ſterilis.venditor ignorans prediũ tributariũ ſi nõ predi xit non teneꝛ.e.l.ꝟ.ſi predij.ſecus ſi ẽptor decipiaꝛ in qualitate ſub ſtantiali.vt in.ꝟ.ſeq.in venditione venit ex mora intereſſe circa rẽ non extra rem.e.l.ꝟ.cum per venditor poteſt venditor paciſci quõ habeat locatum fundum quem vendit ꝛ ꝙ nulli alij vendaꝛ niſi ſibi.e.l.ꝟ.ſi tibi fundum. Quãdoqꝫ cõcedaꝛ variare.e.l.ꝟ.fi. teneꝛ venditor mẽtitus in qualitate rei.j.e.l.ſi in qualitate vẽditor manu mittens ſeruum venditũ teneꝛ omnia preſtare emptori que habuiſ ſet ſi manumiſſus non eſſet.j.e.l.ſiquis ſeruum. Et an valeat pa ctum de futura ſucceſſione. Quid queratur per ſeruum fructua rio.j.e.l.ſi ſeruus. Siquis emat ſeruum a fure quid ſibi acquirat. ꝛ in quo ei fur teneaꝛ.e.l.ꝟ.ſeruũ fideiuſſor ſerui venditoris teneꝛ ac ſi ꝑ libero fideiuſſiſſet.e.l.ꝟ.fi. Qui agit ex cõtractu teneꝛ eũ implere ꝑ parte ſua.j.e.l.qui pendẽtem venditor teneꝛ de his que dixit acceſſura venditioni.j.e.l.ſiquis cum fundũ ꝛ acceſſoria de bent eſſe integra ꝛ non vicioſa in.l.ſequenti actio ex vendito tol lit ſtipulatiõem penalem ope excep.ſed ecõtra ipſo iure quatenus concurrũt.j.e.l.predia.ꝛ ibi plene de iſta materia legatarius emẽs rem legatam ab herede ignoranter repetit precium.j.e.l.cui res. Si ſeruus venditoris cum peculio ante traditionem faciat furtũ venditori quomõ ſibi conſulatur.j.e.l.ſeruus quem. ℭ Vendẽs ſcienter rem alienam ſtatim teneꝛ ad intereſſe.j.e.l.ꝟ.ſi ſciens.ven ditor non teneꝛ de vi niſi fuerit in mora.j.e.l.ſi ea res. Et cuſtodia aduerſus vim parum ꝓdeſt ſi duo emant a non domino ceteris paribus potior eſt cõditio poſſeſſoris.e.l.ꝟ.vtrqꝫ.ꝛ ꝙ emens li te pendẽte preſumaꝛ in dolo. Emptor deceptus in falſis ponde ribus vel menſuris agit contra vẽditorem.j.e.l.ſiquis a me.ꝛ ecõ uerſo. ℭ Emptor deceptus in falſitate iugerum agit contra ven ditorem.j.e.l.ſi fundo. Si plures res vno precio vendanꝛ ꝓ ſin gulis agi põt de euictione ꝓ ſeruitute euicta agitur contra vendi torem.j.e.l.ſiquis fundum.venditor domus ante traditionem te netur preſtare cautionem damni infecti.j.e.l.venditor. ℭ Dolus venditoris nocet emptori ſi eius adminiculo vtatur.j.e.l.ſicut ven ditor ſerui cum peculio dixit quicquã non adempturum quid ope rentur hec verba.j.e.l.ſi venditor.ꝛ an illa verba inducãt repetitio nem.ꝛ quãdo ſi per emptorem ſtet quominus ſeruus vendit⁹ tra datur detineꝛ de cibarijs.e.l.ꝟ.fi. ℭ Generalis exceptio ven ditoris ſcientis ipſum non liberat.j.e.l.quero.vbi vendita tacet id quod ſi emptor ſciuiſſet min⁹ erat empturus teneꝛ quãto minoris j.e.l.in venditiõe. Et venditio fundo quid ſit de arboribus.j.e.l.qꝫ